RƏSMİ DÖVLƏT QƏZETİ

AZƏRBAYCAN

№ 125 (9870) 20 iyun 2025-ci il CÜMƏ

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MİLLİ MƏCLİSİNİN ORQANI

QƏZETİN ƏSASI 1918-Ci İLDƏ QOYULMUŞDUR

Azərbaycanla BP arasında uğurlu əməkdaşlıq mövcuddur

Prezident İlham Əliyev BP şirkətinin baş icraçı direktorunu qəbul edib

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev iyunun 19-da BP şirkətinin baş icraçı direktoru Mürrey Aukinklossu qəbul edib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, söhbət zamanı uzun illərdir Azərbaycanla BP arasında uğurlu əməkdaşlığın həyata keçirildiyi məmnunluqla vurğulandı.

Ölkəmizdə enerji resurslarından əldə olunan gəlirlərin səmərəli şəkildə Azərbaycanın sosial-iqtisadi inkişafına yönləndirildiyi qeyd edildi.

Bir sıra Avropa dövlətlərinin enerji təhlükəsizliyinin təmin edilməsində Azərbaycanın roluna toxunuldu, ölkəmizdə karbohidrogen enerji resursları ilə bərabər bərpaolunan enerji mənbələrinin də böyük potensialının olduğu vurğulandı. Bu xüsusda BP şirkətinin işğaldan azad edilmiş ərazilərimizdə həyata keçirdiyi layihənin əhəmiyyəti qeyd olundu.

Görüşdə SOCAR ilə BP arasında əməkdaşlığın perspektivlərinə dair fikir mübadiləsi aparıldı.

Qardaşlığın qürur tablosu

Kahramanmaraşdakı "Azərbaycan" məhəlləsinin açılışı ruhun birlik rəmzi oldu

Azərbaycan və Türkiyənin əlaqələrinin kökləri qədim tarixə dayanır. Oğuz türklərinin ortaq soy-kökü bu gün hər iki xalqın yaddaşında canlı qalır. Dil, din, adət-ənənə və milli dəyərlər baxımından mövcud olan bənzərliklər, bu münasibətləri yalnız rəsmi səviyyədə deyil, həm də xalqlar arasında möhkəmləndirir.

Tarixi hadisələr də bu qardaşlığın nə qədər möhkəm olduğunu sübut edir. Birinci Dünya müharibəsi zamanı Qafqaz İslam Ordusunun Bakını erməni-bolşevik işğalından azad etməsi, XX əsrin sonlarında Türkiyənin Azərbaycanın müstəqilliyini ilk tanıyan dövlət olması bu birliyin örnəkləridir.

2020-ci ildə baş verən İkinci Qarabağ müharibəsi, Azərbaycan-Türkiyə münasibətlərində yeni bir mərhələnin başlanğıcı oldu. Türkiyə, müharibənin ilk günündən son gününə qədər Azərbaycanın yanında yer aldı. Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğanın verdiyi siyasi və mənəvi dəstək, türk xalqının duaları və qardaşlıq mesajları Azərbaycan xalqının yaddaşına əbədi həkk olundu.

7

ÇİYİN-ÇİYİNƏ

Yaxşı günlərdə də, ağır günlərdə də daim bir yerdə!

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev iyunun 19-da Türkiyəyə işgüzar səfərə gedib.

Kahramanmaraş Beynəlxalq Hava Limanında dövlətimizin başçısını Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan qarşıladı.

Kahramanmaraşda Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanla görüşü olub.

Türkiyənin Kahramanmaraş şəhərində "Azərbaycan" məhəlləsinin açılış mərasimi keçirilib. İlham Əliyev və Rəcəb Tayyib Ərdoğan tədbirdə iştirak və çıxış ediblər.

Qeyd edək ki, dövlət başçısının mühüm tapşırığına əsasən, Azərbaycanın qardaş ölkəyə uzunmüddətli dəstəyi üçün Kahramanmaraşda "Azərbaycan" məhəlləsinin inşasına start verildi.

Tikinti işləri Azərbaycanın Mənzil İnşaatı Dövlət Agentliyi tərəfindən həyata keçirildi. Ərazisi 27,6 hektar olan məhəllədə 1194 mənzildən ibarət 68 yaşayış binası, Heydər Əliyev adına ibtidai məktəb, uşaq bağçası, mədəniyyət mərkəzi və digər sosial obyektlər inşa olunub. Həmçinin burada məskunlaşacaq ailələr üçün 1595 ticarət obyekti də yaradılacaq.

2024-cü il sentyabrın 11-də Heydər Əliyev adına ibtidai məktəbin və uşaq bağçasının açılışı olub.

Onu da bildirək ki, "Azərbaycan" məhəlləsinin Baş planı üzrə 7, 8, 11 və 12-ci kvartalların tikintisi artıq tamamlanıb. 4 kvartalda 26 yaşayış binası yerləşir. Binalar hamısı 4 mərtəbəlidir. Bu binalarda ümumilikdə 456 mənzil, 328 qeyri-yaşayış obyekti inşa edilib.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Türkiyəyə işgüzar səfəri iyunun 19-da başa çatıb.

2-4

Azərbaycan dostluq və əməkdaşlıq ünvanıdır

Azərbaycana qərəz, düşmənçilik güdənlər respublikamızın əldə etdiyi bütün bu uğurlara kölgə salmaq üçün əllərinə düşən hər fürsətdə ölkəmizə qarşı qarayaxma kampaniyası aparmaqdan əl çəkmirlər. Bunu İsrail və İran arasında baş verən qarşıdurmanın fonunda da aydın müşahidə etmək mümkündür. Belə ki, faktiki olaraq Ermənistanda Azərbaycana qarşı hibrid və açıq şəkildə informasiya müharibəsi aparılır. Sosial şəbəkələrin erməni seqmentinə nəzər saldıqda görürük ki, onlar bu qarşıdurma ətrafında da manipulyasiyalar edirlər və ölkəmizi hədəf alan qarayaxma kampaniyası aparırlar. Ermənilər xüsusilə "Teleqram" kanallarında İsrailin guya Azərbaycan ərazilərindən istifadə etməsi barədə günlərdir dezinformasiya yayırlar. Təbii ki, bu məlumatların hamısı feyk xarakter daşıyır və heç bir fakta əsaslanmır. Çünki bütün bunlar növbəti erməni saxtakarlığı, hay toplumunun xəstə təfəkkürünün məhsuludur.

Həm erməni revanşistlərin, həm Ermənistan hakimiyyətinə yaxın sosial şəbəkə seqmentlərinin Azərbaycana qarşı apardıqları bu hibrid müharibə, dezinformasiya savaşı dildə sülh tərəfdarı olan İrəvanın, əslində, hələ də Azərbaycana düşmənçilik güddüyündən və əsla barış istəmədiyindən xəbər verir.

Azərbaycanın düşmənləri yaxşı bilirlər ki, Bakının İsraillə münasibətləri hər zaman yaxşı olub. Eləcə də İranla. Xüsusilə son dövrlər qonşu İranla münasibətlərimiz inkişaf mərhələsinə qədəm qoyub. Buna görə də müxtəlif çirkin yollarla ölkələrimiz arasında nifaq salmağa çalışırlar.

6

Cənubi Qafqazın qlobal əməkdaşlıq platforması

Bir daha əsl həqiqətləri dəyərləndirən İlham Əliyev vurğuladı ki, ədalətli dünya nizamının tərəfdarı olduğunu hər zaman əməli fəaliyyəti ilə nümayiş etdirən Azərbaycan nəinki yerləşdiyi Cənubi Qafqaz regionunun, həm də bütövlükdə Avrasiyanın dialoq və əməkdaşlıq məkanına çevrilməsinin tərəfdarı kimi çıxış edir. Dost və tərəfdaş ölkələrlə birlikdə həyata keçirilən layihələr regional və beynəlxalq təhlükəsizliyə mühüm töhfələr verir, həm Şərq ilə Qərb, həm də Şimal ilə Cənub arasında konstruktiv və perspektivli işbirliyinə əlverişli zəmin yaradır. Dörd il ərzində Qoşulmama Hərəkatına sədrlik etmiş Azərbaycan Bandunq Prinsiplərinə daim sadiq qalaraq ədaləti, beynəlxalq hüququ və üzv ölkələrin qanuni maraqlarını qətiyyətlə müdafiə edib: "Bu gün ədalətli dünya naminə yeni geosiyasi nizamın formalaşması dövlətlərin siyasi məsuliyyət prinsipinə əsaslanan ardıcıl və məqsədyönlü fəaliyyətindən asılıdır. Ölkələr məhz qarşılıqlı hörmət və etimada, beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə əsaslanan, müasir çağırışlara cavab verən səmərəli işbirliyi həyata keçirməklə bu prosesə layiqli töhfə verə bilərlər".

6

◆ Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Türkiyəyə işgüzar səfəri

ÇİYİN-ÇİYİNƏ

Yaxşı günlərdə də, ağır günlərdə də daim bir yerdə!

Kahramanmaraş Beynəlxalq Hava Limanında qarşılanma

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev iyunun 19-da Türkiyəyə işgüzar səfərə gedib. AZƏRTAC xəbər verir ki, Kahramanmaraş Beynəlxalq Hava Limanında Azərbaycan Prezidentinin şərəfinə fəxri qarovul dəstəsi düzülmüşdü. Dövlətimizin başçısını Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan qarşıladı.

Kahramanmaraşda Azərbaycan və Türkiyə prezidentlərinin görüşü olub

İyunun 19-da Kahramanmaraşda Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanla görüşü olub.

Türkiyənin Kahramanmaraş şəhərində "Azərbaycan" məhəlləsinin açılış mərasimi keçirilib

İyunun 19-da Türkiyənin Kahramanmaraş şəhərində "Azərbaycan" məhəlləsinin açılış mərasimi keçirilib.
AZƏRTAC xəbər verir ki, Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan tədbirdə iştirak ediblər.
Mərasimdə Azərbaycanın və Türkiyənin Dövlət himnləri səsləndirildi.
Sonra "Azərbaycan" məhəlləsinə həsr edilmiş videoçarx nümayiş etdirildi.
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti tədbirdə çıxış etdi.

Prezident İlham Əliyevin çıxışı

- Əziz qardaşım, hörmətli Cümhurbaşqanı Rəcəb Tayyib Ərdoğan.

Sayın tədbir iştirakçıları, əziz kahramanmaraşlılar.

İlk növbədə sizə Azərbaycan xalqının ən səmimi salamlarını çatdırıram. 2023-cü il fevralın 6-dakı dəhşətli zəlzələ nəticəsində həlak olmuş, həyatını itirmiş bütün bacı-qardaşlarımıza Allahdan bir daha rəhmət diləyirəm.

Azərbaycan xalqı bu faciəni öz faciəsi kimi qəbul etdi. İlk gündən on minlərlə azərbaycanlı Bakıda, Azərbaycanın müxtəlif şəhərlərində insani yardım göstərmək üçün məntəqələrə gəlib öz qardaşlıq borcunu yerinə yetirməyə başlamışdır. Zəlzələdən dərhal sonra əziz qardaşımın, hörmətli Cümhurbaşqanının liderliyi ilə axtarış-xilasetmə işləri başlamış, ondan sonra yenidənqurma və inşaat işlərinə start verilmişdir. Qısa müddət ərzində on minlərlə insan yeni mənzillərlə təmin edildi. Bu, bir daha Rəcəb Tayyib Ərdoğanın öz xalqına bağlılığını, sevgisini və güclü iradəsini göstərən amildir. Eyni zamanda bu, güclü Türkiyənin təzahürüdür. Çünki ancaq güclü dövlət qısa müddətdə bu qədər böyük yenidənqurma və inşaat işləri görə bilər.

Azərbaycan dərhal mindən çox heyəti, o cümlədən axtarış-xilasetmə üzvlərini, könüllüləri, həkimləri Türkiyənin zəlzələ bölgələrinə göndərmiş və dərhal işə başlamışdır. Azərbaycan heyətləri tərəfindən 53 insan dağıntılar altından sağ çıxarılmış, bizim qurduğumuz iki səhra hospitalında 3200 insana Azərbaycan həkimləri tibbi yardım göstərmişdir.

Azərbaycan hər zaman Türkiyənin yanında olub, Türkiyə də hər zaman Azərbaycanın yanında olub və bu gün "Azərbaycan" məhəlləsinin açılışında əziz qardaşımla birlikdə iştirakım bir daha bizim birliyimizin, dostluğumuzun təzahürüdür.

Qarabağ məsələsində də qeyd etdiyiniz kimi, biz əziz qardaşım, hörmətli Cümhurbaşqanı Rəcəb Tayyib Ərdoğanla savaşın ilk günündən çiyin-çiyinə, bir yerdə idik. Savaşın ilk saatlarında Türkiyə Cümhurbaşqanının bizə göstərdiyi dəstək, həmrəylik, siyasi dəstək, mənəvi dəstək, Türkiyə xalqının bizimlə bərabər olması bizim gücümüzə güc qatıb. Biz tarixi ədaləti bərpa etdik və bu gün Azərbaycan xalqı öz əzəli torpağında rahat və təhlükəsizlik şəraitində yaşayır.

"Azərbaycan" məhəlləsinin yaradılması da çox gözəl hadisədir, burada 90-dan çox bina inşa edilib, 1200 mənzildə bizim türkiyəli bacı-qardaşlarımız yaşayacaq. Məktəb, uşaq bağçası var, mədəniyyət mərkəzinin inşası da nəzərdə tutulur. Biz yaxşı günlərdə də, ağır günlərdə də daim bir-birimizin yanındayıq, bir-birimizin gücünü artırırıq. Bu gün Türkiyə-Azərbaycan qardaşlığı, birliyi nəinki bölgəmiz üçün, dünya miqyasında önəmli amildir, təhlükəsizlik, işbirliyi, inkişaf və qardaşlıq rəmzidir.

Dörd il bundan öncə hörmətli Cümhurbaşqanı ilə Şuşa şəhərində imzaladığımız Şuşa Bəyannaməsi bizim əlaqələrimizi ən yüksək zirvəyə qaldırmışdır. Şuşa Bəyannaməsi bizim əlaqələrimizi rəsmən müttəfiqlik səviyyəsinə qaldırmışdır. Biz dostuq, qardaşıq, müttəfiqik. Türkiyə və Azərbaycan - iki qardaş ölkə həm siyasi, həm iqtisadi, həm enerji, nəqliyyat, hərbi və bütün başqa sahələrdə bir-birinin yanında inamla, uğurla irəliləyir.

Bu gün ilk dəfə olaraq bu gözəl diyarı ziyarət edirəm. Mən Türkiyənin bir çox yerində olmuşam. Gözəl Türkiyənin gözəl təbiətini görmüşəm. Burada da, qədim türk torpağı Kahramanmaraşda olmağımdan da çox məmnunam. Kahramanmaraşlılar dəhşətli zəlzələ ilə üz-üzə qalaraq öz iradələrini göstərdilər, sınmadılar, əyilmədilər. Bilirdilər və inanırdılar ki, onların arxasında güclü lider Rəcəb Tayyib Ərdoğan dayanır. Onların arxasında güclü Türkiyə dayanır. Bu, təbii ki, bir daha kahramanmaraşlıların nə qədər öz doğma xalqına, liderinə, dövlətinə bağlı olmasını göstərir.

Zəlzələ bölgələrində yaşayan bütün insanlara Azərbaycan xalqının hörmətini, sevgisini ifadə edirəm. Siz bilirsiniz və bilməlisiniz ki, Azərbaycanda sizin 10 milyon bacı-qardaşlarınız var. Azərbaycanlılar da bilirlər ki, Türkiyədə 80 milyondan çox bacı-qardaşlarımız var.

Yaşasın Türkiyə! Yaşasın Türkiyə-Azərbaycan birliyi, qardaşlığı!

Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğanın çıxışı

❖ ❖ ❖

Sonra Türkiyə Respublikasının Prezidenti çıxış etdi.

- Əziz qardaşım, cənab Prezident İlham Əliyev.

Hörmətli qonaqlar, əziz kahramanmaraşlılar.

Digər əyalətlərimizdəki hörmətli qardaşlarım.

Sizi ən səmimi duyğularımla, həsrətlə, sevgi ilə salamlayıram.

Buradan sizin vasitənizlə məhəllələri, rayonları və evləri ilə bütün Maraşa salamlarımı, ehtiramımı göndərirəm. Eyni qaydada, canlı bağlantı ilə hazırda bizi izləyən vətəndaşlarımı da Maraşdan hörmətlə salamlayıram. Açılışını etdiyimiz "Azərbaycan" məhəlləsinə töhfə verən Can Azərbaycandakı on milyon bacı-qardaşlarımızı hörmətli dostum, qardaşım Prezident İlham Əliyevin şəxsində ürəkdən salamlayıram.

Sizin qarşınızda İlham qardaşıma və hörmətli heyətinə ikinci evləri olan Türkiyəyə "Xoş gəldiniz!" deyirəm. Belə mənalı və bizim üçün əlamətdar bir mərasimlə əlaqədar onları Maraşda qəbul etməkdən məmnunluq duyuruq.

Bəli, bu gün burada "Bir millət, iki dövlət" şüarının həyata keçməsinə bir daha şahidlik edirik. Çünki biz eyni bayrağın kölgəsində dua edən, eyni səccadədə göz yaşı tökən, eyni istiqlal üçün qurban verən bir millətin, iki dövlətin tək ürək daşıyan övladlarıyıq. "Ayrılarmı könül candan, Türkiyə Azərbaycandan", - deyən şairlərin sözlərə hərfbəhərf nəqş etdiyi qardaşlığımızın nə məna daşıdığını bu gün bütün dünyaya yenidən göstəririk. Rəbbim aramızdakı bu sarsılmaz həmrəyliyi, bu məhəbbəti daimi etsin.

İlham qardaşıma və heyətinə kahramanmaraşlılar adından təşəkkür edirəm. Burada, ilk növbədə, bunu vurğulamaq istəyirəm: Türkiyə ilə Azərbaycan arasındakı tale birliyinin ən konkret nümunələrindən biri açılışını etdiyimiz mənzillərdir. Bilirsiniz, 2023-cü il fevralın 6-da tariximizin ən böyük təbii fəlakətlərindən birini yaşadıq. Keçmişdən bu günə bir çox kədərli xatirələrimiz oldu. Ancaq həmin gün 11 əyalətimizdə gördüyümüz fəlakət və dağıntılar hamısından ayrı idi, 12 min 796-sı Maraşda olmaqla 53 min 735 canımızı torpağa tapşırdıq. Rəbbim bizə belə bir faciəni bir daha yaşatmasın. Fürsətdən istifadə edərək, zəlzələdə həyatını itirən bacı-qardaşlarımıza bir daha Allahdan rəhmət, digər bacı-qardaşlarıma səbir diləyirəm.

Şükür olsun, zəlzələnin ilk anından etibarən inancımızı itirmədik. Yaşadığımız imtahan qarşısında bir gün belə ümidsizliyə qapılmadıq. Millətimizlə könül-könülə verdik və sürətlə özümüzü topladıq.

Əlbəttə, əziz qardaşlar, bu çətin dövrdə ölkəmizin köməyinə ilk gələnlərdən biri Can Azərbaycandır. Fəlakət xəbərini alar-almaz "Səninləyəm, Türkiyəm!" deyərək qardaş köməyi başladan, avtomobilinin tavanına varını-yoxunu yığaraq millətimizə kömək etməyə çalışan, duaları, dəstəkləri, səmimi göz yaşları ilə kədərimizi bölüşən Azərbaycan xalqının həmrəyliyini heç vaxt unuda bilmərik və unutmayacağıq. Xüsusilə, İlham qardaşımızın və hörmətli həyat yoldaşı Mehriban xanımın yardım səfərbərliyimizə verdiyi böyük töhfənin könlümüzdə daim ayrı bir yeri var.

"Azərbaycan" məhəlləmiz bizim ən mötəbər layihələrimizdən biridir, qürur tablomuzdur. Zəlzələ nəticəsində dağılan bu məhəllə indi Azərbaycanın dəstəyi ilə yenidən canlanır. İlham qardaşımın da daim nəzarətdə saxladığı bu layihə burada məskunlaşacaq qardaşlarımıza etibarlı, firavan yuva, görənlərin həsəd aparacağı, özünə heyran qoyacağı bir əsər olacaq, inşallah. Təkcə evləri ilə deyil, parkları, bağları, mədəniyyət mərkəzi, Heydər Əliyev adına orta məktəbi ilə bura Türkiyə yüzilliyinin qabaqcıl şəhərlərinə yaraşacaq bir yaşayış sahəsi olaraq dirçəldilir. Hazırda burada ümumilikdə 2778 mənzilin, mağazanın və ofisin inşası sürətlə davam edir. Bu gün artıq layihələrimizin demək olar ki, yarısını başa çatdırdıq. İnşallah, ilin sonuna qədər qalan işlərimizi də başa çatdırıb öz sahiblərinə təhvil verəcəyik.

Burada böyük məmnunluqla demək istəyirəm ki, cənab İlham Əliyevin liderliyi ilə yardım edən bu qardaşlıq əli Maraşın qəlbinə qardaşlıq möhürünü vurub. Burada atılan hər addımda, vurulan hər mismarda, - istər Anadoluda, istər Azərbaycanda olsun, - türkün alın təri, səmimiyyəti və duası vardır. Rəbbim onlardan razı olsun. Fəhləsindən mühəndisinədək əməyi keçən hər bir qardaşıma, azərbaycanlı qardaşlarımızın hamısına təşəkkürlərimi bildirirəm.

Ardı 3-cü səh.

◆ Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Türkiyəyə işgüzar səfəri

ÇİYİN-ÇİYİNƏ

Yaxşı günlərdə də, ağır günlərdə də daim bir yerdə!

Türkiyənin Kahramanmaraş şəhərində "Azərbaycan" məhəlləsinin açılış mərasimi keçirilib

Əvvəli 2-ci səh.

Azərbaycan Mənzil İnşaatı Dövlət Agentliyinə və Mənzil İnşaatı İdarəmizin rəhbərliyinə ayrılıqda şəxsən öz adımdan və millətim adından təbriklərimi çatdırmaq istəyirəm. Məhəlləmizin sakinlərinin yeni evlərində firavanlıqla, cansağlığı və könül xoşluğu ilə gözəl günlərdə şadxürrəm yaşamalarını arzu edirəm.

Əziz maraşlılar, çox hörmətli qonaqlar, buradakı kimi layihələrlə "Əsrin fəlakəti"ndə dağılan şəhərlərimizə ümid, gələcəyimizə güvən verəcək yeni şərait yaradırıq. Mənzil layihələri ilə yanaşı, sosial təminat sahələri, infrastruktur layihələri ilə yeni yaşayış sahələri qururuq. Tarixi əraziləri öz əslinə uyğun şəkildə yenidən canlandırırıq. Kahramanmaraşda, Qapalı çarşıda qeydiyyatda olan mədəniyyət abidələrimizi təmir edir, tarixi Dəmirçilər çarşısında iş yerləri inşa edirik. Adıyamanda tarixi şəhər meydanımızı, Malatyada Şire bazarını, Kuyumcular, Yüzüncü il və Bakırcılar çarşılarını, Hatayda Uzun çarşını, Habib-i Neccar məscidimizi, yüzlərlə illik Kamal Paşa və Qurtuluş prospektlərini tarixi görkəminə uyğun olaraq dirçəldirik.

Dünyadakı və bölgəmizdəki şərtlər nə olursa-olsun, bizim prioritetimiz bəllidir. Biz hökumət olaraq ən qısa müddətdə "Əsrin fəlakəti"nin şəhərlərimizdə açdığı yaraları sarımaq dərdindəyik. İqtidarımızın heç bir dövründə millətimizə xəyal qırıqlığı yaşatmadıq. Seçki meydanlarında verdiyimiz sözləri, inşallah, burada da yerinə yetirəcəyik.

İnşallah, bu anlayışla zəlzələ bölgəsini nəhəng tikinti meydanına çevirdik. İnanın, heç bir ölkə belə böyük təbii fəlakətin altından bu qədər sürətli şəkildə qalxa bilməz. Fəlakətin ilk günündən indiyədək demək olar ki, bir Avropa ölkəsi böyüklüyündə ərazini inşa etdik. On bir əyalətimizdə qurulan inşaat meydanlarında yüz minlərlə memar, mühəndis və fəhlə qardaşımız gecə-gündüz işlədi. "Əsrin inşa"sı çərçivəsində təhvil verdiyimiz evlərin sayı hər ötən gün artır. Siz də görürsünüz, müxalifət tamamilə özlərinin daxili çəkişmələri ilə məşğul olarkən biz infrastrukturu və yüksəkkeyfiyyətli işlərlə başa çatdırdığımız mənzilləri öz sahiblərinə təhvil veririk. İstismara verdiyimiz mənzil, kənd evi və iş yerinin sayını sentyabrda 100 minə, oktyabrda 130 minə, noyabrda 155 minə, yanvarda 201 minə çatdırdıq. Bu gün bu rəqəmi 250 minə çatdırırıq.

Bir azdan birbaşa bağlantı ilə həyata keçirəcəyimiz püşkatmada Hatayımızda 21 min 114 mənzil və 1125 iş yeri, Malatyamızda 8064 mənzil və 1097 iş yeri, Adıyamanımızda 3554 mənzil və 1723 iş yeri, Qaziantepimizdə 675 mənzil, Diyarbəkirimizdə 2636 mənzil, Adanamızda 490 mənzil, Şanlı Urfamızda 1263 mənzil, Elazığımızda 1429 mənzil, Osmaniyemizdə 1336 mənzil, Kilisimizdə 105 mənzil, Sivasımızda 85 mənzil, Kayserimizdə 49 mənzil, Kahramanmaraşımızda 3567 mənzil və 744 iş yeri olmaqla, ümumilikdə, 49 min 56 mənzil və mağazanı sahiblərinə təhvil verəcəyik. Hədəfimiz 2025-ci ilin sonunadək 453 min mənzil və obyektin inşasını başa çatdırmaqdır.

İndiyədək zəlzələ bölgəmizə 2 trilyon lirədən çox sərmayə yatırdıq. Əsrin fəlakəti tamamilə aradan qalxsın deyə 2025-ci il büdcəmizdə 584 milyard lirə vəsait ayırdıq. İlin sonunda bütün şəhərlərimizi yenidən ayağa qaldırmağı, geridə yarımçıq qalan bir hekayə də buraxmamağı hədəfləyirik. Müxalifət anlamasa da, yaşadığımız proses milli mücadiləyə bərabərdir. Biz Allahın izni ilə bu mübarizəni alın ağlığı ilə aparırıq.

Nə deyirdilər? Hökumət bu dağıntının altından qalxa bilməz. Bu acgözlərə baxmayaraq, əzmlə, səbirlə, qətiyyətlə çalışırıq. Həmişə deyirəm, hər kəsin dənizi üfüqü qədərdir. Hər seçki dövründə böyük-böyük atıb-tutan, indi zəlzələ bölgəsinin yolunu belə xatırlaya bilməyənlərin üfüqü də ancaq sandıqları qədərdir. İşləri bitdikdə, təəssüf ki, millət ağıllarına da gəlmir. Kreslo davasından, gəlir mübarizəsindən başlarını belə qaldıra bilmirlər. Həqiqətən də acınacaqlı haldadırlar.

Qardaşlarım, bizim kompasımız heç vaxt müxalifət olmadı. Biz 23 ildir olduğu kimi, yenə də ancaq işimizə baxırıq. Onlar ümidsizlik yayacaq, biz isə zəlzələdən əziyyət çəkən qardaşlarımızın ümidi, yoldaşı, tale dostu olacağıq. Onlar "Bacarmayacaqsınız" deyəcək, biz şəhərlərimizi hamımız birlikdə daha güclü şəkildə ayağa qaldıracağıq. Onlar mane olacaq, biz ya bir yol tapıb, ya da bir yol açıb maneələrin öhdəsindən gələcəyik. Onlar didişərkən, dava edərkən, boş-boş işlərlə günlərini keçirərkən, biz Kahramanmaraşla birlikdə bütün Türkiyəyə sevgi ilə xidmət edəcəyik. Səksən altı milyon olaraq hamımız birlikdə güclü sabahlara addımlayacağıq.

Ümidvar olmağımız üçün əlimizdə bir çox səbəbimiz var. Baxın, bunun ən gözəl örnəyi Kahramanmaraşın "İstiqlalspor"udur. 6 fevraldan əvvəl həvəskar liqada mübarizə aparan bu idman klubumuz zəlzələdə 14 idmançısını itirib. Futbol Federasiyası tərəfindən üçüncü liqaya alınan klubumuz fəaliyyətinə bir il ara vermişdi. Keçən il futbolda ikinci liqaya, basketbolda birinci liqaya yüksəldi. Onları təbrik edir, uğurlarının davamlı olmasını diləyirəm. Oxşar uğur nümunələrinin zəlzələdən təsirlənən digər əyalətlərimizdə də olduğunu çox yaxşı bilirəm.

Qardaşlarım, sizlərlə Kahramanmaraşın övladı rəhmətlik Abdülrahim Karakoçun Xocalı qətliamından dərhal sonra Qarabağa həsr etdiyi duyğu dolu misralarla sağollaşmaq istəyirəm:

Bəxtinə ağlayan Azəri qızı,
Sən Qarabağ deyirsən, mən Qarayazı.
Boşluqda çırpınır Türkün avazı,
Sanma ki, dərdlərin azı bizdədir,
Sizdəki yaranın özü bizdədir.

"Gəl, qardaş" deyirsən, gələcək yol yox,
Şəhidlər qəbrinə qoyacaq gül yox.
Çiləsiz saat yox, davasız il yox.
Güllələr sizdədir, ağrı bizdədir,
Sizdəki yaranın özü bizdədir.

Belə gəlib, belə getməz bu oyun,
Zalımları islah etməz bu oyun,
Umduqları kimi bitməz bu oyun.
Məzlumun çörəyi-duzu bizdədir.
Sizdəki yaranın özü bizdədir.

Bəli, mərhum şairimiz bundan otuz il əvvəl "Belə gəlib, belə getməz" demişdi. Rəbbim İlham qardaşımın Ali Baş Komandanlığı ilə tam otuzillik işğalın və zülmün ardından Qarabağın azadlığına qovuşduğunu bizlərə göstərdi. Üç həftə əvvəl 28 May - Müstəqillik Günü münasibətilə Laçında idik. Füzuli və Zəngilandan sonra Laçın Beynəlxalq Hava Limanını da İlham qardaşımla birlikdə istifadəyə verdik. İşğaldan azad edildikdən sonra Qarabağın hər tərəfində inkişaf və bərpa işləri sürətlə davam edir. Azərbaycan ilə Ermənistan arasında sülhün əldə olunması ilə, inşallah, bu işlər daha da sürətlənəcək.

Allah Azərbaycan ilə birliyimizi və diriliyimizi daimi etsin! Bu düşüncələrlə Can Azərbaycanın 15 İyun - Milli Qurtuluş Gününü ən səmimi diləklərimlə bir daha təbrik edirəm. Zəlzələ nəticəsində itirdiyimiz canları bir daha rəhmət və ehtiramla yad edir, İlham Əliyev qardaşımın şəxsində Azərbaycan xalqına həmrəyliyi, dəstəyi və duaları üçün ən səmimi təşəkkürlərimi bildirirəm.

Püşklərini atacağımız yeni mənzil və iş yerlərimizin bir daha xeyirli olmasını diləyir, mənzillərin inşasında əməyi keçən Ətraf Mühit Nazirliyimizi, Mənzil İnşaatı İdarəmizi, Fəlakət və Fövqəladə Halların İdarə Edilməsi Birliyimizi, xeyriyyəçilərimizi və bütün qardaşlarımı təbrik edirəm.

Hamınızı bir daha hörmətlə, sevgi ilə salamlayır, Allaha əmanət edirəm. Sağ olun, var olun, salamat qalın!

❖ ❖ ❖

Daha sonra prezidentlər İlham Əliyev və Rəcəb Tayyib Ərdoğan "Azərbaycan" məhəlləsində inşa olunacaq mədəniyyət mərkəzinin onlayn formatda təməlini qoydular.

Ardı 4-cü səh.

◆ Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Türkiyəyə işgüzar səfəri

ÇİYİN-ÇİYİNƏ

Yaxşı günlərdə də, ağır günlərdə də daim bir yerdə!

Türkiyənin Kahramanmaraş şəhərində "Azərbaycan" məhəlləsinin açılış mərasimi keçirilib

Əvvəli 3-cü səh.

Zəlzələdən zərər görmüş bir sıra ailələrə yeni mənzillərin açarları təqdim olundu.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan "Azərbaycan" məhəlləsinin açılışını bildirən rəmzi lenti kəsdilər.

Prezidentlər İlham Əliyev və Rəcəb Tayyib Ərdoğan "Azərbaycan" məhəlləsini gəzdilər, burada inşa edilmiş mənzillərə baxdılar.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev və Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan Kahramanmaraşdakı "Azərbaycan" məhəlləsində inşa edilmiş Heydər Əliyev adına ibtidai məktəbdə və uşaq bağçasında yaradılan şəraitlə tanış oldular.

Azərbaycan və Türkiyənin dövlət başçılarını balacalar böyük sevinclə qarşıladılar.

Sonra prezidentlər məktəbin müəllim və şagirdlərinin ifasında "Çırpınırdı Qara dəniz" mahnısını dinlədilər.

Prezident İlham Əliyev və Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğan məktəbin 4-cü sinfini bitirən şagirdlərə qiymət cədvəllərini təqdim etdilər. Dövlət başçıları tərəfindən şagirdlərə, həmçinin məktəbli çantaları hədiyyə olunub.

Üçmərtəbəli müasir məktəb və uşaq bağçası binasında 20 ibtidai sinif otağı, 3 uşaq bağçası otağı var. Burada təhsilə dəstək məqsədilə əlavə otaqlar da uşaqların ixtiyarına verilib. Binada zəruri tədris materialları ilə təchiz olunmuş fənn otaqları, musiqi, rəsm, əmək dərslərinin keçirilməsi üçün otaqlar, texnologiya, riyaziyyat və mühəndislik sahələrində bacarıqların təkmilləşdirilməsi üçün emalatxanalar yaradılıb.

❖ ❖ ❖

Qeyd edək ki, 2023-cü ilin fevralında Türkiyənin cənub-şərqində baş verən dəhşətli zəlzələdən dərhal sonra Azərbaycan dövləti və xalqı qardaş ölkənin yanında oldu.

Fəlakətin ilk günlərindən qardaş ölkəyə kömək üçün Prezident İlham Əliyevin tapşırığı ilə bütün imkanlar səfərbər edildi. Axtarış-xilasetmə işlərində iştirak etməklə yanaşı, ölkəmizin həm dövlət qurumlarının, həm də qeyri-hökumət təşkilatlarının səyləri digər istiqamətlərə yönəldildi.

Dövlətimizin başçısının digər bir mühüm tapşırığına əsasən, Azərbaycanın qardaş ölkəyə uzunmüddətli dəstəyi üçün Kahramanmaraşda "Azərbaycan" məhəlləsinin inşasına start verildi.

Tikinti işləri Azərbaycanın Mənzil İnşaatı Dövlət Agentliyi tərəfindən həyata keçirildi. Ərazisi 27,6 hektar olan məhəllədə 1194 mənzildən ibarət 68 yaşayış binası, Heydər Əliyev adına ibtidai məktəb, uşaq bağçası, mədəniyyət mərkəzi və digər sosial obyektlər inşa olunub. Həmçinin burada məskunlaşacaq ailələr üçün 1595 ticarət obyekti də yaradılacaq.

2024-cü il sentyabrın 11-də Heydər Əliyev adına ibtidai məktəbin və uşaq bağçasının açılışı olub.

"Azərbaycan" məhəlləsinin Baş planı üzrə 7, 8, 11 və 12-ci kvartalların tikintisi artıq tamamlanıb. 4 kvartalda 26 yaşayış binası yerləşir. Binalar hamısı 4 mərtəbəlidir. Bu binalarda ümumilikdə 456 mənzil, 328 qeyri-yaşayış obyekti inşa edilib.

Səfər başa çatdı

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyevin Türkiyəyə işgüzar səfəri iyunun 19-da başa çatıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Kahramanmaraş Beynəlxalq Hava Limanında Azərbaycan Prezidentinin şərəfinə fəxri qarovul dəstəsi düzülmüşdü.

Dövlətimizin başçısını Türkiyə Respublikasının Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan yola saldı.

"İlham Əliyev. İnkişaf - məqsədimizdir" çoxcildliyinin 143-cü kitabı çapdan çıxıb

"Bizim birgə həyata keçirdiyimiz enerji layihələrimiz nəqliyyat layihələrinin reallaşmasına da imkan verdi. Bu gün Türkiyəni Azərbaycanla birləşdirən Bakı-Tbilisi-Qars dəmir yolu çox gözəl üstünlüklər yaradır, həm ölkələrimiz üçün, həm daha geniş coğrafiya üçün. Xüsusilə türk dünyasını birləşdirmək üçün bu nəqliyyat bağlantısının çox böyük mənası, çox böyük faydası var və təbii olaraq, Türkiyə ilə Azərbaycan arasındakı birlik, qardaşlıq bütün türk dünyasına böyük bir töhfədir. Türk dünyasının birləşməsi yolunda əziz qardaşım, hörmətli Cümhurbaşqanının çox böyük rolu var. Onun liderliyi ilə həm Türkiyədə böyük uğurlar əldə edilib, həm türk dünyasının daha da sıx birləşməsi üçün yeni imkanlar yaranıb. Azərbaycan da hər zaman türk dünyasının birləşməsinə çox böyük önəm verir və öz tərəfindən bu birliyi təmin etmək, bunu əbədi etmək, ortaq maraqlar və ortaq tarix üzərində əlaqələri qurmaq üçün səylərini əsirgəmir".

AZƏRTAC xəbər verir ki, "İlham Əliyev. İnkişaf - məqsədimizdir" çoxcildliyinin çapdan yeni çıxmış 143-cü kitabında yer alan bu fikirləri dövlətimizin başçısı bu il martın 5-də Türkiyə Respublikasına işgüzar səfəri çərçivəsində İğdır-Naxçıvan qaz kəmərinin videobağlantı formatında açılış mərasimində çıxışı zamanı söyləyib.

Çoxcildliyin 143-cü kitabında toplanmış materiallar 2025-ci ilin fevral-aprel aylarını əhatə edir.

Yeni kitaba Azərbaycan Prezidentinin ölkəmizə səfərə gəlmiş Pakistanın Baş naziri ilə görüşünə, Azərbaycan-Pakistan biznes-forumunda iştirakına, Qvineya-Bisau Respublikasının, Şimali Makedoniya Respublikasının, Almaniya Federativ Respublikasının prezidentləri ilə görüşlərinə, Türkiyə Respublikasına işgüzar səfərinə dair materiallar daxil edilib.

Çoxcildliyin bu kitabında Prezident İlham Əliyevin "Cənub Qaz Dəhlizi" Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin 11-ci və "Yaşıl enerji" Məşvərət Şurası çərçivəsində nazirlərin 3-cü iclasında çıxışının mətni də yer alıb.

Oxucular bu kitabda dövlətimizin başçısının Ağdam rayonuna, Xankəndi şəhərinə səfərlərinə, Xocalı rayonunun Ballıca kəndində fərdi evlərin və infrastrukturun bərpası sahəsində görülmüş işlərlə tanışlığına, kəndə yeni köçmüş sakinlərlə görüşlərinə aid materiallar ilə də tanış ola bilərlər. Həmçinin bu nəşrə Azərbaycan Prezidentinin Sərsəng su anbarından Ağdərə rayonunun Umudlu kəndinə gedən avtomobil yolunun yenidən qurulmadan sonra açılışında, Ağdərə rayonunun Suqovuşan kəndində məscidin açılış mərasimində iştirakı, Ağdərə rayonunun Həsənriz kəndinə köçmüş bir qrup sakinlə görüşü, fərdi evlərin və infrastrukturun bərpası sahəsində görülən işlərlə tanışlığı haqqında informasiyalar daxil edilib.

Bu kitabda Prezident İlham Əliyevin, həmçinin Nizami Gəncəvi Beynəlxalq Mərkəzinin təşkilatçılığı ilə "Dünya düzəninin yenidən düşünülməsi: çağırışların fürsətə çevrilməsi" mövzusunda XII Qlobal Bakı Forumunda çıxışının, Forum zamanı "Euronews" televiziyasına müsahibəsinin mətnləri, habelə bu tədbirdə iştirak etmək üçün Azərbaycana gəlmiş yüksəksəviyyəli qonaqlarla görüşləri haqqında informasiyalar toplanıb.

143-cü kitabda Prezidentin Novruz və Ramazan bayramları münasibətilə Azərbaycan xalqına təbriklərinin mətnləri də verilib.

Xatırladaq ki, aprel ayının əvvəlində ölkəmizin həyatında mühüm hadisələrdən biri də ADA Universitetində "Yeni dünya nizamına doğru" mövzusunda keçirilmiş beynəlxalq forum olub. Forumda iştirak etmiş Prezident İlham Əliyev ona ünvanlanmış çoxsaylı sualları cavablandırıb. Həmin forum haqqında materialların bir hissəsi bu kitaba daxil edilib və davamı növbəti kitabda yer alacaq.

Çoxcildliyin buraxılışına məsul "Azərnəşr"in baş redaktoru Əlövsət Ağalarovdur.

Bu cildin hazırlanmasında da Azərbaycan Dövlət İnformasiya Agentliyinin (AZƏRTAC) materiallarından istifadə olunub.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti zati-aliləri cənab İlham Əliyevə

Zati-aliləri!

Milli bayramınız - 28 May - Müstəqillik Günü münasibətilə Sizə, Azərbaycan Hökumətinə və xalqına ən səmimi təbriklərimi çatdırıram.

Azərbaycan Xalq Cümhuriyyətinin 1918-ci ildə yaradılmasının qeyd olunduğu bu tarixi gün çətin dövrdə belə azadlıq, demokratiya və bərabərlik ideallarını cəsarətlə və inamla qorumağı bacaran xalqın mətanətini bütün dünyaya xatırladır.

Ötən onilliklər ərzində Azərbaycan tarixi yol keçərək bizi ruhlandıran yenidənqurma işləri ilə müasir, inkişaf etmiş bir dövlət qurmuş, suverenliyini bərpa etmişdir.

Ölkələrimiz arasındakı dostluğa görə Sizə minnətdarlığımızı çatdırır, siyasi əlaqələrin, eləcə də təhsil, mədəniyyət, enerji, davamlı inkişaf, çoxtərəfli dialoq sahələrində ikitərəfli münasibətlərin möhkəmləndirilməsinin davam etdirilməsi ilə bağlı niyyətimizi bir daha bildirirəm.

Zati-alinizə səmimi-qəlbdən möhkəm cansağlığı, xoşbəxtlik, qardaş Azərbaycan xalqına davamlı tərəqqi və firavanlıq arzulayıram.

Ən yüksək ehtiramla,

Coze Ramuş-HORTA,
Timor-Leste Demokratik Respublikasının Prezidenti

❖ ❖ ❖

Zati-aliləri!

Ölkənizin milli bayramı - 28 May - Müstəqillik Günü münasibətilə Keniya Respublikasının Hökuməti və xalqı adından, şəxsən öz adımdan Zati-alinizə, Sizin simanızda Azərbaycan xalqına səmimi salamlarımı və təbriklərimi çatdırıram.

Keniya ilə Azərbaycan arasında son iyirmi ildə həm ikitərəfli, həm də çoxtərəfli səviyyələrdə inkişaf edən mehriban münasibətlər mövcuddur. Qarşılıqlı faydalı tərəfdaşlığımızın yeni sahələrində, o cümlədən ticarət və investisiyalar, təhsil, informasiya-kommunikasiya texnologiyaları, iqlim fəaliyyəti, enerji və digər istiqamətlərdə böyük potensial vardır. Ümidvaram ki, bu əlaqələr xalqlarımızın rifahı naminə bundan sonra da inkişaf edəcəkdir.

Fürsətsən istifadə edərək, zati-alinizə möhkəm cansağlığı, Azərbaycan xalqına isə firavanlıq arzulayıram.

Zati-aliləri, ən yüksək ehtiramımı qəbul etməyinizi xahiş edirəm.

Uillyam Samoei RUTO,
Keniya Respublikasının Prezidenti

❖ ❖ ❖

Cənab Prezident!

Azərbaycan Respublikasının Müstəqillik Gününün 107-ci ildönümü münasibətilə Konqo Hökuməti və xalqı adından, şəxsən öz adımdan zati-alinizə ən səmimi təbriklərimi çatdırmaqdan məmnunluq duyuram.

Bu xoş fürsətdən istifadə edərək, Sizə cansağlığı və xoşbəxtlik, dost Azərbaycan xalqına davamlı tərəqqi və firavanlıq arzulayıram.

Ölkələrimiz arasında əməkdaşlıq münasibətlərinin möhkəmləndirilməsi istiqamətində zati-alinizlə birgə daha çox səy göstərməyə tam hazır olduğumu və bu işə sadiqliyimi bir daha bildirirəm.

Zati-alinizlə aramızda mövcud olan nümunəvi şəxsi dostluq münasibətlərinə əsaslanaraq, cənab Prezident, ən yüksək ehtiramımı qəbul etməyinizi xahiş edirəm.

Deni Sassu-NQESSO,
Konqo Respublikasının Prezidenti

Baş nazir Əli Əsədov BP-nin nümayəndə heyəti ilə görüşüb

Azərbaycan Respublikasının Baş naziri Əli Əsədov iyunun 19-da BP şirkətinin baş icraçı direktoru Mürrey Aukinklossun başçılıq etdiyi nümayəndə heyəti ilə görüşüb.

Nazirlər Kabinetindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, görüşdə Azərbaycan ilə BP arasında uzunmüddətli qarşılıqlı faydalı tərəfdaşlıqdan məmnunluq ifadə olunub.

BP-nin Azərbaycanda həyata keçirdiyi layihələrin əhəmiyyəti vurğulanıb, gündəlikdə duran perspektivli layihələr nəzərdən keçirilib. Eyni zamanda SOCAR ilə BP arasında mövcud əməkdaşlıq imkanları, həmçinin qarşılıqlı maraq doğuran digər məsələlər müzakirə olunub.

M.Aukinkloss BP-nin Azərbaycan, Gürcüstan və Türkiyə üzrə yeni təyin olunan regional prezidenti Ciovanni Kristofolini Ə.Əsədova təqdim edib.

Dövlət və cəmiyyətin inkişafı naminə siyasi əməkdaşlıq

İyunun 19-da Azərbaycan Respublikası Prezidenti Administrasiyasının Siyasi partiyalar və qanunvericilik hakimiyyəti ilə əlaqələr şöbəsinin müdiri Ədalət Vəliyev Vəhdət Partiyasının VI Qurultayında yeni seçilmiş sədri Adəm İsmayıl oğlu Bakuvi ilə görüşüb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, A.Bakuvini partiya sədri seçilməsi ilə əlaqədar təbrik edən Prezident Administrasiyasının şöbə müdiri ölkəmizdə siyasi müstəvidə sağlam əməkdaşlıq mühitini təşviq edən siyasi dialoqda partiyanın bundan sonra da fəal iştirakına ümid etdiyini bildirib.

Görüş zamanı Prezident İlham Əliyevin təşəbbüsü ilə aparılan çoxsahəli islahatlar, əldə olunmuş tarixi Qələbə, uğurla icra olunan Böyük Qayıdış proqramı, sağlam iqtidar-müxalifət münasibətlərinin dəstəklənməsinin vacibliyi, konstruktiv əməkdaşlıq əlaqələrinin inkişafı, Azərbaycana qarşı aparılan informasiya müharibəsində siyasi partiyaların fəal mövqe sərgiləməsinin əhəmiyyəti və digər bu kimi məsələlər barədə danışan Administrasiya rəsmisi dünyada müşahidə olunan münaqişələr və mürəkkəb proseslər fonunda milli həmrəyliyin qorunmasının müstəsna əhəmiyyətini xüsusi vurğulayıb.

Eyni zamanda görüş çərçivəsində cəmiyyəti düşündürən məsələlərlə bağlı siyasi partiyalarla açıq müzakirələrin aparılması məqsədilə təşkil olunan müxtəlif tədbirlər haqqında fikir mübadiləsi aparılıb və bundan sonra da mövcud təcrübənin inkişaf etdiriləcəyi bildirilib.

Son dövrdə görülən məqsədyönlü işlər nəticəsində siyasi partiyaların ölkənin siyasi-ictimai həyatında artan rolunu qeyd edən A.Bakuvi sədrlik etdiyi partiya üçün milli maraqların və dövlətçilik mövqeyinin qorunmasının hər zaman prioritet təşkil edəcəyini vurğulayıb.

Azərbaycan həqiqətlərinin dünya ictimaiyyətinin diqqətinə çatdırılması məsələsinin partiyanın fəaliyyətinin əsas istiqamətlərindən biri olacağını vurğulayan partiya sədri dialoq mühitini dəstəkləmək məqsədilə ölkədə fəaliyyət göstərən sağlam niyyətli siyasi partiyalar ilə açıq əməkdaşlıq əlaqələrinin inkişafı məsələsinin də partiyanın gündəlik vəzifələrindən biri olacağını bildirib.

Kanada vətəndaşlarının İrandan təxliyəsində dəstəyə görə Azərbaycana təşəkkür edib

İyunun 19-da Azərbaycanın xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov ilə Kanadanın xarici işlər naziri Anita Anand arasında telefon danışığı aparılıb.

Xarici İşlər Nazirliyinin Mətbuat xidməti idarəsindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, telefon danışığı zamanı İsrail-İran qarşıdurması nəticəsində mövcud təhlükəsizlik vəziyyəti müzakirə olunub. Kanada xarici işlər naziri, həmçinin ölkəsinin vətəndaşlarının İrandan təxliyəsi istiqamətində Azərbaycan tərəfindən göstərilən dəstəyə görə təşəkkür edib.

Ceyhun Bayramov öz növbəsində Kanada nazirini bu vəzifəyə təyinatı münasibətilə təbrik edib, ona uğurlar arzulayıb. Nazirlər həmçinin qarşılıqlı maraq doğuran digər ikitərəfli və regional məsələlər ətrafında fikir mübadiləsi aparıblar.

Milli Məclisdə görüş

İyunun 19-da Milli Məclisin Beynəlxalq münasibətlər və parlamentlərarası əlaqələr komitəsinin sədri Səməd Seyidov, Elm və Təhsil Komitəsinin sədr müavini Fariz İsmayılzadə və Beynəlxalq münasibətlər və parlamentlərarası əlaqələr komitəsinin üzvü Qaya Məmmədov ADA Universitetinin İxtisasartırma Proqramı və Xarici İşlər Nazirliyinin Beynəlxalq İnkişafa Yardım Agentliyi (AİDA) tərəfindən birgə təşkil olunan "Xarici Siyasət Proqramı" çərçivəsində ölkəmizdə səfərdə olan bir qrup xarici diplomatla görüşüblər.

Milli Məclisin Mətbuat və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsindən bildirilib ki, əvvəlcə "Xarici Siyasət Proqramı" barədə tədbir iştirakçılarına qısa məlumat verilib. Qeyd olunub ki, 2018-ci ildən etibarən həyata keçirilən bu proqramda indiyədək 90-a yaxın ölkədən 150 diplomat iştirak edib. Cari il üçün nəzərdə tutulan proqramda isə 27 ölkəni təmsil edən 30 diplomat yer alıb. Proqramın əsas məqsədi Azərbaycanla xarici ölkələr arasında qarşılıqlı anlaşmanın, diplomatik əlaqələrin və əməkdaşlıq imkanlarının dərinləşdirilməsidir.

Səməd Seyidov qonaqları salamlayaraq, Milli Məclisin strukturu, fəaliyyəti və beynəlxalq əlaqələri haqqında geniş məlumat verib. Komitə sədri bildirib ki, hazırda parlamentdə 100-dən artıq ölkə ilə parlamentlərarası əlaqələr üzrə işçi qrupu fəaliyyət göstərir. O, həmçinin diqqətə çatdırıb ki, parlament 19 beynəlxalq parlament təşkilatı ilə səmərəli əməkdaşlıq edir. Azərbaycan Milli Məclisi hazırda Qoşulmama Hərəkatının Parlament Şəbəkəsi, İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının Parlament Assambleyası və Asiya Parlament Assambleyası da daxil olmaqla, 3 beynəlxalq parlament qurumuna sədrlik edir.

Dünyada və regionda baş verən prosesləri dəyərləndirən komitə sədri, qlobal və regional transformasiya meylləri ilə bağlı fikirlərini bölüşüb. O bildirib ki, dünyada cərəyan edən mürəkkəb geosiyasi proseslər fonunda formalaşmaqda olan yeni dünya düzənində dialoq və əməkdaşlığın əhəmiyyəti daha da artıb. Səməd Seyidov, ərazilərimizin Ermənistan tərəfindən 30 illik işğalına son qoymuş 44 günlük Vətən müharibəsindən sonra regionda yaranmış yeni reallıqlardan söz açaraq, Ermənistanla ikitərəfli əsasda davam edən sülh danışıqları barədə də məlumat verib. Qeyd olunub ki, Azərbaycan sülh gündəliyinə sadiqliyini qoruyur və Cənubi Qafqaz regionunda sülhün və təhlükəsizliyin təmin olunması istiqamətində səylərini davam etdirir.

Görüşdə Azərbaycanın yürütdüyü daxili və xarici siyasətin prioritetləri barədə fikirlərini bölüşən Elm və Təhsil Komitəsinin sədr müavini Fariz İsmayılzadə və deputat Qaya Məmmədov ölkəmizin ilbəil artan beynəlxalq nüfuzundan bəhs ediblər, Azərbaycanın həm regional, həm də qlobal güclərlə konstruktiv dialoq quraraq qarşılıqlı maraqlara əsaslanan uğurlu əməkdaşlıq münasibətləri formalaşdırdığını bildiriblər. Deputatlar, həmçinin COP29 kimi beynəlxalq əhəmiyyətli tədbirin ölkəmizdə keçirilməsinin Azərbaycanın etibarlı sülh və tərəfdaşlıq platforması kimi tanınmasına töhfə verdiyini vurğulayıblar.

Görüş diplomatları maraqlandıran mövzuların müzakirəsi ilə davam edib, onların sualları cavablandırılıb.

"Azərbaycan"

Bakıda Türk Dövlətləri Təşkilatı Məhkəmə Şuraları sədrlərinin 3-cü iclası keçirilib

İyunun 19-da Bakıda Türk Dövlətləri Təşkilatı (TDT) Məhkəmə Şuraları sədrlərinin 3-cü iclası təşkil olunub.

AZƏRTAC xəbər verir ki, iclasda Azərbaycan Respublikasının Məhkəmə-Hüquq Şurasının və Ali Məhkəməsinin sədri İnam Kərimov, TDT-nin Baş katibi Kubanıçbek Ömüralıyev, Qırğız Respublikasının Hakimlər Şurasının sədri Aida Seidakmatova, Türkiyə Respublikasının Hakimlər və Prokurorlar Şurasının sədri vəzifəsini icra edən Fuzuli Aydoğdu, Özbəkistan Respublikasının Ali Məhkəmə Şurasının sədri Kholmumin Yodgorov, Qazaxıstan Respublikasının Ali Məhkəmə Şurasının üzvü Yernar Begaliyev, Şimali Kipr Türk Cümhuriyyətinin Ali Məhkəmə Şurasının və Ali Məhkəməsinin sədri Bertan Özerdağ iştirak ediblər.

Azərbaycan Respublikasının Məhkəmə-Hüquq Şurasının və Ali Məhkəməsinin sədri İnam Kərimov iclasda çıxış edib. O, iclas çərçivəsində imzalanması nəzərdə tutulan TDT-yə üzv ölkələrin Məhkəmə Şuraları Şəbəkəsinin Əsasnaməsi barədə məlumat verib: "Bu təşəbbüs ilk dəfə 2024-cü ilin may ayında İstanbulda keçirilən görüşdə irəli sürülüb və yüksək qiymətləndirilib. Bu gün həmin təşəbbüs konkret hüquqi əməkdaşlığımızın institutlaşması istiqamətində önəmli bir addımdır. Hesab edirəm ki, Əsasnamənin imzalanması ilə tərəfdaş dövlətlər arasında məhkəmə-hüquq sahəsində çoxtərəfli və davamlı əməkdaşlığın hüquqi əsası yaradılacaq".

İnam Kərimov vurğulayıb ki, bu çərçivədə birgə layihələrin icrası, elmi-tədris proqramlarının təşkili, hakimlərin etik və peşəkar hazırlığı, ortaq hüquqi tədqiqatların aparılması və davamlı təcrübə mübadiləsi üçün etibarlı bir platforma formalaşdırılacaq: "Bu proses türk dövlətlərinin ortaq hüquq mədəniyyətinin daha da dərinləşməsinə, ədalət və qanunun aliliyi prinsiplərinin geniş təbliğinə mühüm töhfə verəcək. Eyni zamanda tədbir çərçivəsində nəzərdə tutulan mədəni proqramlar da hüquqi dialoqun mədəni zəmin üzərində qurulması baxımından əlamətdar olacaq. Qonaqlarımız Azərbaycanın tarixi və mədəni irsi ilə tanışlıq imkanına malik olacaqlar. Bu səfərlər ölkələrimiz arasında dostluq əlaqələrinin daha da möhkəmlənməsinə və mədəni əlaqələrin inkişaf istiqamətində yeni üfüqlər açacaq. Türk dövlətlərini birləşdirən dərin tarixi köklər və ortaq hüquqi-mədəni irs bu gün də əməkdaşlığımızın möhkəm təməlini təşkil edir. Əsrlər boyu bu xalqlar arasında formalaşan ədalət və dövlətçilik ənənələri bizi vahid dəyərlər ətrafında birləşdirir. Ümidvaram ki, Bakı görüşü türk dövlətləri arasında hüquqi həmrəyliyin gücləndirilməsi, məhkəmə-hüquq sistemlərinin yaxınlaşdırılması və ortaq gələcəyimizin möhkəmləndirilməsi istiqamətində mühüm bir mərhələ kimi tarixə düşəcək", - deyə İnam Kərimov vurğulayıb.

TDT-nin Baş katibi Kubanıçbek Ömüralıyev qeyd edib ki, hazırda təşkilatla müşahidəçi dövlətlər arasında 35-dən çox sahə üzrə səmərəli əməkdaşlıq var: "Bu sahələrdən biri hüquq-mühafizə və məhkəmə sistemidir. Qeyd edim ki, ötən ay təşkilatımızın Budapeştdə keçirilən qeyri-rəsmi görüşü zamanı dövlətlərimizin başçıları üzv ölkələri regionda və onların hüdudlarından kənarda sülh və təhlükəsizliyə qarşı çağırışlarla mübarizədə birgə səyləri davam etməyə çağırdılar. Bu məsələlər hüquqi əməkdaşlıq gündəmində əsas yer tutur. Təşkilatımız yaranandan indiyədək məhkəmə hakimiyyəti ilə bağlı davamlı uğurlar əldə olunub. Qeyd edim ki, TDT Ədliyyə Nazirləri Şurasının 2-ci iclasının bu il Azərbaycanda təşkil olunması planlaşdırılır. Hakimlər Şurasının üzvlərindən ibarət alt İşçi Qrupu tərəfindən nizamnamənin hazırlanmasına dair qərar verilib. İşçi Qrupu nizamnamə üzərində işləyəndən sonra dünən bütün tərəflər nizamnaməyə razılığını ifadə edib. Bu gün xüsusi bir mərhələdir, çünki biz bu Əsasnaməni imzalayacağıq və əminəm ki, bu sənəd TDT Məhkəmə Şuraları arasında səmərəli əməkdaşlıq üçün lazımi çərçivə yaradacaq", - deyə o qeyd edib.

Qırğız Respublikasının Hakimlər Şurasının sədri Aida Seidakmatova bildirib ki, birgə tarix və dil xalqlarımızı birləşdirir: "Düşünürəm ki, hüquqi bazaya da nail olmaq lazımdır. TDT-yə üzv ölkələrin Məhkəmə Şuraları Şəbəkəsinin Əsasnaməsi əməkdaşlıq üçün yeni üfüqlər açır, hüquqi təcrübələrin mübadiləsi üçün imkanlar yaradır. Bizim ənənələrimiz oxşardır. Bunların hamısı insan hüquqlarının qorunmasına yönəlməlidir. Biz hüquqi etibarın vahid məkanını formalaşdırırıq. Ölkələr arasında qarşılıqlı əməkdaşlıq inkişaf etdirilməlidir. Bugünkü addım, fəaliyyət ölkələrimizin suverenliyinin və müstəqilliyinin qorunmasına töhfə verəcək. Bu gün tarixi hadisənin şahidiyik və qeyd edilən sənəd çox dərin köklərə malik olacaq. Bu, hüququn tətbiqi, hüquq sisteminin inkişafı baxımından çox mühüm sənəddir".

Türkiyə Respublikasının Hakimlər və Prokurorlar Şurasının sədri vəzifəsini icra edən Fuzuli Aydoğdu bildirib ki, 2023-cü ilin noyabr ayında Azərbaycan və Özbəkistana edilən səfərlər məhkəmə sahəsində əməkdaşlıq prosesini yenidən canlandırmaq baxımından əhəmiyyətli mərhələ olub: "Ardınca 2024-cü ilin mayında İstanbulda ikinci böyük toplantımızı keçirdik. Bu toplantıda Məhkəmə Şuraları Şəbəkəsinin yaradılması ilə bağlı razılıq əldə edildi və həmin il dekabr ayında texniki komanda tərəfindən layihə hazırlanmağa başlandı. Bu gün artıq həmin səylərin bəhrəsini almaq üçün buradayıq. TDT-nin Məhkəmə Şuraları Şəbəkəsinin yaradılması yalnız bir sənədin imzalanması deyil, həm də ortaq hüquqi baxışın, qardaşlıq üzərində qurulmuş əməkdaşlığın və uzunmüddətli ədalət anlayışının təsdiqidir. Bu şəbəkə sadəcə koordinasiya strukturu deyil, həm də məhkəmə etikası, xüsusi araşdırmaların paylaşılması və qarşılıqlı təcrübə mübadiləsi sahələrində əməkdaşlığımızı gücləndirəcək. TDT-yə üzv ölkələrin Məhkəmə Şuraları Şəbəkəsinin Əsasnaməsi institutlarımız arasında kommunikasiya və müzakirə platforması olacaq, ortaq problemlərə birgə həll yolları tapmaq üçün faydalı bir mexanizm rolunu oynayacaq. Eyni zamanda məhkəmə sisteminin şəffaflığı və müstəqilliyi kimi beynəlxalq prinsiplərin gücləndirilməsi, türk dünyasında ədalət platformalarının qlobal səviyyədə tanınmasına xidmət edəcək", - deyə Aydoğdu vurğulayıb.

Özbəkistan Respublikasının Ali Məhkəmə Şurasının sədri Kholmumin Yodgorov çıxışında qeyd edib ki, TDT çərçivəsində dialoq və əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi baxımından mühüm addımlar atılıb: "Qırğızıstan və Qazaxıstanın məhkəmə sistemlərinin nümayəndələri Türkiyədə səfərdə olub və orada məhkəmə sistemləri ilə bağlı bilik və təcrübə mübadiləsi aparıblar. Qeyd etmək istərdim ki, Özbəkistanın ali məhkəmə orqanları da qardaş ölkələrlə hüquq sahəsində qarşılıqlı bilik mübadiləsində iştirak ediblər. Eyni zamanda bu çərçivədə uğurlu nəticələr əldə olunub. Mütəxəssislərdən ibarət qrupumuz Türkiyəyə səfər edib, onların məhkəmə sistemi ilə yaxından tanış olub. Təşkilat çərçivəsində hakimlərimiz də Türkiyədə olaraq, yetkinlik yaşına çatmayan şəxslərlə bağlı məhkəmə təcrübəsini öyrəniblər. Bu kimi proqramlar qarşılıqlı əməkdaşlığın gücləndirilməsinə şərait yaradır və gələcəkdə də davam etdirilməsi nəzərdə tutulur. Bugünkü toplantı çərçivəsində imzalanacaq Əsasnamə də məhz bu əməkdaşlığın genişlənməsinə imkan yaradacaq, daha effektiv işlərin görülməsi üçün əsas təmin edəcək. Aydındır ki, sabitlik və ədalət prinsipləri cəmiyyətdə peşəkarlığın, dünya görüşünün, bilik və təcrübə paylaşımının artmasına xidmət edəcək. Eyni zamanda peşəkar kadrların hazırlanması, onların karyera inkişafı və TDT-nin hüquq sahəsində əsas vəzifələrindən biri olan hüquqi yardımın təşkili məqsədilə hüquqi biliklərin paylaşılması önəmli yer tutur".

Onun sözlərinə görə, rəqəmsallaşma dövründə TDT çərçivəsində əməkdaşlıq hüquq və ədliyyə sahəsində yeni mərhələyə qədəm qoyur: "Bu çərçivədə "Türk Rəqəmsal Təşəbbüsü" adı altında bu il Türkiyədə ilk dövlətlərarası konqres keçiriləcək. Bu təşəbbüs elektron hüquq sahəsində bilik mübadiləsini artıracaq, iştirakçı ölkələrin təcrübələrinin onlayn formada paylaşılmasına imkan yaradacaq. Bu isə şübhəsiz ki, çox mühüm addımdır".

Qazaxıstan Respublikasının Ali Məhkəmə Şurasının üzvü Yernar Begaliyev iclasda çıxış edərək bildirib ki, ölkəsində məhkəmə sahəsinə xüsusi diqqət yönəldilib. O qeyd edib ki, TDT arasında effektiv əməkdaşlığın mövcud olması çox yaxşı haldır: "Bu gün imzalanacaq Əsasnamə üzv dövlətlər arasında yeni əməkdaşlığın yaranmasına, eyni zamanda məhkəmə sisteminin təşəkkül tapmasına təkan verəcək".

Şimali Kipr Türk Cümhuriyyətinin Ali Məhkəmə Şurasının və Ali Məhkəməsinin sədri Bertan Özerdağ çıxış edərək qeyd edib ki, TDT-nin son illər ərzində keçirilən iclasları ortaq keçmişə sahib olan dövlətlərin bir-birini daha yaxşı tanıması və əməkdaşlıqlara töhfə vermək baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edir: "Həyata keçirilən fəaliyyətlər və bu gün imzalanan Əsasnamə əməkdaşlığımıza böyük töhfə verəcək. Şimali Kipr Türk Respublikası belə tədbirlərə böyük əhəmiyyət verməkdədir. Gələcəkdə bu əməkdaşlıqların davam edəcəyinə inanıram. Məhkəmələrin rəqəmsallaşdırılması üçün bir çox ölkə ötən gün baş tutan iclasda öz təşəbbüslərini açıq şəkildə ifadə etdi. Dünənki iclasda hüququn aliliyinin nə qədər əhəmiyyətli olduğunun şahidi olduq. Ədalət dövlətin təməlidir. Ədalət, eyni zamanda ortaq gələcəyimizin təmin olunması və daha güclü əməkdaşlıqlar üçün vacibdir. Bu iclaslar hüquq sahəsində bir-birimizi tanıya bilməklə yanaşı, dostluqlarımızın təkmilləşməsinə də töhfə verir".

İclasda çıxışlardan sonra TDT-yə üzv ölkələrin Məhkəmə Şuraları Şəbəkəsinin Əsasnaməsi imzalanıb. Sənədi Azərbaycan Respublikasının Məhkəmə-Hüquq Şurasının və Ali Məhkəməsinin sədri İnam Kərimov, TDT-nin Baş katibi Kubanıçbek Ömüralıyev, Qırğız Respublikasının Hakimlər Şurasının sədri Aida Seidakmatova, Türkiyə Respublikasının Hakimlər və Prokurorlar Şurasının sədri vəzifəsini icra edən Fuzuli Aydoğdu, Özbəkistan Respublikasının Ali Məhkəmə Şurasının sədri Kholmumin Yodgorov, Qazaxıstan Respublikasının Ali Məhkəmə Şurasının üzvü Yernar Begaliyev, Şimali Kipr Türk Cümhuriyyətinin Ali Məhkəmə Şurasının və Ali Məhkəməsinin sədri Bertan Özerdağ imzalayıblar.

Azərbaycanın xarici siyasətinin uğurları

Cənubi Qafqazın qlobal əməkdaşlıq platforması

Azərbaycan yeni dünya nizamının fəal iştirakçısı olmağa çalışır

Hazırda dünyada olduqca çətin dövr yaşanır. Geosiyasi və geoiqtisadi böhranlar, müharibələr, münaqişələrin getdikcə dərinləşməsi qlobal idarəetmə sistemini əməllicə zəiflədib. Artıq dünyada çoxtərəfli əməkdaşlıq anlayışı öz dəyərini itirib, qeyri-müəyyənlik artıb. Beynəlxalq təşkilatlar sülh, təhlükəsizlik və rifah yaratmaq sahəsində effektiv fəaliyyət göstərə bilmirlər. Bu isə artıq sistematik problemə çevrilərək arzuolunmaz vəziyyət yaradıb. Yəni qlobal miqyasda artan gərginliklər regional problemləri daha mürəkkəb hala gətirib.

Qlobal səviyyədə həm siyasi, həm iqtisadi, həm də humanitar sahədə böhranlar baş verir. Müharibələr, iqlim dəyişikliyi, ərzaq və enerji böhranları, miqrasiya axınları, eləcə də sosial bərabərsizliklər bir çox ölkədə insanların gündəlik həyatına mənfi təsir göstərir.

Bütün bu çağırışlar arasında bəşəriyyət həm də ümidini itirmədən əməkdaşlıq və dialoq yollarını axtarır. Beynəlxalq təşkilatlar, vətəndaş cəmiyyətləri və fərdi insanlar bu gərgin dövrdə sülh, ədalət və dayanıqlı inkişaf üçün çalışırlar.

Beynəlxalq konfransların, forumların keçirildiyi, əməkdaşlıq məkanı kimi tanınan Azərbaycan məhz bu istiqamətdə də mühüm addımlar atır və təkliflərini, təşəbbüslərini irəli sürür. Elə bu il aprel ayının 4-də ADA Universitetində keçirilən "Yeni dünya nizamına doğru" mövzusunda beynəlxalq forum və iyunun 15-də Şuşa şəhərində Yeni Azərbaycan Partiyasının təşkilatçılığı ilə keçirilən "Yeni dünya nizamı: geosiyasi aspektlər və qlobal çağırışlar" mövzusunda beynəlxalq konfranslar da bu prosesin tərkib hissəsidir desək, yanılmarıq. Bu tədbirlərin beynəlxalq nüfuzunu təsəvvür etmək üçün nəzərə almalıyıq ki, sözügedən konfranslarda bir sıra ölkələrin hakim partiyalarının rəhbərləri, 44 ölkədən 80-dən çox beynəlxalq ekspert, beyin mərkəzlərinin nümayəndələri iştirak ediblər.

ADA Universitetində keçirilən "Yeni dünya nizamına doğru" mövzusunda beynəlxalq forumda Prezident İlham Əliyev region üçün və dünyada cərəyan edən siyasi proseslərin axarına dair mükəmməl fikirlər səsləndirdi. Keçirilən müzakirələrdə bütün politoloqlar, beyin mərkəzləri bildirdilər ki, dünyamızın siyasi mənzərəsi dəyişir və məhz bu dəyişikliklər fonunda iqtisadi dəhlizlərin, regional əməkdaşlıqların əhəmiyyəti artır. Prezidentin forumda toxunduğu məsələlər Azərbaycanın dünya arenasında baş verən hadisələrə strateji mövqeyini, habelə qlobal çağırışlara verdiyi cavabları nümayiş etdirməsi baxımından olduqca mühüm idi.

Şuşada keçirilən "Yeni dünya nizamı: geosiyasi aspektlər və qlobal çağırışlar" mövzusunda beynəlxalq konfransın iştirakçılarına müraciətində də dövlət başçısı bir daha yeni reallıqları dəyərləndirdi.

Müasir dövrdə dünyada olduqca mürəkkəb geosiyasi hadisələrin baş verdiyini söyləyən İlham Əliyev bildirib ki, milli, regional və qlobal təhlükəsizliyə qarşı çoxsaylı təhdidin yaranması və ölkələrin müxtəlif siyasi, hərbi, iqtisadi, mədəni, humanitar, ekoloji çağırışlarla üzləşməsi fonunda beynəlxalq münasibətlər sistemində yeni güc mərkəzlərinin meydana çıxması və yeni dünya nizamına keçid prosesi müşahidə olunmaqdadır. Belə bir şəraitdə dövlət maraqlarının, ölkələrin müstəqilliyinin və suverenliyinin qorunması, sülh, sabitlik, əməkdaşlıq və çoxtərəfli inkişaf naminə səylərin birləşdirilməsi müstəsna əhəmiyyətə malikdir. Bir daha əsl həqiqətləri dəyərləndirən İlham Əliyev vurğuladı ki, ədalətli dünya nizamının tərəfdarı olduğunu hər zaman əməli fəaliyyəti ilə nümayiş etdirən Azərbaycan nəinki yerləşdiyi Cənubi Qafqaz regionunun, həm də bütövlükdə Avrasiyanın dialoq və əməkdaşlıq məkanına çevrilməsinin tərəfdarı kimi çıxış edir. Dost və tərəfdaş ölkələrlə birlikdə həyata keçirilən layihələr regional və beynəlxalq təhlükəsizliyə mühüm töhfələr verir, həm Şərq ilə Qərb, həm də Şimal ilə Cənub arasında konstruktiv və perspektivli işbirliyinə əlverişli zəmin yaradır. Dörd il ərzində Qoşulmama Hərəkatına sədrlik etmiş Azərbaycan Bandunq Prinsiplərinə daim sadiq qalaraq ədaləti, beynəlxalq hüququ və üzv ölkələrin qanuni maraqlarını qətiyyətlə müdafiə edib: "Bu gün ədalətli dünya naminə yeni geosiyasi nizamın formalaşması dövlətlərin siyasi məsuliyyət prinsipinə əsaslanan ardıcıl və məqsədyönlü fəaliyyətindən asılıdır. Ölkələr məhz qarşılıqlı hörmət və etimada, beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə əsaslanan, müasir çağırışlara cavab verən səmərəli işbirliyi həyata keçirməklə bu prosesə layiqli töhfə verə bilərlər".

Prezidentin söylədiyi kimi, Azərbaycan milli maraqları rəhbər tutaraq, yeni reallıqlar şəraitində müstəqil siyasətini cəsarətlə davam etdirir, öz Konstitusiyasına, suveren hüquqlarına əsaslanaraq sülh, əməkdaşlıq və davamlı inkişaf naminə yeni dünya nizamının fəal iştirakçısı olmağa çalışır.

Azərbaycan Prezidentinin səsləndirdiyi fikirlər bir daha onu deməyə əsas verir ki, dünyada baş verən mürəkkəb proseslər dövlətlərin fəal əməkdaşlığını zəruri edir. Şuşada keçirilən beynəlxalq konfrans yeni dünya nizamına transformasiya şəraitində geosiyasi prioritetlər və qlobal çağırışlara dair ətraflı fikir mübadiləsinin aparılması üçün son dərəcə önəmli platformadır.

Yeni Azərbaycan Partiyası Sədrinin müavini - Mərkəzi Aparatın rəhbəri Tahir Budaqovun konfransda söylədiyi kimi, bu tədbirlər onu göstərir ki, Azərbaycan yeni geosiyasi nizamın tərəfdarı olaraq beynəlxalq təhlükəsizliyə ciddi təhdidlər yaradan hallara qarşı qətiyyətli mübarizə apararaq, müstəqil və konstruktiv siyasət həyata keçirməklə qlobal miqyasda dialoq və əməkdaşlığı təşviq edir. Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən praqmatik xarici siyasət kursu təkcə Cənubi Qafqaz bölgəsində deyil, daha geniş coğrafiyada qarşılıqlı maraqlara uyğun tərəfdaşlıq əlaqələrinin inkişafına və ortaq strateji hədəflərin reallaşmasına xidmət edir. Bu da Azərbaycanın dünya ölkələri ilə ikitərəfli və çoxtərəfli formatda münasibətlərinin inkişafını təmin etməklə yanaşı, beynəlxalq təşkilatlarla əlaqələrin möhkəmlənməsini də şərtləndirir. Ölkəmizin Qoşulmama Hərəkatına sədrliyi dövründə əldə etdiyi nailiyyətlər, BMT, Türk Dövlətləri Təşkilatı, İslam Əməkdaşlıq Təşkilatı və digər təsisatlarda səmərəli fəaliyyəti, 2024-cü ilin noyabr ayında COP29-a uğurla evsahibliyi etməsi və bunun nəticəsi olaraq iqlim dəyişikliyinin fəsadlarına qarşı mübarizəyə dair qlobal əhəmiyyətli qərarların qəbulu Azərbaycanın beynəlxalq müstəvidə ədalətli və etibarlı tərəfdaş kimi önəmini qabarıq şəkildə bir daha təsdiqləyib.

Rəşad BAXŞƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Məsuliyyətli və cəsarətli müstəqil siyasət

Ölkəmizin qlobal mövqeyi nümunəvi xarakter daşıyır

Müasir dünya siyasi arenası əvvəlkindən daha mürəkkəb və gərgin reallıqlarla üz-üzədir. Lokal münaqişələr sürətlə regional böhranlara, regional gərginliklər isə qlobal təhlükələrə çevrilməkdədir. Bu mənzərə beynəlxalq hüququn nüfuzdan düşməsi, böyük güclərin məsuliyyətsiz siyasəti və qlobal idarəetmə boşluğu ilə dərinləşir. Belə bir şəraitdə Azərbaycanın müstəqil və milli maraqlara əsaslanan siyasət yürütməsi həm ölkənin suverenliyini möhkəmləndirir, həm də yeni dünya nizamında alternativ yolun mümkünlüyünü nümayiş etdirir.

Milli Məclisin deputatı Elçin Mirzəbəyli "Azərbaycan" qəzetinə açıqlamasında qeyd edib ki, Prezident İlham Əliyevin "Bizim xarici siyasətimiz məhz milli maraqlar üzərində qurulub" fikri Azərbaycanın geosiyasi kursunun əsas ideoloji dayağıdır: "Bu yanaşma ölkənin istənilən regional və qlobal proseslərdə vasitə yox, təşəbbüskar və subyekt kimi iştirakını təmin edir. Müasir dövrdə siyasi məsuliyyət və müstəqil siyasət yürütmək üçün cəsarət beynəlxalq münasibətlər sistemində ən çox ehtiyac duyulan, lakin çox zaman çatışmayan keyfiyyətdir. Azərbaycanın mövqeyi isə bu mənada nümunəvi xarakter daşıyır. İyunun 15-də Şuşada keçirilən "Yeni dünya nizamı: geosiyasi aspektlər və qlobal çağırışlar" adlı beynəlxalq konfrans da Azərbaycanın bu sahədə fəal diplomatik missiyasının növbəti təcəssümüdür. Şuşa şəhəri isə belə bir tədbirin keçirilməsi üçün təkcə simvolik ərazi deyil, həm də postmünaqişə dövründə bərpa və sabitlik modelinin yerində təqdimatıdır".

Deputat bildirib ki, konfransın panel sessiyalarının adları - "Milli suverenlik, regional əməkdaşlıq və qlobal təhlükəsizlik", "Ədalət naminə həmrəylik" və "Ortaq dəyərlər və süni intellekt" Azərbaycanın qlobal narahatlıqları və gələcək trendləri düzgün oxuduğunu göstərir. Bu mövzuların hər biri açıq mesaj verir: Suverenlik olmadan təhlükəsizlik mümkün deyil, siyasi həmrəylik olmadan sabitlik davamlı ola bilməz, yeni texnologiyaların yaratdığı təhdidlərə qarşı əməkdaşlıq vacibdir. Bu mesajlar, əslində, beynəlxalq təşkilatların susduğu və ya zəif reaksiya verdiyi bir dövrdə Azərbaycanın təşəbbüskar rolunu və müstəqil siyasi iradəsini nümayiş etdirir.

Siyasətçi vurğulayıb ki, Şuşa konfransında bir çox ölkənin hakim partiyalarının nümayəndələrinin iştirakı, eləcə də Prezident İlham Əliyevin müraciətinin oxunması partiyalararası əməkdaşlığın dövlətlərarası münasibətlərdə strateji rolunu bir daha təsdiqləyib: "Azərbaycanda son illər ərzində təşviq edilən siyasi dialoq mühiti və siyasi partiyaların konstruktiv münasibətləri ictimai həmrəylik və sabitliyin əsas dayaqlarından biri kimi çıxış edir. Bu baxımdan siyasi partiyaların daxildə dağıdıcı deyil, birləşdirici gücə çevrilməsi, milli maraqlar naminə fəaliyyət göstərməsi həyati əhəmiyyət daşıyır. Azərbaycanın sədrlik etdiyi beynəlxalq platformalar, COP29 kimi əhəmiyyətli tədbirlər, həmrəyliyə, ədalətə və davamlı inkişafa yönəlmiş çıxışları qlobal sistemdə boş qalan məsuliyyət məkanını doldurmağa yönəlib. Prezidentin konfrans iştirakçılarına müraciətində deyildiyi kimi: "Ədalətli dünya naminə yeni geosiyasi nizamın formalaşması dövlətlərin siyasi məsuliyyət prinsipinə əsaslanan ardıcıl və məqsədyönlü fəaliyyətindən asılıdır". Bu yanaşma Azərbaycanın yeni beynəlxalq etika formalaşdırmaq uğrunda mübarizəsinin siyasi-fəlsəfi təməlini təşkil edir".

E.Mirzəbəyli bildirib ki, nəticə etibarilə Azərbaycan təkcə iqtisadi və hərbi güc baxımından deyil, ideoloji və siyasi mədəniyyət baxımından da yeni dünya nizamının formalaşmasında mühüm aktor kimi çıxış edir. Müstəqil siyasət yürütmək üçün cəsarət, milli maraqları əsas götürmək üçün siyasi iradə və həmrəyliyi təşviq edən sistemli yanaşma - bunlar Azərbaycan modelinin əsas komponentləridir. Bu model regional sabitliyə, qlobal təhlükəsizliyə və ədalətli dünya nizamına real töhfə verir.

Əsmər QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"

Azərbaycan dostluq və əməkdaşlıq ünvanıdır

Dünyanın yeni geosiyasi sərhədlərinin cızıldığı, yeni güclərin formalaşdığı bu təlatümlü dövrdə Azərbaycan sözün əsl mənasında sabitlik, təhlükəsizlik, inkişaf, dostluq və əməkdaşlıq ünvanı kimi xüsusi diqqət çəkir. Ölkəmizin bu vacib pilləyə yüksəlməsini şərtləndirən başlıca amil isə Prezident İlham Əliyevin yürütdüyü uzaqgörən, dərin təhlillərə əsaslanan və praqmatik siyasətidir.

Bu reallıqdır ki, Azərbaycan geosiyasi maraqların toqquşduğu elə bir coğrafiyada yerləşir ki, burada balansı gözləmək, qonşu ölkələrlə münasibətləri pozmadan tarazlığı saxlamaq olduqca çətindir. Belə mürəkkəb vəziyyətdə obyektiv siyasət yürütmək xüsusi səy, qətiyyət və iradə tələb edir və bütün bunları bacarmaq əsl qəhrəmanlıq kimi səciyyələndirilməlidir. "Mən Azərbaycanın təhlükəsizliyinə, inkişafına və sabitliyinə cavabdehəm. Bunun üçün nə lazımdırsa, prinsiplər əsasında edirəm və biz heç vaxt düzgün, doğru və qanuni hesab etmədiyimizi etmirik. Beynəlxalq hüquq baxımından mükəmməl hesab etmədiyimiz bir şey etmirik. Çünki başqalarının pozmamasını istədiyiniz qaydaları özünüz pozursunuzsa, bu, susuz səhraya aparan yolun sadəcə başlanğıcıdır və digər qonşularla da eynidir". Dünyanın müharibələrin, münaqişələrin çəngində çabaladığı bu təlatümlü dövrdə xalqımızın, dövlətimizin milli maraqlarının təmin edilməsi adına yürütdüyü uzaqgörən və hərtərəfli siyasətin formulunu isə Prezident İlham Əliyev ötən ilin aprelində "COP29 və Azərbaycan üçün Yaşıl Baxış" mövzusunda keçirilən beynəlxalq forumda bu sözlərlə açıqlamışdı.

Erməni məkri

Qazandığı parlaq qələbəsi ilə ərazi bütövlüyünü, suverenliyini təmin edən və separatizmə son qoyan Azərbaycan faktiki olaraq Cənubi Qafqazın münaqişə ocağına çevrilməsi potensialını da sıfra endirib. Halbuki qərəzli Qərb siyasi dairələrinin bu bölgədə ayırıcı xətlər yaratmaq, regionu münaqişə, müharibə meydanına çevirmək kimi planlar cızması da məlumdur. Ancaq Azərbaycanın barışa, rifaha, tərəqqiyə köklənən siyasətindən bir addım belə kənara atmayaraq qlobal miqyaslı problemlərin həlli üçün də effektiv işlər görməsi bəlli həqiqətdir. Ölkəmizin enerji, nəqliyyat qovşağına çevrilməsi, qlobal problemlərin həllində aktiv rol oynaması, XXI əsrdə hələ də hökm sürən müstəmləkə siyasətinə qarşı mübarizə aparması, bir sözlə, dünyanın yeni və ədalətli düzəninin qurulması uğrunda səyləri beynəlxalq miqyasda da etiraf olunan reallıqdır.

Lakin Azərbaycana qərəz, düşmənçilik güdənlər respublikamızın əldə etdiyi bütün bu uğurlara kölgə salmaq üçün əllərinə düşən hər fürsətdə ölkəmizə qarşı qarayaxma kampaniyası aparmaqdan əl çəkmirlər. Bunu İsrail və İran arasında baş verən qarşıdurmanın fonunda da aydın müşahidə etmək mümkündür. Belə ki, faktiki olaraq Ermənistanda Azərbaycana qarşı hibrid və açıq şəkildə informasiya müharibəsi aparılır. Sosial şəbəkələrin erməni seqmentinə nəzər saldıqda görürük ki, onlar bu qarşıdurma ətrafında da manipulyasiyalar edirlər və ölkəmizi hədəf alan qarayaxma kampaniyası aparırlar. Ermənilər xüsusilə "Teleqram" kanallarında İsrailin guya Azərbaycan ərazilərindən istifadə etməsi barədə günlərdir dezinformasiya yayırlar. Təbii ki, bu məlumatların hamısı feyk xarakter daşıyır və heç bir fakta əsaslanmır. Çünki bütün bunlar növbəti erməni saxtakarlığı, hay toplumunun xəstə təfəkkürünün məhsuludur.

Həm erməni revanşistlərin, həm Ermənistan hakimiyyətinə yaxın sosial şəbəkə seqmentlərinin Azərbaycana qarşı apardıqları bu hibrid müharibə, dezinformasiya savaşı dildə sülh tərəfdarı olan İrəvanın, əslində, hələ də Azərbaycana düşmənçilik güddüyündən və əsla barış istəmədiyindən xəbər verir.

Azərbaycanın düşmənləri yaxşı bilirlər ki, Bakının İsraillə münasibətləri hər zaman yaxşı olub. Eləcə də İranla. Xüsusilə son dövrlər qonşu İranla münasibətlərimiz inkişaf mərhələsinə qədəm qoyub. Buna görə də müxtəlif çirkin yollarla ölkələrimiz arasında nifaq salmağa çalışırlar.

Bakı dialoqun tərəfdarıdır

Bakı İran ilə İsrail arasında baş verən bu qarşıdurmanı arzuolunmaz hesab edir. Azərbaycan Xarici İşlər Nazirliyinin bəyanatında da bu öz əksini tapıb: "Vəziyyətin gərginləşdirilməsini qəti şəkildə pisləyərək, tərəfləri mövcud fikir ayrılıqlarını yalnız beynəlxalq hüququn norma və prinsiplərinə uyğun olaraq, dialoq və diplomatik yollarla həll etməyə çağırırıq...

...Yaxın Şərqdə vəziyyətin daha da gərginləşməsinin qarşısını almaq məqsədilə diplomatik yollarla təmasların və müvafiq beynəlxalq mexanizmlər çərçivəsində səylərin davam etdirilməsi əhəmiyyət kəsb edir".

Azərbaycan heç zaman öz ərazisində qonşu dövlətlərə qarşı hər hansı neqativ fəaliyyətin həyata keçirilməsinə icazə verməyib. Bu gün də Bakı bu mövqeyini qətiyyətlə sərgiləyir.

İyunun 14-də xarici işlər naziri Ceyhun Bayramov ilə İranın xarici işlər naziri Seyid Abbas Ərağçi arasında baş tutan telefon danışığı zamanı ölkəmizin XİN rəhbəri Azərbaycan ərazisinin hər hansı bir ölkə tərəfindən üçüncü ölkəyə, o cümlədən qonşu və dost İrana qarşı istifadə edilməsinin mümkün olmadığını vurğulayıb.

İndiyə qədər də İranla bağlı heç bir kampaniyaya qoşulmayan Azərbaycan qonşu İranla münasibətlərə həmişə xüsusi diqqətlə yanaşıb. Son dövrlər iki qonşu ölkə arasında münasibətlərin inkişafı, İran Prezidenti Məsud Pezeşkianın Azərbaycana səfəri də aparılan bu siyasətin bariz təzahürüdür.

İsrail-İran qarşıdurmasında Azərbaycan birmənalı mövqe sərgiləyir və məsələnin diplomatik səylərlə çözümünü yeganə həll yolu kimi görür.

İyunun 14-də Prezident İlham Əliyevin Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğanla telefon danışığı zamanı da İran və İsrail arasında vəziyyətin gərginləşməsi ilə bağlı narahatlıq ifadə olunub. Dövlət başçıları gərginliyin tezliklə aradan qaldırılmasının vacibliyini qeyd edərək, məsələlərin danışıqlar yolu ilə həllinin önəmini vurğulayıblar. Göründüyü kimi, təcavüzkar Ermənistan yenə öz köhnə ampluasındadır və Azərbaycana şər, böhtan atmaqla, qara yaxmaqla məşğuldur. Ancaq ermənilərin bütün bu məkrli çabaları hədərdir və erməni saxtakarlığı həmişə olduğu kimi, indi də fiaskoya məhkumdur.

Yasəmən MUSAYEVA,
"Azərbaycan"

"Sarsılmaz qardaşlıq" - bu ifadə, iki qardaş ölkə olan Azərbaycan və Türkiyə arasındakı dərin tarixi, mədəni, dil və din birliyinə əsaslanan möhkəm əlaqələri ifadə edir. Bu qardaşlıq yalnız sözlərdə deyil, həm də tarixi hadisələrdə, siyasi, hərbi, iqtisadi və humanitar sahələrdə birgə atılan addımlarda özünü göstərir.

Qardaşlığın qürur tablosu

Kahramanmaraşdakı "Azərbaycan" məhəlləsinin açılışı ruhun birlik rəmzi oldu

Azərbaycan və Türkiyə arasındakı münasibət təkcə siyasi maraqlara əsaslanmır, bu münasibət dərin ürək bağları, ortaq tarix, mədəniyyət və birgə gələcək vizyonuna söykənir.

Azərbaycanla Türkiyə arasındakı münasibətlər sıradan bir beynəlxalq əlaqə deyil - bu, qanın, ruhun və yaddaşın birliyidir. Bu münasibəti ifadə etmək üçün Ümummilli Lider Heydər Əliyevin söylədiyi "Bir millət - iki dövlət" kəlamı artıq hər iki ölkədə bir vəhdət simvoluna çevrilib.

Tarixin müxtəlif dönəmlərində eyni ağrıları yaşamış, eyni sevincləri bölüşmüş bu iki xalq, zaman keçdikcə öz qardaşlığını daha da möhkəmləndirmişdir. Siyasi, hərbi, iqtisadi və mədəni sahələrdə qurulan qarşılıqlı yüksək əməkdaşlıq bu münasibətlərin nə qədər dərin və davamlı olduğunu təsdiqləyir.

Xalqlarımızın eyni soykökə, dilə, dinə, mədəniyyətə və digər mənəvi bağlara malik olması bu iki ölkəni daha da doğmalaşdırıb, sevincli və kədərli günlərdə birinin digərinin yanında olmasını şərtləndirib.

Bu qardaşlığın əsas sütunları o qədər möhkəmdir ki, heç bir qüvvə ona zərər yetirə bilmir. Nə qədər çalışsalar da, hiylələri, məkrli planları sonunda alt-üst olur və bumeranq effekti verir.

Azərbaycan və Türkiyənin əlaqələrinin kökləri qədim tarixə dayanır. Oğuz türklərinin ortaq soy-kökü bu gün hər iki xalqın yaddaşında canlı qalır. Dil, din, adət-ənənə və milli dəyərlər baxımından mövcud olan bənzərliklər, bu münasibətləri yalnız rəsmi səviyyədə deyil, həm də xalqlar arasında möhkəmləndirir.

Tarixi hadisələr də bu qardaşlığın nə qədər möhkəm olduğunu sübut edir. Birinci Dünya müharibəsi zamanı Qafqaz İslam Ordusunun Bakını erməni-bolşevik işğalından azad etməsi, XX əsrin sonlarında Türkiyənin Azərbaycanın müstəqilliyini ilk tanıyan dövlət olması bu birliyin örnəkləridir.

2020-ci ildə baş verən İkinci Qarabağ Müharibəsi, Azərbaycan-Türkiyə münasibətlərində yeni bir mərhələnin başlanğıcı oldu. Türkiyə, müharibənin ilk günündən son gününə qədər Azərbaycanın yanında yer aldı. Prezident Rəcəb Tayyib Ərdoğanın verdiyi siyasi və mənəvi dəstək, türk xalqının duaları və qardaşlıq mesajları Azərbaycan xalqının yaddaşına əbədi həkk olundu.

Müharibədən sonra imzalanan Şuşa Bəyannaməsi ilə iki ölkə arasında strateji müttəfiqlik rəsmiləşdirildi. Bu sənəd, həm regional təhlükəsizlik, həm də gələcək əməkdaşlıq üçün əhəmiyyətli bir zəmin yaratdı.

2023-cü ilin fevralında Türkiyənin cənub-şərqində baş verən və "əsrin faciəsi" adlandırılan dəhşətli zəlzələdən dərhal sonra Azərbaycan dövləti və xalqı qardaş ölkənin yanında oldu. Prezident İlham Əliyevin göstərişi ilə Azərbaycan Fövqəladə Hallar Nazirliyinin xilasediciləri, həkimlər və könüllülər zərərçəkən ərazilərə ezam olundular. Azərbaycan dərhal humanitar yardımlar göndərdi. 5373 tonluq humanitar yardımın tərkibində 9183 çadır, 145 konteyner tipli mobil ev, səhra hospitalı, səhra mətbəxi, generatorlar və digər həyati əhəmiyyətli ləvazimatlar yer aldı. Azərbaycan xilasediciləri dağıntılar altından 53 nəfəri sağ çıxartdı, 780 nəfərin cəsədini tapdı. Ümumilikdə 3123 nəfərə tibbi yardım göstərildi. Bu yardımların ümumi maliyyə dəyəri 31 milyon 510 min 900 ABŞ dolları (53 milyon 568 min 530 AZN) təşkil etdi. Həmçinin 13 milyon 397 min 883 ABŞ dolları (22 milyon 776 min 400 AZN) birbaşa maliyyə yardımı qismində qardaş ölkəyə təqdim olundu.

Bu dəstək yalnız təcili yardım səviyyəsində qalmaqla kifayətlənmədi. Prezident İlham Əliyevin xüsusi tapşırığı ilə Azərbaycanın qardaş ölkəyə uzunmüddətli dəstəyi üçün Kahramanmaraşda "Azərbaycan" məhəlləsinin inşasına start verildi. Məhəllənin tikintisinə 100 milyon ABŞ dolları (170 milyon AZN) vəsait ayrıldı və tikinti işləri Azərbaycanın Mənzil İnşaatı Dövlət Agentliyi tərəfindən həyata keçirildi. 27,6 hektarlıq ərazini əhatə edən məhəllədə 1194 mənzildən ibarət 68 yaşayış binası, Heydər Əliyev adına ibtidai məktəb, uşaq bağçası, mədəniyyət mərkəzi və digər sosial obyektlər inşa olundu. Həmçinin burada məskunlaşacaq ailələr üçün 1595 ticarət obyekti yaradıldı.

Dünən isə bu möhtəşəm layihənin təntənəli açılış mərasimi keçirildi. Prezident İlham Əliyev və Rəcəb Tayyib Ərdoğanın iştirakı ilə keçirilən mərasimdə iki qardaş yan-yana dayanaraq bir daha dünyaya birliyimizi, əbədi dostluğumuzu nümayiş etdirdilər.

İlham Əliyev bəyan etdi ki, Azərbaycan hər zaman Türkiyənin yanında, Türkiyə də hər zaman Azərbaycanın yanında olub. Dövlətimizin başçısı bildirdi ki, "Azərbaycan" məhəlləsinin açılışında əziz qardaşı ilə birlikdə iştirakı bir daha birliyimizin, dostluğumuzun təzahürüdür.

Rəcəb Tayyib Ərdoğan isə dedi ki, zəlzələ baş verəndən dərhal sonra Türkiyəyə ilk köməyə gələn Azərbaycan oldu: "Zəlzələnin ilk anından inamımızı heç itirmədik, bir gün belə ümidsizliyə qapılmadıq. Bu çətin dönəmdə ölkəmizin imdadına ilk çatan can Azərbaycandır. "Səninləyəm Türkiyəm" deyən, avtomobilinin damına yardımları yığan, acımızı paylaşan Azərbaycan xalqının dayanışmasını heç vaxt unuda bilmərik və unutmayacağıq. "Azərbaycan" məhəlləmiz bizim ən dəyərli layihələrimizdən biridir, qürur tablomuzdur. Bu məhəllə Azərbaycanın dəstəyilə yenidən dirçəlir".

Dünən Kahranmaraşda böyük həyacan və izdiham yaşandı. "Azərbaycan" məhəlləsi iki qardaşın iştirakı ilə istifadəyə verildi. Türkiyəli qardaşlarımız mənzillərinin açarlarını alıb, yeni xoşbəxt həyatlarını yaşamağa başladılar.

Bu möhtəşəm tarixi hadisə bir daha onu sübut etdi ki, sarsılmaz qardaşlıq bugünkü nəsillər üçün fəxr mənbəyi olduğu kimi, gələcək nəsillər üçün də birlik və bərabərlik modelidir.

Bütün bunlar, çoxəsrlik böyük tarixi ənənələrə, dərin köklərə malik Azərbaycan-Türkiyə qardaşlığı və əməkdaşlığının bugünkü mərhələsi ölkələrimizin şanlı birlik salnaməsinə parlaq səhifələr əlavə edir.

Prezident İlham Əliyev və Rəcəb Tayyib Ərdoğan arasındakı möhkəm dostluq, Azərbaycan-Türkiyə qardaşlığı təkcə iki ölkə arasında münasibətlərin inkişafına deyil, türk dünyasında əlaqələrin möhkəmlənməsinə xidmət edir. Hər zaman bir-birinin yanında olan, beynəlxalq müstəvidə bir-birini birmənalı olaraq dəstəkləyən, sözün əsl mənasında, yeni bir dostluq və qardaşlıq dastanı yazan Azərbaycan və Türkiyənin sıx əməkdaşlığı, birgə təşəbbüsləri regionda strateji inteqrasiyanın daha intensiv xarakter almasına mühüm töhfələr verir. Eyni zamanda dünyanın böyük dövlətlərindən olan Türkiyənin güclənməsi, həm də Azərbaycanın gücünün artması deməkdir. İki ölkə arasında əlaqələrin daha da dərinləşməsi regional inkişafın, eləcə də təhlükəsizliyin təmin olunmasında müstəsna əhəmiyyət kəsb edir.

Bir sözlə, əminliklə deyə bilərik ki, Azərbaycan-Türkiyə münasibətləri sadəcə dövlətlərarası dostluq deyil, bu, qəlbdən-qəlbə keçən bir qardaşlıqdır. Bu münasibətlərin təməlində qarşılıqlı etimad, ortaq tarix və gələcək naminə birgə iradə dayanır.

Rəşad BAXŞƏLİYEV,
"Azərbaycan"

QDİƏT PA-nın 65-ci Baş Assambleyasının iştirakçıları Füzuli, Şuşa və Xankəndiyə səfər ediblər

İyunun 19-da Qara Dəniz İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı Parlament Assambleyasının (QDİƏT PA) 65-ci plenar sessiyasının iştirakçıları Azərbaycanın işğaldan azad edilmiş ərazilərinə səfər çərçivəsində Füzuli rayonunda olublar.

Milli Məclisin Mətbuat və ictimaiyyətlə əlaqələr şöbəsindən verilən məlumata görə, nümayəndə heyətini QDİƏT PA-da nümayəndə heyətimizin üzvləri - Milli Məclisin Əmək və sosial siyasət komitəsinin, həmçinin QDİƏT PA-nın Sosial və humanitar siyasət komitəsinin sədri Musa Quliyev, deputatlar Səbinə Salmanova, Rizvan Nəbiyev, Günay Ağamalı, Zaur Şükürov, Vüqar İskəndərov və Mahir Süleymanlı müşayiət ediblər.

Səfər çərçivəsində qonaqlar Füzuli Beynəlxalq Hava Limanına gələrək hava limanı ilə tanış olublar. Qonaqları qarşılayan Ağdam, Füzuli və Xocavənd rayonlarında Azərbaycan Prezidentinin xüsusi nümayəndəliyinin əməkdaşları onlara hava limanı barədə məlumat veriblər. Ermənistan tərəfindən 30 ilə yaxın işğal altında saxlanılmış Füzulidə törədilən dağıntılar, vandalizm aktları barədə faktlar səfər iştirakçılarının diqqətinə çatdırılıb. Bildirilib ki, erməni vandalları işğal etdikləri digər şəhər və kəndlər kimi, Füzuli şəhərini də talayıblar, bütün evləri, şəhər infrastrukturunu dağıdıblar, şəhəri tamamilə yer üzündən siliblər.

Qonaqlara rayon işğaldan azad edildikdən sonra Füzuli şəhərində Baş plana uyğun olaraq Azərbaycan dövləti tərəfindən həyata keçirilən genişmiqyaslı tikinti-quruculuq işləri barədə məlumat verilib, onlar hava limanında sərgilənən stendlərlə tanış olublar. Bildirilib ki, artıq keçmiş məcburi köçkünlərin doğma yurdlarına qayıdışı reallaşır. Onlar Füzuli şəhərində inşa olunan yeni yaşayış məhəllələrində məskunlaşırlar.

❖ ❖ ❖

İyunun 19-da Qara Dəniz İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı Parlament Assambleyasının (QDİƏT PA) 65-ci plenar sessiyasının iştirakçıları Azərbaycanın işğaldan azad edilmiş ərazilərinə səfər çərçivəsində Füzulidən sonra Şuşa şəhərində olublar.

Qonaqları qarşılayan Şuşa rayonunda Azərbaycan Respublikası Prezidentinin xüsusi nümayəndəliyinin əməkdaşları onlara Şuşa şəhərinin tarixi, işğal dövründəki vəziyyəti və şəhər işğaldan azad edildikdən sonra burada cənab Prezident İlham Əliyevin və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın birbaşa nəzarəti altında aparılan quruculuq işləri, şəhərdəki tarixi abidələrin bərpası və görüləcək işlər barədə məlumat veriblər.

Cıdır düzünə gələn qonaqlara bu məkanın tarixi əhəmiyyəti, 44 günlük Vətən müharibəsində qəhrəman Azərbaycan əsgərlərinin sıldırım qayalarla əraziyə qalxaraq canları və qanları bahasına Şuşanı işğadan azad etmələri barədə məlumat verilib.

Qonaqlar onları müşayiət edən media nümayəndələrinə müsahibələr veriblər, səfərlə bağlı təəssüratlarını bölüşüblər.

Qonaqların Şuşa ilə tanışlığı Azərbaycanın tanınmış şəxsiyyətləri olan Natəvanın, Bülbülün və Üzeyir Hacıbəylinin güllələnmiş heykəllərinin yerləşdiyi Şəhər meydanı ilə davam etdirilib. Burada onlara güllələnmiş heykəllərin hekayəsi danışılıb.

Sonra qonaqlar Yuxarı Gövhər ağa məscidini ziyarət ediblər, şəhərin qala divarları ilə tanış olublar, "İsa bulağı"na baş çəkiblər.

❖ ❖ ❖

İyunun 19-da Qara Dəniz İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı Parlament Assambleyasının (QDİƏT PA) 65-ci plenar sessiyasının iştirakçıları Azərbaycanın işğaldan azad edilmiş ərazilərinə səfərləri çərçivəsində Şuşadan sonra Xankəndi şəhərinə gəliblər.

Nümayəndə heyətini Xankəndi şəhərində, Ağdərə və Xocalı rayonlarında Azərbaycan Prezidentinin xüsusi nümayəndəliyinin əməkdaşları qarşılayaraq burada Azərbaycan dövləti tərəfindən həyata keçirilən genişmiqyaslı tikinti-quruculuq işləri barədə məlumat veriblər.

Nümayəndə heyətinin üzvləri Xankəndidə Zəfər meydanını gəziblər, onlara şəhərdə yaradılacaq Zəfər muzeyi, tikintisi tamamlanmaqda olan Konqres zalı və digər layihələr barədə məlumat verilib.

Qonaqlar onları müşayiət edən media nümayəndələrinə müsahibələr veriblər.

"Azərbaycan"

Kahramanmaraşdakı "Azərbaycan" məhəlləsi humanitar həmrəyliyin nümunəsidir

Azərbaycan-Türkiyə münasibətləri özünün ən yüksək zirvəsindədir. İki qardaş ölkənin əlaqələri daim yüksələn xətlə inkişaf edir. Sarsılmaz birliyə əsaslanan dostluq və əməkdaşlıq prinsipləri möhkəm təməllərə əsaslanır. Dünya dövlətləri arasında elə bir nümunə yoxdur ki, bu iki ölkə qədər bir-birinə yaxın olsun.

Milli Məclisin deputatı, YAP İdarə Heyətinin üzvü Pərvin Kərimzadə qəzetimizə açıqlamaısnda bildirib ki, Azərbaycan-Türkiyə münasibətləri dostluq və qardaşlıq prinsipinə əsaslanır. Tarixi Şuşa Bəyannaməsi ilə ölkələrimizin strateji tərəfdaşlıq münasibətləri rəsmən təsdiqlənib. Azərbaycan və Türkiyənin qardaşlığı tarixdən gələn ənənələrlə, eyni milli-mənəvi dəyərlərlə, dövlətlərin və liderlərin qətiyyətli siyasi iradələri və cəmiyyətlərin istəyi ilə şərtlənir. Hazırkı münasibətlərimiz Böyük Öndər Mustafa Kamal Atatürkün dediyi "Azərbaycanın kədəri - kədərimiz, sevinci - sevincimizdir" və Ümummilli Liderimiz Heydər Əliyevin "Biz bir millət, iki dövlətik" fəlsəfəsinə əsaslanır. "Tarixi köklərə, qardaşlığa əsaslanan Azərbaycan-Türkiyə əlaqələri bu gün bütün sahələrdə, o cümlədən siyasi, iqtisadi-ticarət, humanitar, hərbi və digər sahələrdə də ən yüksək zirvədədir. Hər iki ölkə beynəlxalq müstəvidə də bir-birini birmənalı olaraq dəstəkləyir. Xalqlarımızın eyni soykökünə, dilə, dinə, mədəniyyətə və bir çox digər qarşılıqlı bağlara malik olması iki ölkəni həmişə bir-birinə doğma edib, sevincimiz də, kədərimiz də bir olub", - deyə o əlavə edib.

Deputatın sözlərinə görə, iki ölkənin və xalqın dostluğu, qardaşlığı, həmçinin çətin günlərin sınağından keçərək möhkəmlənib. Qardaş ölkə artıq tarixdə qalan Qarabağ münaqişəsinin davam etdiyi 30 il ərzində həmişə Azərbaycanın yanında olub. Xalqımız Türkiyənin qətiyyətli dəstəyini 44 günlük Vətən müharibəsi zamanı bir daha gördü. Müharibənin ilk günlərindən başda qardaş ölkənin Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan olmaqla əksər yüksəksəviyyəli rəsmiləri Türkiyənin Azərbaycanın yanında olduğunu bildirən bəyanatlarla çıxış etdilər. Türkiyənin bu mənəvi-siyasi dəstəyi Azərbaycana güc verdi və özünəinam hissini artırdı. Nəticədə, Silahlı Qüvvələrimiz 44 günlük müharibədə şanlı qələbə qazanaraq respublikamızın ərazi bütövlüyünü bərpa etdi. Postmüharibə mərhələsində də qardaş Türkiyə Azərbaycanın işğaldan azad edilmiş ərazilərdə start verdiyi genişmiqyaslı bərpa işlərində yaxından iştirak edir. Öz növbəsində, Azərbaycan da ən çətin vaxtlarında Türkiyəyə qardaş dəstəyi göstərir. 2023-cü ilin fevralında qardaş ölkə dəhşətli zəlzələ ilə silkələndi. Azərbaycan bu çətin günlərdə Türkiyəyə ilk yardım əli uzadan ölkə olub. Zəlzələnin ilk günü Prezident İlham Əliyevin tapşırığına uyğun olaraq Türkiyəyə lazımi dəstək üçün bütün imkanlar səfərbər olundu. Bundan başqa, birinci xanım Mehriban Əliyevanın göstərişi ilə Heydər Əliyev Fondu da Türkiyənin zəlzələ bölgəsinə humanitar yardım göstərib. Eyni zamanda bütün vətəndaşlarımız öz imkanları daxilində yardımlar edərək türk xalqı ilə çətin günlərdə həmrəylik nümayiş etdiriblər.

Pərvin Kərimzadə qeyd edib ki, bu dəstək yalnız təcili yardım səviyyəsində qalmaqla kifayətlənməyib: "Prezident İlham Əliyevin xüsusi tapşırığı ilə Azərbaycanın qardaş ölkəyə uzunmüddətli dəstəyi üçün Kahramanmaraşda "Azərbaycan" məhəlləsinin inşasına start verilmişdi. 27,6 hektarlıq ərazini əhatə edən məhəllədə 1194 mənzildən ibarət 68 yaşayış binası, Heydər Əliyev adına ibtidai məktəb, uşaq bağçası, mədəniyyət mərkəzi və digər sosial obyektlər inşa olunub. Həmçinin burada məskunlaşacaq ailələr üçün 1595 ticarət obyekti də yaradılıb. Kahramanmaraşda ucaldılan Azərbaycan-Türkiyə dostluq abidəsi isə bu sarsılmaz qardaşlığın rəmzinə çevrilib. Bu layihə təkcə bir tikinti layihəsi deyil, eyni zamanda Azərbaycan və Türkiyə qardaşlığının, ağır günlərdə bir-birinə dayaq olmağın, dostluq və həmrəyliyin əyani nümunəsidir. "Azərbaycan" məhəlləsi iki ölkə arasında humanitar həmrəyliyin və strateji tərəfdaşlığın gələcək nəsillərə ötürülməsi baxımından mühüm əhəmiyyət kəsb edir".

P.Kərimzadə vurğulayıb ki, Azərbaycan-Türkiyə qardaşlığının əyani nümunəsi olan "Azərbaycan" məhəlləsi artıq ilk sakinlərini qəbul edib. İyunun 19-da məhəllənin rəsmi açılış mərasiminin keçirilməsi, açılış mərasimində Azərbaycan və Türkiyənin liderlərinin - cənab İlham Əliyevin və Rəcəb Tayyib Ərdoğanın iştirakı qardaşlığımızın sarsılmazlığını bir daha nümayiş etdirib. Bu hadisə təkcə Azərbaycan və Türkiyə arasında deyil, bütövlükdə türk dünyasında qardaşlığın və birliyin möhkəmlənməsinə, həmçinin regionda sülhün və təhlükəsizliyin təmininə töhfə verən nadir nümunələrdən biri kimi dəyərləndirilə bilər.

Əsmər QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"

Azərbaycan MAMA "Ana təbiət" sərgisi ilə ilk dəfə London Dizayn Biennalesində

London Dizayn Biennalesi-2025 çərçivəsində Azərbaycan pavilyonunun rəsmi açılışı olub. Azərbaycan London Biennalesində ilk dəfə təmsil edilir.

AZƏRTAC xəbər verir ki, milli pavilyon çərçivəsində Heydər Əliyev Mərkəzi və IDEA İctimai Birliyinin təqdim etdiyi MAMA "Ana təbiət" beynəlxalq incəsənət sərgisində təbiət incəsənətin, yaddaşın və gələcəyin mənbəyi kimi təsvir olunur və insanın təbiətlə dərin bağları müasir incəsənət və ekoloji düşüncə vasitəsilə araşdırılır.

Sərginin açılış mərasimində çıxış edən Heydər Əliyev Fondunun vitse-prezidenti, IDEA İctimai Birliyinin təsisçisi və rəhbəri Leyla Əliyeva planetimizdə iqlim dəyişikliyi nəticəsində yaranan mövcud problemlərə diqqət çəkərək təbiətlə yenidən əlaqə qurulmasının vacibliyini, qayğının, yaradıcı düşüncənin rolunu vurğulayıb. "Təbiət bizim evimizdir. Qlobal dəyişikliklər fonunda biz yalnız məsuliyyət deyil, eyni zamanda incəsənət, gözəllik, qadın duyumu vasitəsilə təbiətin ritmlərini, səsini yenidən eşitmək imkanı əldə edirik", - deyən Leyla Əliyeva bildirib ki, "Ana təbiət" beynəlxalq incəsənət layihəsi Bakıda Heydər Əliyev Mərkəzindəki debütü, Bəhreyn İncəsənət Mərkəzi və Romadakı MAXXI incəsənət muzeyindəki uğurlu təqdimatından sonra səyahətini davam etdirir. Londondakı sərgi bu yolun mühüm mərhələsinə çevrilib və Azərbaycan bir daha sübut edir ki, mədəniyyət, ekologiya və humanist dəyərlərin qovşağında qlobal dialoq aparmaq gücünə malikdir.

London Dizayn Biennalesi-2025-in direktoru Viktoriya Broaks çıxışı zamanı pavilyonun şeiriyyətini diqqətə çəkib və ekoloji çağırışa verdiyi bədii cavabı yüksək qiymətləndirib.

Böyük Britaniyanın Azərbaycan və Mərkəzi Asiya üzrə ticarət elçisi, Britaniya parlamentinin Lordlar palatasının üzvü lord Con Alderdays mədəni mübadilənin və ekoloji dialoqun davamlı gələcək üçün əhəmiyyətini vurğulayıb.

London Dizayn Biennalesi tarixi "Somerset House" binasında iki ildən bir keçirilən beynəlxalq sərgidir. Biennale müxtəlif ölkələrdən rəssam, dizayner, memarları bir araya gətirir. London Dizayn Biennalesi bu il "Səthin əks olunması" (Surface Reflections) mövzusunu əhatə edir.

Azərbaycan pavilyonu iyunun 29-dək ziyarətçilər üçün açıq olacaq.

Sankt-Peterburqda OANA-nın 19-cu Baş Assambleyası keçirilir

Rusiyanın Sankt-Peterburq şəhərində Asiya və Sakit Okean Ölkələri Xəbər Agentlikləri Təşkilatının (OANA) 19-cu Baş Assambleyası keçirilir.

AZƏRTAC xəbər verir ki, 33 ölkədən 41 xəbər agentliyinin birləşdiyi təşkilatın toplantısı TASS xəbər agentliyinin ev sahibliyi ilə Sankt-Peterburq Beynəlxalq İqtisadi Forumu çərçivəsində təşkil olunub.

İclasda AZƏRTAC-ı agentliyin İdarə Heyətinin üzvü, Qlobal kommunikasiya və informasiya idarəsinin müdiri Elşən Şahbalayev təmsil edib.

Baş Assambleyanın birinci plenar iclasında Rusiya Prezidentinin mətbuat katibi Dmitri Peskov Prezident Vladimir Putinin iştirakçılara müraciətini oxuyub.

Görüşdə, həmçinin Rusiyanın xarici işlər naziri Sergey Lavrovun və BMT-nin Baş katibinin qlobal kommunikasiya üzrə müavini Melissa Fleminqin müraciətləri dinlənilib.

İclasda TASS agentliyinin baş direktoru Andrey Kondraşov, agentliyin baş direktorunun birinci müavini Mixail Qusman, Çinin Sinxua agentliyinin prezidenti Fu Hua, Malayziyanın Bernama agentliyinin baş direktoru xanım Nur-ul Afida Kamaludin və digərləri "İnformasiya agentlikləri və müasir dünyada çağırışlar" mövzusunda çıxış ediblər.

Baş Assambleya çərçivəsində OANA agentliklərinin fotolarından ibarət sərginin açılışı olub. Tədbirdə Rusiya XİN-in informasiya departamentinin direktoru Mariya Zaxarova da iştirak edib. Sərgidə, həmçinin AZƏRTAC-ın fotoları təqdim olunub.

Bundan əlavə, toplantıda OANA-nın foto və yazı müsabiqələrinin qalibləri mükafatlandırılıb.

Baş Assambleya çərçivəsində, eyni zamanda Təşkilatın İcraiyyə Komitəsinin iclası keçirilib. Görüşdə səsverməyə çıxarılacaq məsələlərə baxılıb və qərarlar qəbul edilib.

İclas işini iyunun 20-də davam etdirəcək.

UNEC-in 95 illik yubileyi qeyd olunub

İyunun 19-da Azərbaycan Dövlət İqtisad Universitetinin (UNEC) 95 illik yubileyi qeyd olunub.

"UNEC-in 95 illik inkişaf yolu və gələcək hədəflər" adlı yubiley tədbirindən öncə iştirakçılar Fəxri xiyabanda Ümummilli Lider Heydər Əliyevin məzarını ziyarət edərək, önünə gül dəstələri düzüblər, Ulu Öndərin əziz xatirəsini ehtiramla yad ediblər. Sonra universitetdə UNEC-in şəhid olmuş tələbə və məzunlarının abidə kompleksinin önünə gül dəstələri düzüblər.

Yubiley tədbirinin açılışında Ümummilli Lider Heydər Əliyevin İqtisad Universitetinin 70 illik yubileyindəki çıxışı dinlənilib.

Açılış nitqi ilə çıxış edən rektor, professor Ədalət Muradov UNEC kollektivini, məzunlarını yubiley münasibətilə təbrik edib. İqtisad Universitetinin zəngin və şərəfli tarixi yol keçdiyini deyən rektor, bu ali təhsil müəssisəsinin ölkədə köklü ideoloji dəyişikliyə məruz qalan yeganə universitet olduğunu bildirib. Bütün çətinliklərə baxmayaraq, UNEC-in hər zaman Azərbaycan dövlətinə və dövlətçiliyinə, Ulu Öndər Heydər Əliyevə, Prezident İlham Əliyevə sadiqlik nümayiş etdirdiyini diqqətə çatdırıb və bundan sonra da belə olacağını bəyan edib.

Rektor son 10 ildə universitetdə aparılan uğurlu islahatlardan söz açıb. O, UNEC-in regionda rəqəmsal universitet modelini tətbiq edən ilk ali təhsil müəssisəsi olduğunu diqqətə çatdırıb. Həmçinin UNEC-in süni intellektin tədris prosesinə, elmi tədqiqatların təşkili işinə inteqrasiyası məqsədilə xarici mütəxəssislərlə birgə layihə reallaşdırdığını qeyd edib.

Rektor 95 illik yubileyin Ulu Öndər Heydər Əliyevin 23 il öncə İqtisad Universitetinin 70 illik yubileyində qarşıya qoyduğu vəzifələrin, eyni zamanda Azərbaycan Prezidenti cənab İlham Əliyev tərəfindən ona verilmiş tapşırığın icrası ilə bağlı hesabat günü olduğunu qeyd edib: "Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyev məni rektor təyin edərkən qarşıma bir vəzifə qoymuşdur: "Azərbaycan Dövlət İqtisad Universiteti dünyasəviyyəli universitet olmalıdır". Bu gün QS beynəlxalq reytinqinin nəticələri açıqlanıb. UNEC bu reytinqdə dünyanın 801-850-ci ən yaxşı universitetləri sırasına yüksəlib. Mən cənab Prezidentə hesabat verərək bildirmək istəyirəm: "Sizin verdiyiniz tapşırıq şərəflə yerinə yetirilib. İqtisad Universiteti dünyasəviyyəli universitetdir, cənab Prezident!" Rektor bu uğurun zirvəyə aparan yolun başlanğıcı olduğunu deyib.

Yubiley tədbirində çıxış edən AMEA-nın prezidenti, akademik İsa Həbibbəyli UNEC-in 95 il ərzində ağır yollardan keçməsinə baxmayaraq, hazırda müasir tələblərə cavab verən dünyəvi universitet modeli qurduğunu deyib. O, UNEC-in ölkənin əsas elm mərkəzlərindən biri funksiyasını layiqincə yerinə yetirdiyini, eyni zamanda ölkədə əmək bazarını istiqamətləndirən karyera mərkəzinə çevrilidiyini, eləcə də UNEC-in müasir dövrün çağırışlarına uyğun kadrlar yetişdirdiyini diqqətə çatdırıb.

Tədbirdə çıxış edən Milli Məclisin Elm və Təhsil komitəsinin sədri Anar İsgəndərov UNEC kollektivini təbrik edərək, bu ali təhsil müəssisəsinin ölkənin iqtisadçı kadrların hazırlanmasındakı əvəzsiz rolundan söz açıb. UNEC məzunlarının yüksək peşəkarlıq və bilik səviyyələri ilə seçildiyini deyən komitə sədri bir çox ali təhsilli məzunların sonradan UNEC-də ikinci ali təhsil almalarını bu universitetə olan etimadın göstəricisi kimi qiymətləndirib. UNEC-in yalnız yüksək ixtisaslı kadrların deyil, eyni zamanda vətənpərvər gənclərin yetişdirilməsində də müstəsna xidmətləri olduğunu diqqətə çatdırıb.

Hesablama Palatasının sədri Vüqar Gülməmmədov yubiley münasibətilə universitetin rəhbərliyini və kollektivini təbrik edərək fəaliyyətlərində uğurlar arzulayıb. Hesablama Palatası ilə UNEC-in son illərdəki sıx əməkdaşlığından söz açan Hesablama Palatasının sədri rəhbərlik etdiyi qurumda son 5 ildə işə qəbul olunan 47 (inzibati heyətin 30 faizi) əməkdaşın UNEC məzunu olduğunu deyib. O, ümumilikdə Hesablama Palatasının inzibati heyət üzrə əməkdaşlarının 55 faizinin (84 nəfər) məhz UNEC məzunları olduğunu diqqətə çatdırıb. Hesablama Palatasının UNEC ilə müxtəlif istiqamətlərdə uğurlu layihələr həyata keçirdiyini deyən Vüqar Gülməmmədov əməkdaşlığın bundan sonra da yüksələn xətlə davam edəcəyini bildirib.

Azərbaycan Həmkarlar İttifaqları Konfederasiyasının sədri Sahib Məmmədov məzunu olduğu universitetin kollektivini təbrik edərək, UNEC-in ölkəmizin ali təhsil sistemində lider mövqeyə malik olduğunu deyib. Azərbaycanın iqtisadi qüdrətinin davamlı artmasında UNEC-in rolunun böyük olduğunu qeyd edən S.Məmmədov bu təhsil ocağının yetişdirdiyi peşəkar məzunların müxtəlif sahələrdə fəal çalışaraq, ölkəmizin sosial-iqtisadi inkişafına mühüm töhfələr verdiyini diqqətə çatdırıb. O, son illərdə UNEC-də aparılan genişmiqyaslı islahatların nəticəsi olaraq məzunların həm dövlət strukturlarında, həm də özəl sektorda önəmli mövqelərdə fəaliyyət göstərdiklərini bildirib.

Millət vəkili, akademik Ziyad Səmədzadə yubiley münasibətilə universitetin kollektivini təbrik edərək, bu ali təhsil müəssisəsinin ölkəyə verdiyi böyük töhfələrdən danışıb. O bildirib ki, UNEC yüksəkixtisaslı mütəxəssislərin hazırlanması ilə yanaşı, innovativ yanaşmaları və müasir təhsil proqramları ölkənin sosial-iqtisadi inkişafına əhəmiyyətli töhfələr qazandırır və gələcək nəsillərin yetişdirilməsində özünəməxsus missiyanı davam etdirir.

Sonda rektor, professor Ədalət Muradov UNEC-in son 10 ildə elm, təhsil, tədris, beynəlxalq əlaqələr və digər sahələrdə əldə etdiyi uğurlar barədə geniş təqdimatla çıxış edib.

Təntənəli yubiley tədbiri UNEC-in himni ilə yekunlaşıb.

"Azərbaycan"

Qlobal Cənub QHT Platformasının ilk yan tədbiri 32 ölkədən QHT-lərin iştirakı ilə Almaniyada olub

Bu gün Qlobal Cənub QHT Platforması BMT-nin İqlim Dəyişmələri üzrə Çərçivə Konvensiyasının Yardımçı Orqanlarının 62-ci sessiyası (SB62) çərçivəsində Bonnda "Ədalətli dünya naminə birləşmək: bərabər iqlim həlləri üçün Cənub-Cənub həmrəyliyi və tərəfdaşlıqlarının gücləndirilməsi" adlı yan tədbir keçirib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, tədbirdə çıxış edən Qlobal Cənub QHT Platformasının müvəqqəti baş katibi Ramil İskəndərlinin sözlərinə görə, 32 ölkədən 47 QHT təmsilçisinin, iqlim fəallarının bu toplantıya qatılması Platformanın elan etdiyi "Bakı prosesi"nin davamıdır. O, qlobal təklənməyə qarşı birləşmə texnikası kimi Qlobal Cənub QHT Platformasının mühüm əhəmiyyətini qeyd edib. R.İskəndərli COP29-un qalıcı töhfəsi kimi platformanın ilk yan tədbirinin məhz dünyanın iqlim mərkəzi olan Bonnda keçirilməsinin rəmzi mahiyyət daşıdığını da vurğulayıb.

Daha sonra panel müzakirələri keçirilib. Müzakirələrdə iqlim böhranının təsirlərinə qarşı Azərbaycanın fəal diplomatiya vasitəsilə Qlobal Şimal və Qlobal Cənub arasında mövqe fərqliliklərini aradan qaldırmaq, daha inklüziv və səmərəli dialoqu inkişaf etdirmək üçün əzmlə çalışmasına diqqət çəkilib. Qeyd olunub ki, bu prosesdə uğura nail olmaq yolunda ən böyük maneə Qlobal Cənub və Qlobal Şimal arasında illər ərzində formalaşmış etimadsızlıq mühitidir, platforma bu etimad quruculuğu işinə mühüm töhfə verə bilər.

Platforma katibliyinin əməkdaşı Nədimə Rəhimlinin moderatorluğu ilə baş tutan müzakirələrdə UNFCCC-nin iqlim uyğunlaşması üzrə təmsilçisi, Afrika və Qlobal Cənub üzrə siyasət tədqiqatçısı Soha Bençekrun (Soha Benchekroun), ARROW təşkilatının Asiya-Sakit okean regionu üzrə proqram direktoru Menka Qundan (Menka Goundan), "Gender Hub Azerbaijan" İctimai Birliyinin sədri Məryəm Məcidova, az inkişaf etmiş ölkə universitetlərinin İqlim Dəyişmələri Konsorsiumunun rəhbəri, COP29 Elmi Şurasının üzvü Professor Mizan R.Xan (Mizan R. Khan), "Qadın İnkişaf və Gələcək" İctimai Birliyinin sədri Gülşən Axundova spiker qismində çıxış ediblər.

Spikerlər Azərbaycanın COP29 çərçivəsində fəaliyyətini yüksək qiymətləndirib, xüsusilə az inkişaf etmiş ölkələrə, ada dövlətlərinə dəstəyini alqışlayıblar.

Panel iştirakçıları Bakının Qlobal Cənub QHT-lərinin mövqelərinin möhkəmlənməsinə kömək etməklə, Şimalla daha balanslı və konstruktiv dialoq üçün ilkin şərtlər yaratmasını yüksək qiymətləndiriblər. Bir daha inam ifadə edilib ki, bu platforma beynəlxalq maliyyə arxitekturasının islahatı, texnologiya transferi və iqlim dəyişmələri ilə mübarizə üçün resursların ədalətli bölüşdürülməsi kimi məsələlərin müzakirəsində əlverişli format olacaq.

Sessiyanın sonunda çıxışçılar gender bərabərliyi məsələsinə dair fikirlərini bölüşərək, bu mövzunun gələcək əməkdaşlıq və birgə fəaliyyətin əsas istiqamətlərindən biri olacağını bildiriblər.

Tədbir zamanı Qlobal Cənub QHT Platformasının təsis konfransının videoçarxı da nümayiş etdirilib.

20 İyun Ümumdünya Qaçqınlar Günüdür

Bu günün özündə də soydaşlarımız yurd itkisinin ağrı-acılarını, qaçqın və məcburi köçkünlük həyatının gətirdiyi mənəvi, fiziki əzabları iliklərinə qədər hiss edirlər.
Düzdür, Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun azadlığa qovuşdurulması ilə keçmiş məcburi köçkün insanlarımızın vətən nisgilinə son qoyulub, amma indiki Ermənistan ərazisindən qovulan yüzminlərlə qaçqın soydaşımız hələ də yurd həsrəti ilə yaşayır.

30 ilin məşəqqəti 44 gündə bitdi

Məcburi köçkün problemini Azərbaycan həll etdi, növbəti hədəf qaçqın soydaşlarımızın yurd həsrətinə son qoyulmasıdır

Ağrı-acılı xatirələr

Zaman üçün çox qısa, lakin insanlıq üçün böyük vaxt kəsiyi olan bir qərinə məcburi köçkünlük adı daşıyanlar üçün sözün əsl mənasında yaşam sınağı ilə keçib.

Amansız taleyin alnına "köçkün" yazdığı o insanlardan biri də uşaq yaşlarında mən özüm olduğum üçün, bir günün içərisində həyatları tar-mar olan bu insanların hansı əzablar çəkdiklərini, necə məhrumiyyətlərə sinə gərdiklərini şəxsən bilirəm.

İndi xatırlamağa belə qorxduğumuz bir-birini izləyən məşəqqətli anlar həyatımızın baş qonağı olmuşdu...

Aclıq, yoxluq, maddi çətinliklər... Yeməyə çörək, geyinməyə paltar, ayaqqabı, yatmağa yorğan-döşək, oxuyub-yazmağa kitab-dəftər tapmadığımız, yardım növbələrində gözlədiyimiz günlər xatirələrimizin ən ağrı-acılı mənzərələridir...

Amma mənəvi məhrumiyyətlərin yanında bunlar nə idi ki...

Ömrümüzün ən gözəl illəri mənəvi sıxıntılarla keçdi, heç zaman ürəkdən sevinə, şadlana bilmədik...

O qədər əzizimiz doğulduğu torpağa qovuşa bilmədən bu dünyadan gözüaçıq köçdü ki...

Biz məcburi köçkün insanların yaşadığı faciənin miqyasını təsəvvür edin ki, Qarabağ azadlığına qovuşanda belə bir gözümüz güləndə, digəri ağlayırdı. Kimimiz babamızı, nənəmizi, atamızı, anamızı... qərib yurdlarda torpağa verdik...

O insanlar bir qərinə içərisində doğma torpağın azadlıq xəbərinin intizarında inamla dözür, gözləyirdilər, amma zalım tale ömür paylarına bu xoşbəxt günləri yazmağı nəsib etmədi... Kim bilir, bəlkə də elə doğma torpağa bir daha dönməyəcəyin ümidsizliyi idi, bəlkə daha Şuşasız, Laçınsız, Kəlbəcərsiz, Ağdamsız, Xankəndisiz... yaşamağın nisgili idi onların yaşam eşqini tükəndirən, bu həyatdan qoparan...

Hansı ki biz məcburən tərk etdiyimiz o yurdlara hamımız bir nəfər kimi dönmək, bir zamanlar birlikdə gəzdiyimiz o yerlərdə yenidən bəxtəvər həyata başlamaq istəyirdik...

Buna görə də Qarabağın azadlıq xəbərini eşitmək bizi nə qədər xoşbəxt etmiş, bizə dünyaları bağışlamışdısa, doğmalarımızın dünyadan köçərək bu xəbəri eşitməmələri, illərdir həsrətlərində olduqları bu sevinci yaşamamaları o qədər yandırıb yaxmışdı ki...

Bircə çarəmiz ona yetmişdi ki, ölkəmizin dörd bir yanına səpələnmiş qərib məzarlara üz tutub doğmalarımızın ruhlarına Qarabağımızın azadlıq xəbərini hönkürtülər içərisində çatdıraq...

Vətəndə qəriblər

20 İyun tarixi Ümumdünya Qaçqınlar Günü kimi qeyd edilir. 2000-ci ildə BMT-nin Baş Məclisi bu tarixi müəyyən edən xüsusi qətnamə qəbul edib. Qətnamənin qəbulunda əsas məqsəd evindən, elindən didərgin düşən qaçqın və məcburi köçkünlərin acınacaqlı həyat şəraitini diqqətdə saxlamaq, onların sayının artmasının qarşısını almaq olub. Təəssüf ki, həmin qətnamədən ötən 25 il ərzində dünyada nəinki qaçqınların sayını azaltmağa nail olunub, əksinə, baş verən işğallar, müharibələr bu sayı hər gün daha da artırır.

Ermənistan tərəfindən torpaqlarımıza qarşı həyata keçirilən təcavüz siyasəti bir milyona yaxın soydaşımızı öz yurd-yuvalarını tərk etmək məcburiyyətində qoymuşdu. Öz vətənlərində didərginə çevrilən vətəndaşlarımız illərlə ağır məhrumiyyətlər içərisində çadır şəhərciklərində, vaqonlarda, yataqxanalarda yaşamağa məcbur qalmışdılar. Yalnız Ulu Öndər Heydər Əliyev xalqın təkidli tələbi ilə Azərbaycanda hakimiyyətə qayıtdıqdan sonra öz yurdlarından didərgin düşən soydaşlarımızın problemlərinin həlli istiqamətində vacib addımlar atılmağa başlanmışdı.

"Bu insanların məskunlaşdıqları yerlərdə yaşamaları, əmək fəaliyyəti ilə məşğul olmaları üçün bütün imkanlardan istifadə edirik. Biz əlimizdən gələni edirik ki, sizin yaşayışınız müəyyən qədər normal olsun. Amma aydındır ki, yerini, yurdunu itirmiş insanların yaşayışı çətindir. Bu, sizi də, bizi də incidir", - deyə çıxışlarının birində Ulu Öndər Heydər Əliyev məcburi köçkünlərin problemini dilə gətirərək həmin insanların ağrılarını dərindən duyduğunu bu fikirlərlə ifadə etmişdi.

Heydər Əliyevin şəxsi diqqəti sayəsində keçmiş məcburi köçkünlərin qayğı və problemlərinin həlli istiqamətində mühüm işlər görülürdü. Ulu Öndər dəfələrlə çadır şəhərciklərinə yollanır, orada yaşayan insanların şəraitləri ilə tanış olur, problemlərinin həlli istiqamətində mümkün olan bütün işləri görürdü.

Ümummilli Liderin əsasını qoyduğu uğurlu neft strategiyası sayəsində əldə edilən ilk vəsait də məhz qaçqın və məcburi köçkünlərin mənzil-məişət şəraitinin yaxşılaşdırılmasına yönəldilmişdi. İnsanlarımızın acınacaqlı şəraitdə yaşamağa məcbur olduğu çadır düşərgələrinin ləğvinə başlanılmışdı.

Ulu Öndərin 7 sentyabr 2001-ci ildə "Azərbaycan torpaqlarının erməni silahlı qüvvələri tərəfindən işğalı nəticəsində Ağdam və Füzuli rayonlarından didərgin düşmüş və çadır düşərgələrində müvəqqəti yerləşdirilmiş məcburi köçkünlərin bir qisminin həmin rayonların ərazisində məskunlaşdırılması ilə bağlı bəzi tədbirlər haqqında" və 13 may 2002-ci il "Biləsuvar rayonu ərazisində yerləşən beş çadır düşərgəsində məskunlaşmış məcburi köçkünlərin sosial-məişət vəziyyətinin yaxşılaşdırılması ilə bağlı bəzi tədbirlər haqqında" fərmanlarına uyğun olaraq, Biləsuvar, Füzuli və Ağdam rayonlarının ərazisində 5081 ailədən ibarət 22800 məcburi köçkün üçün bütün zəruri sosial-texniki infrastrukturu ilə birlikdə 20 qəsəbə salındı və Biləsuvar rayonu ərazisindəki 5 çadır düşərgəsi 2003-cü ilin iyun ayında ləğv edildi.

"Əziz keçmiş köçkünlər, siz artıq köçkün deyilsiniz…"

Ulu Öndər Heydər Əliyevin siyasətini uğurla həyata keçirən Prezident İlham Əliyevin də fəaliyyətinin prioriteti qaçqınların və məcburi köçkünlərin problemlərinin həlli, ən başlıcası isə torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi idi.

Buna görə idi ki, cəmi 4 il ərzində - 2003-cü ildən 2007-ci ilə qədər ölkədəki bütün çadır şəhərcikləri ləğv olundu. 2020-ci ilə qədər ölkədə məcburi köçkünlər üçün 100-dən çox qəsəbə-şəhərcik salındı. Ötən müddət ərzində Azərbaycanda 300 mindən çox məcburi köçkün mənzillərlə, fərdi evlərlə təmin olundu, həmçinin onların problemləri ardıcıl şəkildə öz həllini tapdı.

Yüz minlərlə keçmiş məcburi köçkün vətəndaşımızın illərlə eşitmək istədiyi böyük müjdəni isə Qarabağın xilaskarı İlham Əliyev 8 noyabr 2020-ci il zəfərindən cəmi bir neçə gün keçdikdən sonra verdi: "Əziz keçmiş köçkünlər, siz artıq köçkün deyilsiniz…"

Şuşa qələbəsini xalqımıza ərmağan edən qalib lider İlham Əliyev tezliklə bizləri Qarabağa qayıdış zəfəri ilə xoşbəxtlik zirvəsinə ucaltdı. Vətən müharibəsindən dərhal sonra Qarabağ və Şərqi Zəngəzurda genişmiqyaslı tikinti, quruculuq işlərinə start verən Azərbaycan dövləti bu ərazilərdə mühüm layihələr həyata keçirir. İnfrastruktur bərpa olunur, yollar çəkilir, su-elektrik stansiyaları tikilir, beynəlxalq hava limanlarının təməlləri qoyulur, istifadəyə verilir, "ağıllı kənd", "ağıllı şəhər"lər salınır. İşğalçı Ermənistan tərəfindən vandalizmə məruz qalan tarixi, mədəni, dini irsimiz bərpa olunur.

Görülən kompleks işlərin nəticəsidir ki, bu günədək 15 yaşayış məntəqəsində, yəni 5 şəhər və 9 kənddə daimi məskunlaşma gerçəkləşdirilib. 14997 nəfər (3761 ailə) əzəli torpağına qovuşub. Qarabağa və Şərqi Zəngəzura mütəmadi qayıdış həyata keçirilir və tezliklə bütün keçmiş məcburi köçkünlər doğma yurda qovuşmağın təsvirəgəlməz sevincini yaşayacaqlar.

Bəli, indi Qarabağ və Şərqi Zəngəzurdan doğma hənir gəlir, yeni doğulan körpələrin hayqırışı çağlayan həyatın rəmzinə çevrilir...

Bütün bunlar düz 30 illik böyük zaman dilimində keçmiş məcburi köçkünlərin çəkdikləri ağrı-acılara, qəlblərində açılan dərin yaralara məlhəm olur.

Qaçqın soydaşlarımızın da yurd həsrəti bitəcək

Amma üç yüz mindən çox soydaşımız hələ də təəssüf ki, qaçqınlıq adından qurtula bilməyib. Qərbi Azərbaycandan olan soydaşlarımız da bir gün mütləq zorla didərgin salındıqları tarixi yurdlarına qayıdacaqlarını böyük inam və ümidlə gözləyirlər.

Çünki Qarabağa və Şərqi Zəngəzura əzəli sakinlərini qaytaran dövlətimizin növbəti milli prioriteti, qarşısına qoyduğu hədəfi Qərbi Azərbaycana qayıdışı həyata keçirməkdir. Qərbi azərbaycanlıların təhlükəsiz və ləyaqətli şəkildə, sülh yolu ilə tarixi yurdlarına dönüşünü təmin etmək üçün bu istiqamətdə mühüm işlər görülür.

Qərbi Azərbaycan İcmasının yeni Nizamnaməsi təsdiq olunub, Ermənistan ərazisindən qovulmuş azərbaycanlıların geriyə qayıtmasının təmin edilməsi ilə bağlı Qayıdış Konsepsiyası hazırlanıb. Qafqaz Müsəlmanları İdarəsi İrəvan Qazılığının bərpa edilməsi barədə qərar verib. İrəvan Qazılığının Əsasnaməsi də artıq təsdiqlənib.

"Ermənistan azərbaycanlıların öz dədə-baba yurdlarına qayıtmaq hüququna hörmətlə yanaşmalıdır. Bu, bölgədə sülhün, barışığın və insan hüquqlarının bərqərar olması üçün vacib şərtdir".

Bu il iyunun 18-də "Qanunun aliliyinin gücləndirilməsi: ombudsmanların və milli insan hüquqları təsisatlarının rolu" mövzusunda Ombudsmanların Beynəlxalq Simpoziumunun iştirakçılarına müraciətində də dövlət başçısı İlham Əliyev vurğulayıb ki, Simpoziumda müzakirə ediləcək mövzulardan biri qaçqınların hüquqları ilə bağlıdır. Bu sahədə diqqət yetirilməli olan məsələ keçən əsrin əvvəllərindən başlayaraq, Ermənistan ərazisindən yüz minlərlə azərbaycanlının zorla çıxarılması və etnik təmizləməyə məruz qalmasıdır: "Həmin dəhşətli deportasiyalardan sonra Ermənistan ərazisində bir nəfər belə azərbaycanlı qalmamış, bu ərazilərdə xalqımızın qədim tarixi-mədəni, dini-mənəvi irsi, o cümlədən abidələr, məscidlər, qəbiristanlıqlar məhv edilmişdir. Tarixi ədalət bu insanların öz vətənlərinə dinc və təhlükəsiz qayıdışının təmin olunmasını tələb edir".

Göründüyü kimi, Qərbi Azərbaycana qayıdış xalqımızın, dövlətimizin milli ideyası kimi həm ölkə, həm də beynəlxalq səviyyədə daim gündəlikdə saxlanılır.

Bütün bunlar onu deməyə əsas verir ki, gün gələcək, Qərbi Azərbaycandan olan soydaşlarımız, onların yaxınları, uşaqları, nəvələri də tarixi diyarımız olan Qərbi Azərbaycana qayıdacaqlar.

Yasəmən MUSAYEVA,
"Azərbaycan"

Qərbi Azərbaycana qayıdış - milli hədəfin növbəti mərhələsi

Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə torpaqlarımızın azadlığından, ölkəmizin ərazi bütövlüyünün, suverenliyinin təmin olunmasından sonra bu gün Azərbaycan dövləti qarşısında duran ən mühüm hədəflərdən biri vaxtilə Qərbi Azərbaycandan müxtəlif üsullarla deportasiya edilmiş soydaşlarımızın indiki Ermənistan ərazisindəki ata-baba yurdlarımıza ləyaqətli şəkildə qayıdışının təmin edilməsindən ibarətdir. Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Agentliyinin "Qərbi Azərbaycana qayıdış" mövzusunda icra edilən QHT layihələri ilə bağlı ictimai hesabat xarakterli brifinqi, tədbirdə təqdim edilən faktlar bu prioritetin dövlət institutlarımız, ictimai sektor üçün də nə qədər mühüm əhəmiyyət daşıdığını göstərir.

Ağrılı yaddaşımız

Qərbi Azərbaycan mövzusunun əhəmiyyətini şərtləndirən bir çox strateji, siyasi, tarixi amil vardır. İlk növbədə bu ərazilər ulularımızın min illərlə yaşayıb zəngin mədəniyyət yaratdıqları tarixi torpaqlardır. Qərbi Azərbaycan milli irsimizin çox mühüm bir hissəsidir.

Ötən əsrin əvvəllərindən başlayaraq, xüsusilə 1948-1953-cü və 1980-ci illərdə Ermənistanda yaşayan yüz minlərlə azərbaycanlı məcburi şəkildə öz yurdlarından qovulub. Bu faktlar hər bir dünya azərbaycanlısının milli yaddaşındakı ağrılı məqamlarıdır və ciddi insan haqları pozuntusu kimi beynəlxalq hüquq bu fakta biganə qalmamalıdır. Azərbaycan dövləti də Qərbi Azərbaycan mövzusunu beynəlxalq hüquq müstəvisində gündəmdə saxlamaqla, vaxtilə etnik təmizləməyə məruz qalmış soydaşlarımızın geri qayıdış haqqını tələb edir.

Qərbi Azərbaycan İcmasının "İndiki Ermənistan ərazisindən qovulmuş azərbaycanlıların təhlükəsiz və ləyaqətli şəkildə, sülh yolu ilə geriyə qayıtmasının təmin edilməsi barədə konsepsiya - Qayıdış Konsepsiyası"nda bununla bağlı çox aydın, beynəlxalq hüquqi çərçivələrə əsaslanan müddəalar öz əksini tapmışdır. İndiki Ermənistan ərazisindən qovulmuş azərbaycanlıların könüllü şəkildə, təhlükəsiz şəraitdə və ləyaqətlə öz yurdlarına qayıda bilmələri üçün müvafiq zəmanət mexanizmi olan və hüquqi baxımdan məcburi xarakter daşıyan beynəlxalq razılaşmanın əldə edilməsi, geriyə qayıtma prosesinin müvafiq təhlükəsizlik, humanitar, sosial-iqtisadi yardım proqramları ilə təminat altına alınması bu konsepsiyanın müddəalarındandır. Geriyə qayıtmış əhalinin yenidən qovulmasına, onlara qarşı hər hansı ayrı-seçkiliyin həyata keçirilməsinə və zərər vurulmasına imkan verməmək üçün beynəlxalq monitorinq, hesabatlılıq, təhlükəsizlik, müdaxilə və digər zəruri fəaliyyətin bərqərar edilməsi, beynəlxalq nəzarət altında yenidənqurma və barışıq tədbirlərinin həyata keçirilməsi yolu ilə, geriyə qayıtmış insanların davamlı reabilitasiya və reinteqrasiyasının təmin edilməsi də bura daxildir.

Niyyətimiz ədalətin təmin olunmasıdır

Həmin sənəddən göründüyü kimi, ölkəmizin Qərbi Azərbaycanla bağlı hədəfləri əsla hansısa qonşu ölkəyə qarşı ərazi iddiası deyil. Azərbaycanın dövlət siyasətində işğala, başqa bir ölkənin suveren ərazilərinə təcavüzə qətiyyən yer yoxdur. Bununla belə, hər bir insanın öz ata-baba yurduna təhlükəsiz, könüllü qayıdışı hüququnun tanınması da ədalətin təmin olunması məsələsidir və Azərbaycan məhz buna çalışır.

Uzun illər ərzində Ermənistanın işğalçı mövqeyi üzündən davam edərək hər iki tərəf üçün böyük itkilər hesabına başa gəlmiş, xüsusilə Azərbaycana on minlərlə vətəndaşımızın ölümü ilə yanaşı, həm də ağır iqtisadi-sosial yaralar vurmuş münaqişənin ordumuzun gücü ilə həllindən sonra dövlətimizin əsas məsədi bölgəmizdə əbədi sülhə, dayanıqlı inkişafa, bütün region dövlətlərinin faydalana biləcəyi mehriban qonşuluq, qarşılıqlı əməkdaşlıq mühitinə nail olmaqdır. Bu isə ancaq haqq-ədalətin təmin olunması, fərdlərin hüquqlarının qorunması ilə mümkündür. Qərbi Azərbaycan mövzusu bu baxımdan Cənubi Qafqazda dayanıqlı sülhün, insanların rifah və xoşbəxtliyinin əldə edilməsi baxımından son dərəcə aktualdır. Bu mövzu xalqımızın milli birliyi və tarixi yaddaşının qorunması üçün də vacibdir. Çünki Qərbi Azərbaycan məsələsi ictimaiyyətimiz üçün dərin emosional və ideoloji məna kəsb edir.

Bütün bu səbəblərdən son illərdə "Qərbi Azərbaycana qayıdış" mövzusu Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Agentliyinin qrant müsabiqələrinin də prioritet istiqamətlərindən biridir. Agentliyin hesabatından belə görünür ki, təkcə son üç il ərzində 50 QHT-nin "İndiki Ermənistan ərazisindən qovulmuş azərbaycanlıların təhlükəsiz və ləyaqətli şəkildə, sülh yolu ilə geriyə qayıtmasının təmin edilməsi barədə konsepsiya - "Qayıdış Konsepsiyası"nın müvafiq müddəaları ilə əlaqədar 54 təşəbbüsü dəstəklənib.

Ötən illər ərzində Azərbaycan QHT-ləri beynəlxalq platformalarda - BMT, ATƏT və digər nüfuzlu təşkilatların tədbirlərində aktiv iştirak edərək Qərbi Azərbaycanla bağlı məsələləri gündəmə gətirib, ictimai müzakirələr keçiriblər. Bu təşəbbüslər ABŞ, Belçika, İspaniya, Rumıniya, Polşa, Türkiyə, Özbəkistan və Qazaxıstan kimi ölkələri əhatə edib. "Qərbi Azərbaycana qayıdış" mövzusunda indiki qədər geniş və ardıcıl QHT fəallığı daha əvvəl müşahidə olunmayıb. Bu da onu göstərir ki, vətəndaş cəmiyyəti bu istiqaməti Qarabağ və Şərqi Zəngəzurun azadlığından sonra milli ideyanın növbəti mərhələsi kimi qəbul edir və bu ümumxalq arzunun gerçəkləşməsi üçün bütün resurslarını səfərbərliyə ala bilib.

Agentliyin təqdim etdiyi faktlara istinadən xatırladaq ki, 2025-ci il qrant müsabiqəsində "Qərbi Azərbaycana qayıdış: maddi-mədəni irs və hüquqlar" istiqaməti üzrə daha 51 QHT-nin layihəsi dəstəklənib. İl ərzində bu mövzuda beynəlxalq təşkilatlar, Avropa və türk dünyası regionlarında onlarca konfrans, sərgi və müxtəlif tədbirlər keçiriləcək.

Biz qayıdacağıq

Bu il reallaşdırılan yeni layihələrdə Qərbi Azərbaycanla bağlı hekayələrin daha emosional və yaradıcı üsullarla - musiqi, bədii yaradıcılıq, ekran əsərləri və sənətkarlıq nümunələri vasitəsilə təqdim olunmasına üstünlük verildiyi müşahidə olunur. Monitorinqlər göstərir ki, bu metodlar cəmiyyətin diqqətini daha effektiv şəkildə cəlb edir. Yaxın günlərdə "Bizi Birləşdirən Mədəniyyət" İctimai Birliyinin layihəsi çərçivəsində "Zəngəzur mahnısı" ictimaiyyətə təqdim ediləcək və radiolarda səsləndiriləcək. Mahnını ölkənin tanınmış sənətkarları ifa ediblər. Aşıqların iştirakı ilə keçiriləcək konsertlər də Qərbi Azərbaycan həsrətini dilə gətirəcək.

Bu istiqamətdə həyata keçirilən digər mühüm layihələrə "Dədə Ələsgər Ocağı" İctimai Birliyinin "Ustad Ələsgərin Göyçə harayı - Vətənə sarı", "Ozan Dünyası" İctimai Birliyinin "Aşıqlar Qərbi Azərbaycanı tərənnüm edir" və Azərbaycan Aşıqlar Birliyinin "Qərbi Azərbaycan aşıqlarının dastan repertuarı" layihələri daxildir. Eyni zamanda "Tətbiqi Sənət Nümunələrinin Qorunmasına və Təbliğinə Yardım" İctimai Birliyi yaxın vaxtlarda Özbəkistanda bu mövzuda sərgi təşkil edəcək.

Müvafiq layihələr əsasında "Qərbi azərbaycanlıların Qars köçü" mövzusunda sənədli film də hazırlanır. Azərbaycan Ədəbiyyatı Fondu isə "Qərbi Azərbaycan əsərlərdə" layihəsi çərçivəsində yeni bədii əsərin təqdimatını edəcək.

"Elmi Araşdırmalar" İctimai Birliyinin "İrəvan: hər daşı tarix", "Dünya Gənc Türk Yazarlar" İctimai Birliyinin "Türk dünyasında Qərbi Azərbaycan mövzusu" və digər layihələr Qərbi Azərbaycanın maddi-mədəni irsinə qarşı vandalizmin hüquq müstəvisində və digər aspektlərdən qiymətləndirilməsinə kömək göstərəcək.

Agentliyin dəstəyi ilə ərsəyə gətirilmiş layihələr çərçivəsində son illər QHT-lər 200-dən çox məqalə ilə çıxış edib, 15 kitab nəşr edib. "Vətəndaşların Sosial Rifahı Naminə" İctimai Birliyinin "İrəvan: tariximiz, torpağımız, taleyimiz", "Kainat" Milli-Mənəvi Dəyərlərin Təbliğinə Dəstək İctimai Birliyinin "İrəvan: tarixi həqiqətlər və şəxsiyyətlər" kitabları buna nümunədir.

Bütün bunlar göstərir ki, Azərbaycan xalqı olaraq biz milli birliyimizin gücü ilə Qarabağın, Şərqi Zəngəzurun azadlığına, ölkəmizin ərazi bütövlüyünə, dövlət suverenliyinə nail olduğumuz kimi, Qərbi Azərbaycana qayıdışı da təmin edəcəyik. O günlər uzaqda deyil.

İradə ƏLİYEVA,
"Azərbaycan"

Azərbaycan insan hüquqlarının etibarlı təmin olunduğu dövlətdir

Azərbaycan Respublikası demokratik, hüquqi inkişaf yolunu seçib. Odur ki, respublikamızda insan hüquqlarının demokratik dəyərlər çərçivəsində təmini bu sahədə dövlət siyasətinin əsas istiqamətlərindən biridir. Söz, vicdan, sərbəst toplaşmaq və digər bu kimi azadlıqlar Azərbaycanda demokratiyanın mühüm və ayrılmaz tərkib hissələri kimi qəbul edilməkdədir.

Azərbaycanda insan hüquqlarının prioritetliyi müstəqilliyimizin bərpasının ilk günlərindən önə çəkilib. Belə ki, 1991-ci il oktyabrın 18-də qəbul edilmiş Azərbaycan Respublikasının "Dövlət müstəqilliyi haqqında Konstitusiya Aktı"nda ölkəmizin BMT-nin "Ümumdünya İnsan Hüquqları Bəyannaməsi"ni tanıdığı öz əksini tapıb. Sənədin 19-cu maddəsində göstərilir ki, Azərbaycan Respublikası İnsan Hüquqlarının Ümumi Bəyannaməsinə, Helsinki müşavirəsinin Yekun aktına və hamılıqla qəbul edilmiş, başqa beynəlxalq hüquq sənədlərinə qoşularaq onlarda nəzərdə tutulan bütün hüquq və azadlıqlara vətəndaşların cinsindən, irqindən və milli mənsubiyyətindən, dini etiqadından, sosial mənşəyindən, siyasi əqidəsindən və başqa hallardan asılı olmayaraq əməl edilməsini, bu hüquq və azadlıqların maneəsiz həyata keçirilməsini təmin edir və Azərbaycan vətəndaşlarının hüquq və azadlıqları qanunda nəzərdə tutulmuş xüsusi hallardan başqa, hər hansı formada məhdudlaşdırıla bilməz.

Lakin müstəqilliyimizin ilk illərində Azərbaycanda insan hüquqlarının təminatı sahəsində, demək olar ki, əsaslı irəliləyiş baş vermədi. İnsan hüquq və azadlıqlarının demokratik dəyərlər çərçivəsində təmini ilə bağlı müxtəlif bəyanatlar səslənsə də, real həyatda bu təsdiqini tapmadı.

Yalnız 1993-cü ilin iyununda Ulu Öndər Heydər Əliyevin xalqın təkidli tələbi ilə Azərbaycanda siyasi hakimiyyətə qayıdışından sonra respublikada ictimai-siyasi sabitliyin, qanunçuluğun və hüquq qaydalarının bərpası istiqamətində kompleks tədbirlərin həyata keçirilməsi prosesi geniş vüsət aldı. O cümlədən insan hüquqlarının etibarlı müdafiəsi sahəsində səylərin gücləndirilməsi dövlət siyasətinin əsas istiqamətlərindən biri kimi müəyyən edildi. Bu hüquqlar gündəlik həyatımızda öz real təminatını almaqla yanaşı, həm də hüquqi normativ sənədlərdə öz əksini tapdı.

Heydər Əliyevin rəhbərliyi altında hazırlanaraq 1995-ci il noyabrın 12-də ümumxalq səsverməsi yolu ilə qəbul edilmiş müstəqil Azərbaycanın ilk Konstitusiyası ölkənin gələcək inkişaf prioritetlərini müəyyənləşdirməklə yanaşı, insan hüquq və azadlıqlarının təminatını dövlətin ali məqsədi kimi ön plana çıxardı. İnsan şəxsiyyətinin toxunulmazlığı, onun həyat və sağlamlığının qorunması, layiqli həyat səviyyəsinin təmini, humanizm və insanpərvərlik prinsipləri konstitusiyamızın başlıca mahiyyətini təşkil edir. Konstitusiyanın 12-ci maddəsinin I hissəsinə əsasən insan və vətəndaş hüquqlarının və azadlıqlarının, Azərbaycan Respublikasının vətəndaşlarına layiqli həyat səviyyəsinin təmin edilməsi dövlətin ali məqsədidir. 12-ci maddənin ikinci hissəsinə əsasən, Konstitusiyada sadalanan insan və vətəndaş hüquqları və azadlıqları Azərbaycan Respublikasının tərəfdar çıxdığı beynəlxalq müqavilələrə uyğun tətbiq edilir.

Əsas Qanunda insan hüquq və azadlıqlarına geniş yer verilməsi ölkəmizin demokratiya ideallarına sadiqliyinin göstəricisidir. Eyni zamanda Konstitusiya insan və vətəndaş hüquqlarını, azadlıqlarını gözləməyi və qorumağı qanunvericilik, icra və məhkəmə hakimiyyəti orqanlarının da üzərinə vəzifə olaraq qoyub.

Azərbaycanın konkret inkişaf mərhələsinə uyğun olaraq insan hüquqlarının müdafiəsi sahəsində həyata keçirilən tədbirlərin səmərəliliyini artırmaq məqsədilə Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən 1998-ci il iyunun 18-də İnsan hüquqlarının müdafiəsinə dair Dövlət Proqramı təsdiq edilib. Proqramda qarşıya qoyulmuş vəzifələrin icrası respublikamızda insan hüquq və azadlıqlarının təminatı sahəsində hüquqi mexanizmlərin təkmilləşdirilməsi, institusional islahatların həyata keçirilməsi ilə müşayiət olunub. O cümlədən ölkəmizdə müasir məhkəmə sisteminin formalaşdırılması, insan hüquqları üzrə müvəkkil təsisatının yaradılması insan hüquqlarının daha dolğun təminatına xidmət edib.

Prezident İlham Əliyevin fəaliyyətində insan hüquqları məsələləri xüsusi yer tutur. 2006-cı ildə qəbul edilmiş "Azərbaycan Respublikasında insan hüquqlarının müdafiəsi üzrə Milli Fəaliyyət Planı" insan hüquqlarının təmin edilməsi prosesinin keyfiyyətcə yeni müstəviyə keçməsinə, universal və regional səviyyədə yeni əməkdaşlıq strategiyasının qurulmasına, dövlətlə vətəndaş cəmiyyəti arasında tərəfdaşlıq münasibətlərinin yaradılmasına xidmət edib. Dövlət başçısının Prezident İlham Əliyevin 18 iyun 2007-ci il tarixli "Azərbaycan Respublikasında İnsan hüquqları gününün təsis edilməsi haqqında" sərəncamı ilə Ümummilli Lider Heydər Əliyev tərəfindən 1998-ci il iyunun 18-də Azərbaycan Respublikasında ilk "İnsan hüquqlarının müdafiəsinə dair Dövlət Proqramı"nın təsdiq edildiyini və insan hüquqlarının təmin olunmasının dövlət siyasətinin əsas istiqamətlərindən biri kimi müəyyən edildiyini nəzərə alaraq hər il iyunun 18-i respublikamızda İnsan Hüquqları Günü kimi qeyd olunur.

İnsan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsinin səmərəliliyinin artırılması, hüquq mədəniyyətinin inkişaf etdirilməsi, normativ-hüquqi bazanın və hüquq müdafiə sisteminin təkmilləşdirilməsi istiqamətində tədbirlərin davamlılığının təmin edilməsi məqsədilə Prezident İlham Əliyev tərəfindən 27 dekabr 2011-ci ildə Azərbaycan Respublikasında insan hüquq və azadlıqlarının müdafiəsinin səmərəliliyini artırmaq sahəsində Milli Fəaliyyət Proqramı təsdiq edilib.

Azərbaycanda insan hüquqları sahəsində yeganə problem Ermənistanın işğalçılıq siyasəti nəticəsində yüz minlərlə vətəndaşımızın doğma ev-eşiklərindən məcburi köçkün düşmələri idi. Torpaqlarımızın işğal altında qalması Konstitusiya ilə təmin altına alınmış insan hüquqlarının müdafiəsinin həmin ərazilərdə tətbiqinə imkan vermirdi. Vətəndaşlarımızın doğma yurdda təhlükəsiz yaşamaq, azadlıq, mülkiyyət, mənzil toxunulmazlığı və digər konstitusion hüquqları pozulmuşdu. Təəssüflə qeyd edilməlidir ki, öz fəaliyyətləri ilə insan hüquq və azadlıqlarını qoruduqlarını iddia edən beynəlxalq təşkilatlar bir dəfə də olsun Azərbaycan xalqının pozulmuş hüquqlarını dilə gətirmədilər. Respublikamızı dəfələrlə qərəzli şəkildə ittiham edən həmin təşkilatlar bir dəfə də olsun Ermənistanın işğalı nəticəsində Azərbaycan vətəndaşlarının mülkiyyət və mənzil toxunulmazlıqlarının və digər hüquqlarının tapdalandığını söyləmədilər.

Xalqımız isə heç vaxt ümidlərini itirmədi. Hər zaman inandıq ki, torpaqlarımız işğaldan azad ediləcək, vətəndaşlarımızın pozulmuş hüquqları bərpa olunacaq. Bu müqəddəs arzu 2020-ci ilin Vətən müharibəsində reallaşdı. 44 günlük savaşda torpaqlarımızın işğaldan azad edilməsi ilə Azərbaycan vətəndaşlarının pozulmuş konstitusion hüquqları da bərpa olundu. Bu gün Qarabağ və Şərqi Zəngəzur sürətlə bərpa olunur və indiyə kimi 14 min nəfərə yaxın keçmiş məcburi köçkünün doğma yurda qayıdışı təmin edilib.

Azərbaycan insan hüquq və azadlıqlarının etibarlı təmin olunduğu, şəxsiyyət, vətəndaş və cəmiyyət münasibətlərinin demokratik prinsiplərə əsaslandığı dövlətdir. Bu istiqamətdə həyata keçirilən bütün tədbirlər respublikamızın demokratik dəyərlərinə sadiqliyinin göstəricisidir.

Rəşad CƏFƏRLİ,
"Azərbaycan"

Aqrar sektor yeni yüksəliş mərhələsindədir

Ulu Öndər Heydər Əliyev tərəfindən əsası qoyulan davamlı və dayanıqlı Azərbaycan iqtisadiyyatı dövlət başçısı İlham Əliyev tərəfindən uğurla inkişaf etdirilir. Azərbaycanın 2030-cu ilədək milli prioritetlərində və 2022-2026-cı illər üzrə sosial-iqtisadi inkişaf strategiyasında qeyri-neft iqtisadiyyatını daha da inkişaf etdirmək, insan kapitalını yüksəltməklə beynəlxalq aləmdə, dünya iqtisadiyyatında mövqelərimizi möhkəmləndirmək, ixracı artırmaqla yüksək gəlir əldə etmək əsas vəzifə kimi qarşıya qoyulub.

Milli Məclisin Aqrar siyasət komitəsinin sədri Tahir Rzayev "Azərbaycan" qəzetinə açıqlamasında bildirib ki, iqlim dəyişiklikləri, dünyada baş verən hadisələr, müharibələr, münaqişələr dünya iqtisadiyyatının davamlı inkişafına, iqtisadi əlaqələrin genişləndirilməsinə və möhkəmləndirilməsinə mənfi təsirlərini göstərməklə bir çox ölkəni çətinliklər, aclıq, ərzaq çatışmazlığı qarşısında qoyub. Dünya iqtisadiyyatındakı qeyri-müəyyənliklər, təchizat məsələlərində baş verən çətinliklər, yaranan problemlər enerji daşıyıcılarının, nəqliyyat xərclərinin və ərzaq məhsullarının qiymətlərinin artması inflyasiyanın yüksəlməsinə səbəb olmaqla bir çox ölkədə iqtisadi böhran yaradıb. Belə bir şəraitdə Azərbaycan iqtisadiyyatının inkişafı, dayanıqlı və davamlı olması ölkə rəhbəri İlham Əliyevin yürütdüyü düşünülmüş siyasətin, iqtisadi sahədə həyata keçirilən mühüm layihələrin, proqramların, tədbirlərin, sahibkarlığa göstərdiyi qayğı və diqqətin nəticəsi kimi qiymətləndirilməlidir. Bu uğurlu siyasətin bəhrəsidir ki, 2024-cü ildə ölkədə 126.3 milyard manatlıq və ya əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə 4.1 faiz çox ümumi daxili məhsul istehsal edilib, iqtisadiyyatın qeyri-neft-qaz sektorunda əlavə dəyər 6,4 faiz çox olub.

Komitə sədri qeyd edib ki, ötən il ölkənin sənaye müəssisələri və bu sahədə fəaliyyət göstərən fərdi sahibkarlar tərəfindən 64.1 milyard manatlıq və ya 2023-cü illə müqayisədə 1.1 faiz çox məhsul istehsal edilib, qeyri-neft-qaz sektorunda məhsul istehsalı 7.2 faiz artıb: "İqtisadi inkişafın təmin olunması sahəsində həyata keçirilən tədbirlərin, sahibkarlığa göstərilən diqqət və qayğının nəticəsidir ki, ötən ildə də nüfuzlu beynəlxalq qurumların reytinqlərində Azərbaycan iqtisadi göstəricilərinə görə yuxarı sıralarda yer tutub, beynəlxalq nüfuzunu yüksəldib. Ölkəmizdə qeyri-neft sektorunun inkişafı sahəsində həyata keçirilən məqsədyönlü tədbirlər artıq öz bəhrəsini verməkdədir. Prezidentimiz ölkə iqtisadiyyatının şaxələndirilməsi, sahibkarlığa geniş meydan verilməsi, şəffaflığın və aşkarlığın təmin olunması, maliyyə imkanlarından səmərəli istifadə olunması istiqamətində görülən işləri daim nəzarətdə saxlamaqla, daha mütərəqqi layihələrin hazırlanmasına, qabaqcıl təcrübənin, texnologiyaların tətbiqinə böyük önəm verir. Əgər 2010-cu ildə ölkənin qeyri-neft sektorunda 18.4 milyard manatlıq məhsul istehsal olunurdusa, keçən il bu göstərici 85 milyard manatı ötüb".

Qeyri-neft sektorunun inkişafında aqrar sahənin mühüm rola malik olduğunu vurğulayan T.Rzayev bildirib ki, torpaq sahiblərinə, fermerlərə göstərilən qayğının, dövlət dəstəyinin nəticəsində keçən il kənd təsərrüfatının əksər sahələrində yüksək göstəricilər əldə edilib. Yeni subsidiya mexanizminin yaradılması, elektron kənd təsərrüfatı informasiya sisteminin tətbiqi, islahatların aparılması, sahibkarlarla əlaqələrin möhkəmləndirilməsi, görüşlərin təşkili, beynəlxalq əhəmiyyətli konfransların, forumların keçirilməsi, maarifləndirməyə üstünlük verilməsi aqrar sektorun inkişafına, həm də insanların kənddə möhkəmlənməsinə, yeni iş yerlərinin açılmasına, əhalinin maddi vəziyyətinin yaxşılaşmasına imkanlar yaradıb. Aqroparkların, sənaye müəssisələrinin, iri təsərrüfatların artması, mütərəqqi texnologiyalara, qabaqcıl təcrübəyə üstünlük verilməsi, güzəştlərin tətbiqi sahibkara, kənd təsərrüfatı sahəsində çalışan hər kəsə yaxşı işləmək, yüksək məhsul əldə etmək üçün bir stimul verib.

Tahir Rzayev vurğulayıb ki, qeyri-neft sektorunda artım bu ilin birinci rübündə də özünü aydın şəkildə göstərir. Azərbaycanda bu dövrdə 29 milyard 893 milyon manatlıq ümumi daxil məhsul istehsal olunub ki, bunun da 20 milyard 103 milyon manatı qeyri-neft sektorunun payına düşür. Qeyd olunan dövrdə 331.2 milyon dollarlıq kənd təsərrüfatı məhsulları ixrac olunub ki, bu da 17.2 faiz artım deməkdir. Aqrar-sənaye məhsulları da 5.9 faiz artaraq 115.6 milyon dollara çatıb. Ümumilikdə aqrar və aqrar sənaye məhsullarının həcmi 14 faiz artıb. "Son illər ölkədə ərzaq təhlükəsizliyinin təmin olunması, aqrar sektorun inkişaf etdirilməsi sahəsində qarşıya qoyulan vəzifələrin uğurla həyata keçirilməsinin nəticəsidir ki, həm məhsul istehsalı, həm də ixrac artıb. Bu ilin 4 ayı ərzində aqrar məhsulların ixrac dəyəri 14 faiz artmış, 232.7 milyon manat dollara, aqrar-sənaye məhsullarının ixrac dəyəri isə 7.9 faiz artaraq 90.8 milyon dollara çatıb. Keçən ilin 4 ayı ilə müqayisədə aqrar-sənaye məhsullarının yaratdığı dəyərin 12.2 faiz çoxalaraq 323.6 milyon dollara çatması aqrar sektora göstərilən qayğı və diqqətin ifadəsidir. Əsas bitkiçilik məhsullarından sayılan pambıq mahlıcının, pomidorun, meyvə-tərəvəzin ixracında özünü göstərən artım yüksələn xətt üzrə inkişaf edir ki, bu da gələcək ixrac üçün yeni perspektivlər yaradır. Aqrar sektorda inkişaf, məhsul bolluğu daxili bazarın tələbatını ödəməklə xarici bazarlara çıxışı sürətləndirir ki, bu da əlavə pul vəsaitlərinin əldə edilməsi üçün çox əhəmiyyətlidir", - deyə o bildirib.

Komitə sədri deyib ki, qeyri-neft sektorunda 5 aylıq ixracın 1 milyard dollara çatması yaxşı nəticədir və kənd təsərrüfatı, sahibkarlığın inkişafı, ərzaq təhlükəsizliyinin təmin olunması, yeni iş yerlərinin açılması, mütərəqqi metodlardan və texnologiyalardan istifadə olunması sahəsində mühüm layihələrin hazırlanıb həyata keçirilməsinə imkanlar yaradır. Sahibkarlığın İnkişafı Fondu tərəfindən təkcə son aylar 600-ə yaxın biznes layihəsinin maliyyələşdirilməsi üçün 32.1 milyon manat güzəştli kredit ayrılıb ki, bu da bilavasitə sahibkarlığın inkişafına xidmət edir. Çox yaxşı haldır ki, güzəştli kreditdən yararlanmış layihələrin 96.5 faizi, həmin kreditlərin ümumi məbləğinin isə 75 faizi regionlarda fəaliyyət göstərən sahibkarlıq subyektlərinin payına düşür. Sənaye parkları, aqroparklar və texnoparkların yaradılması, sahibkarlara torpaq, su, enerji və digər resursların münasib şərtlərlə təqdim edilməsi inkişaf üçün stimuldur və sahibkarlar bundan lazımi qaydada bəhrələnirlər.

Komitə sədri vurğulayıb ki, dövlətin dəstəyi, qayğı və diqqəti olmadan şəxsi təşəbbüslər sayəsində sahibkarlığı inkişaf etdirmək, iqtisadi uğurlara nail olmaq mümkün deyil: "Prezident İlham Əliyevin ölkədə kənd təsərrüfatının inkişafına, sahibkarlara göstərdiyi qayğının ifadəsidir ki, bu sahə yüksələn xətlə irəliləyir və insanların maddi rifahına, məşğulluğuna öz töhfəsini verir. Milli Məclisin, Kənd Təsərrüfatı Nazirliyinin, Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyinin, Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin keçirdikləri birgə tədbirlər, dinləmələr, forumlar, yerlərdə keçirilən görüşlər də bilavasitə aqrar sahənin inkişafına, sahibkarlara dəstək verilməsinə istiqamətləndirilib.

Müvafiq orqanların birgə səyləri, ölkədə sahibkarlara yaradılan imkan və şərait gələcək nəticələrdə də özünü göstərəcək və aqrar sektor iqtisadiyyatımızın yüksəlişində öz rolunu daha səmərəli yerinə yetirəcək, qeyri-neft sektorunun ən aparıcı sahəsinə çevriləcək.

Əsmər QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"

20 İyun Qaz Təsərrüfatı İşçilərinin Peşə Bayramı Günüdür

Yerin altından dağların zirvəsinə

Azərbaycan qazlaşdırmanın yüksək səviyyəsinə görə dünyanın azsaylı ölkələri sırasındadır

Hər il iyunun 20-si ölkəmizdə qaz təsərrüfatı işçilərinin peşə bayramı günü kimi qeyd edilir. Bu barədə Prezident İlham Əliyev 2006-cı il iyunun 12-də sərəncam imzalayıb. Sözügedən faktın özü də göstərir ki, dövlətimiz ölkənin qaz təsərrüfatını daim diqqət mərkəzində saxlayır və bu sahədə çalışanların əməyini yüksək dəyərləndirir.

Öncə Azərbaycanda qaz təsərrüfatının yaranması və inkişafı tarixinə ötəri bir nəzər salaq. Respublikamızda qaz təsərrüfatının yaranması ötən əsrin 20-ci illərinə təsadüf edir. Bununla belə, qaz təsərrüfatımız rəsmən keçmiş SSRİ Xalq Komissarları Sovetinin 1936-cı ildə qəbul etdiyi qərar əsasında həmin ildən etibarən fəaliyyət göstərib.

Lakin Azərbaycanda qaz təsərrüfatının əsl inkişaf tarixi 1969-cu ildən - Ümummilli Lider Heydər Əliyev birinci dəfə hakimiyyətə gəldikdən sonra başlanıb. Məhz XX əsrin 70-ci illərində respublikamızın ərazisinin böyük hissəsi təbii qazla təmin edilib. 80-ci illərin sonu-90-cı illərin əvvəllərində baş verən məlum hadisələr isə əksər sahələr kimi qaz təsərrüfatında da tənəzzülə, dağıntılara səbəb olub.

2003-cü ildən bəri Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə qaz təsərrüfatının yenidən qurulması, bu sahənin maddi-texniki təminatının yaxşılaşdırılması istiqamətində genişmiqyaslı işlər görülüb. Təkcə bir faktı qeyd etmək kifayətdir ki, regionların sosial-iqtisadi inkişafına yönəldilən I Dövlət Proqramı (2004-2008-ci illər) çərçivəsində ölkə üzrə ümumi uzunluğu 2562 kilometr olan müxtəlif diametrli qaz xətləri çəkildi, qazla təmin edilən rayonların sayı 35-dən 57-yə çatdırıldı. Sovet dövründə qazlaşdırılmayan Lerik və Yardımlı kimi yüksək dağlıq rayonlara qaz xətti çəkildi.

Qazlaşdırma növbəti dövlət proqramlarında da önəmli yer tutdu. Bunun nəticəsidir ki, son 21 ildə ölkədə qazlaşdırılan kənd və qəsəbələr saysız-hesabsızdır.

Hazırda ölkədə qazlaşdırmanın səviyyəsi 96,5 faizi ötüb. Başqa sözlə, ötən dövr ərzində qaz xətləri ən ucqar dağ kəndlərinədək çatıb. Bunların bir çoxu sovet döneminin ən inkişaflı illərində belə mavi yanacaqdan istifadə edə bilməmişdi.

Onu da qeyd edək ki, dağların başında məskən salmış kəndlərə qaz xətti çəkmək o qədər də asan iş deyil. Bu həm maliyyə baxımından, həm də texniki cəhətdən çətindir. Tək bir misal gətirək. Azərbaycanın şimalında, Böyük Qafqaz sıra dağlarının cənub yamacında dəniz səviyyəsindən 1500 metr hündürlükdə yerləşən İsmayıllı rayonunun Lahıc kəndi Babadağ və Niyaldağ silsilələri ilə əhatə olunub. Çətin coğrafi mövqedə yerləşməsinə baxmayaraq, bu kənd hələ 7 il əvvəl qazla təchiz olunub. Eləcə də Qaraqaya, Gəndob, Namazgah kəndləri...

Bu və digər dağlıq relyefdə texnikanın işləməsi çətinləşir, bəzən hətta lazım olan nöqtəyə işçilər boruları əllə daşımalı olur, şaxtalı, qarlı havalar vəziyyəti mürəkkəbləşdirir. Bütün bunlara baxmayaraq, indi bizim dağlarla, meşələrlə əhatə olunmuş yüzlərlə kəndimizin mavi yanacağı var. Bu, bizim səriştəli, yorulmaz qaz təsərrüfatı işçilərimizin əməyi sayəsində mümkün olub.

Ümumiyyətlə, ölkəmizdə qazlaşdırma dövlət siyasətinin ayrılmaz hissələrindən birini təşkil edir. Azərbaycanda qazlaşdırmanın səviyyəsi bir sıra inkişaf etmiş ölkələrdə, eləcə də qonşularımızda olduğundan yüksəkdir. Bununla belə, həmin istiqamətdə işlər davam edir.

"Biz imkanlardan maksimum istifadə etməliyik ki, bu gün hələ də qaz almayan qəsəbələrə, kəndlərə qaz xətləri çəkək". Bu, Prezident İlham Əliyevin qarşıda qoyduğu mühüm vəzifələrdəndir. Odur ki, ötən bir neçə ildə də geniş ərazilərdə qazlaşdırma aparılıb. Bir çox meşəətrafı kənd, eləcə də mənbədən uzaq olan yaşayış məntəqəsi qaz alıb. Paytaxtımızda isə qazı olmayan iri yaşayış məntəqəsi qalmayıb.

Nə xoş ki bu gün yenidən qurulan Qarabağda və Şərqi Zəngəzurda da evlərdə mavi alov şölələnir!

Dövlət başçısı diqqəti daim qazlaşdırmanın təkcə kəmiyyətinə deyil, həm də təchizatın, xidmətin səviyyəsinə yönəldir. Ona görə bu sahədə də ardıcıl tədbirlər həyata keçirilir. Məsələn, 2023-cü ilin sonundan SOCAR-ın dəstəyi ilə "Azəriqaz" İstehsalat Birliyi yeni "QAZandım" transformasiya layihəsinə start verib. Bu layihənin icrası qaz təsərrüfatı sahəsində strukturun təkmilləşdirilməsinə, insan kapitalının və korporativ mədəniyyətin formalaşmasına, ətraf mühitə ziyan vurmadan təbii qazdan istifadə edən bütün istehlakçıları fasiləsiz, keyfiyyətli və təhlükəsiz qaydada mavi yanacaqla təchiz etməklə müştəri məmnuniyyətinə nail olmağa təkan verəcək. "QAZandım" layihəsində əhalinin təbii qazla təmin edilməsi ilə yanaşı, ölkənin mövcud qaz şəbəkəsi sisteminin ayrı-ayrı hissələrinin yenidən qurulmasına, avadanlıqların istismara yararlı halda saxlanılmasına yönəldilmiş texnoloji və texniki tədbirlərin görülməsi, eləcə də yeni qaz kəmərlərinin tikintisi nəzərdə tutulub.

Flora SADIQLI,
"Azərbaycan"

Bonnda Tərəf Olmayan Tərəfdaşlarla Bakıdan Belemə Yol Xəritəsi üzrə məsləhətləşmələr keçirilib

İyunun 19-da Bonn İqlim Dəyişikliyi Konfransı çərçivəsində Tərəf Olmayan Tərəfdaşlarla Bakıdan Belemə Yol Xəritəsi üzrə məsləhətləşmələr keçirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, konfransın açılışında COP29-un Baş danışıqçısı Yalçın Rəfiyev bildirib ki, bu gün bir araya gəlməkdə əsas məqsəd baxış və tövsiyələri dinləmək, rəy və təklifləri birgə təhlil etməkdir.

"COP29 sədrliyi olaraq biz inklüziv və şəffaf yanaşmaya sadiqliyimizi qoruyuruq. Məhz buna görə də COP30-un gələcək sədrliyi ilə birgə bu prosesi mandatdan kənara çıxararaq tərəf olmayan iştirakçılar üçün də açıq etmişik.

Bu günə qədər məsləhətləşmələrə verdiyiniz töhfəyə görə, xüsusilə də göndərdiyiniz yazılı təkliflərə görə minnətdarıq.

Lakin etiraf etməliyik ki, daha çox dəstəyə ehtiyacımız var - xüsusən çoxtərəfli inkişaf bankları və beynəlxalq maliyyə institutlarından. Onlar kapitalın maya dəyərinin azaldılması, borc yükünün yüngülləşdirilməsi və dünən müvafiq tərəflərin səsləndirilmiş olduğu digər prioritet istiqamətlərdə bizə mühüm dəstək göstərə bilərlər. Biz onların da bu prosesə sahib çıxmasını və real həll yolları təqdim etməsini istəyirik.

Dünən keçirilən sessiyada tərəflərin nümayəndələrinin nümayiş etdirdiyi iradə və qətiyyət bizi ruhlandırdı. Bir çox tərəf vurğuladı ki, Bakıda əldə olunmuş nəticələr yenidən danışıqlara açıq deyil.

Məhz bu səbəbdən sənədin danışıqsız, məsləhət xarakterli formatda saxlanması bizə müxtəlif həll yolları təklif etmək imkanı verir. Bu isə "hamı üçün eyni model" prinsipindən uzaq duraraq daha çevik yanaşma təmin edir.

Son bir il bizim üçün asan olmadı. COP29-un əsas mandatlarından olan Yeni Kollektiv Kəmiyyət Hədəfi (NCQG) üzrə çoxillik prosesin uğurla yekunlaşdırılması və digər mühüm məsələlərin həllini təmin etmək bizim üzərimizə düşürdü.

COP28, COP27 və ondan əvvəlki COP-ların uğurlarına əsaslanaraq, qlobal iqlim fəaliyyətində ardıcıllığı və davamlılığı təmin etmək üçün növbəti məntiqi addımı atmaq istədik.

Əvvəldən bəyan etmişdik ki, yeni iqlim maliyyəsi məqsədi həm ədalətli, həm də iddialı olmalıdır. COP29 komandası bu

məqsədə çatmaq üçün aylarla fasiləsiz çalışdı.

Struktur, donorlar və məbləğ kimi bir-birinə bağlı məsələlər üzrə mövcud fikir ayrılıqlarını aradan qaldırmalı olduq. Aydın şəkildə görünürdü ki, qlobal maliyyə arxitekturasının yenidən qurulması üçün güclü keyfiyyət meyarlarına ehtiyac var. Nəticədə biz Bakı Maliyyə Məqsədi üzrə çoxdan gözlənilən razılaşmanı əldə etdik.

Bu yeni məqsəd əvvəlki hədəfi üç dəfə artırdı və 2035-ci ilə qədər inkişaf etməkdə olan ölkələr üçün hər il azı 300 milyard ABŞ dolları vəsaitin səfərbər olunması öhdəliyini ortaya qoydu. Qeyd etməliyəm ki, bu, BMT prosesi çərçivəsində indiyədək qəbul edilmiş ən böyük maliyyə hədəfidir.

Bu, maliyyə bazarlarına güclü siqnal verir və uzunmüddətli planlaşdırma üçün daha çox sabitlik təmin edir.

NCQG qərarı, həmçinin 2035-ci ilə qədər bu məbləği illik 1,3 trilyon ABŞ dollarına qədər artırmaq kimi iddialı məqsədi də qarşıya qoydu.

Beləliklə, biz milyardlardan trilyonlara keçidi təmin etmiş olduq.

Bu komponentlərin hamısı birlikdə Bakı Maliyyə Məqsədi ilə iqlim maliyyəsində yeni bir dövrün başlanğıcını qoydu.

Bu yeni dövrün astanasında, Bakıda biz "Bakıdan Belemə Yol Xəritəsi"ni başladıq - məqsədimiz 1,3 trilyona çatmaq üçün aydın addımlar və mexanizmləri müəyyən etməkdir.

Bu gün isə istəyirik ki, bu yol xəritəsi qlobal iqlim icmasının ehtiyac və gözləntilərinə cavab versin", - deyə Yalçın Rəfiyev vurğulayıb.

Daha sonra çıxış edən COP29-un İqlim dəyişmələri üzrə yüksəksəviyyəli çempionu Nigar Arpadarai bildirib ki, Azərbaycan 300 milyard dollarlıq tarixi maliyyə öhdəliyinin həyata keçirilməsində böyük rol oynayıb: "Bu, bizim üçün qürurvericidir. Üstəlik, Bakıda daha iddialı bir hədəf - 1,3 trilyon dollar elan olundu. Bu, indiyədək görülmüş ən böyük maliyyə öhdəliyidir. Bu rəqəmlər ilhamvericidir, lakin təkcə rəqəmlər kifayət etmir. Qarşılaşdığımız ən böyük risklərdən biri odur ki, daha çox imkana - maliyyə resurslarına, biliyə və texnologiyaya sahib olanlar üstünlük qazanaraq nəticələri öz xeyirlərinə yönəldə, digərlərini isə kənarda qoya bilərlər. Bu, baş verməməlidir. Əhatəlilik gördüyümüz hər bir işin mərkəzində olmalıdır. Hər bir səs - xüsusilə tez-tez eşidilməyənlər - dialoqun və həllərin bir hissəsi olmalıdır.

Müzakirələrdən aydın olan budur ki, bu yol xəritəsi daha geniş tərəfdaşlar cəmiyyətini cəlb etməlidir. İqlim üzrə çempionlar olaraq biz kiçik və orta sahibkarlıq subyektlərini, vətəndaş cəmiyyətini, özəl sektoru və fərdi yenilikçiləri mərkəzə gətirdik.

Əsas nəticə belədir ki, bu yol xəritəsi həyati əhəmiyyət daşıyır.

Özəl sektor üçün əlverişli şərait və stimullar yaradılmalıdır. İqlim layihələrini dəstəkləyəcək potensial qurulmalıdır", - deyə Nigar Arpadarai əlavə edib.

Ermənistanın ittihamları qərəzli və əsassızdır

Hər fürsətdə Azərbaycana qarşı ittihamlar səsləndirən Ermənistan regiondakı hadisələrdən də ölkəmiz əleyhinə istifadə etrməyə çalışır. Bu dəfə isə Azərbaycana qarşı İsrailə dəstəklə bağlı əsası olmayan ittihamlar irəli sürür.

Milli Məclisin deputatı Pərvanə Vəliyeva qəzetimizə açıqlamasında bildirib ki, Ermənistanın İsrail-İran toqquşmasında Azərbaycanı hər hansı bir formada ittiham etməsi qərəzli və absurddur. Azərbaycan hər zaman regionda sülhü təşviq edir və qonşuluğunda hansısa bir toqquşmanın olmasını arzulamır. "Bu gərginliyin regionda sabitliyin pozulmasına təsir etmək riski böyükdür. Həm iqtisadi, həm sosial, həm ətraf mühit, həm də digər məsələlər baxımından qonşuluqda baş verən hadisələr sərhəd ölkə kimi təhlükəsizliyə təhdiddir. Üstəlik, İranda 40 milyona yaxın azərbaycanlı yaşayır. Bundan əlavə, Ermənistanın işğalı nəticəsində uzun illərdir blokadada qalan Naxçıvanın qaz təminatı da İran tərəfindən aparılır və qarşıdurma bu təminatda artıq fasilələrə səbəb olub", - deyə o bildirib.

Deputat qeyd edib ki, Azərbaycan öz ərazisindən hər hansı bir ölkəyə qarşı istifadə edilməsinə heç vaxt icazə verməyib və verməyəcək. Azərbaycan tərəfi toqquşmadan narahatlığını rəsmi olaraq bildirib, bununla bağlı bəyanat verilib. Vəziyyətin gərginləşdirilməsini qəti şəkildə pisləyərək, tərəflərin ziddiyyətli məsələləri yalnız beynəlxalq hüququn norma və prinsipləri çərçivəsində diplomatik yolla həll etməyə dəvət edib.

P.Vəliyeva bildirib ki, Ermənistan bu məsələdən də ölkəmizə qarşı istifadə etməyə çalışır. Belə ki, dezinformasiyalar yayaraq İran ictimaiyyətini aldatmağa cəhdlər göstərir. Müasir texnologiyalar və müşahidə imkanları onların yalan məlumatlar tirajladığını sübut etmək imkanındadır.

Əsmər QARDAŞXANOVA,
"Azərbaycan"

Vətən müharibəsində Ermənistan silahlı qüvvələrinin Azərbaycanın mülki infrastrukturuna ziyan vurması ilə bağlı sənədlər məhkəmədə tədqiq olunub

Ermənistanın Azərbaycana qarşı hərbi təcavüzü nəticəsində sülh və insanlıq əleyhinə cinayətlər, müharibə cinayətləri, o cümlədən təcavüzkar müharibənin hazırlanması və aparılması, soyqırımı, müharibə qanunlarını və qaydalarını pozma, habelə terrorçuluq, terrorçuluğu maliyyələşdirmə, hakimiyyəti zorla ələ keçirmə, onu zorla saxlama və digər çoxsaylı cinayətlər törətməkdə təqsirləndirilən Ermənistan Respublikasının vətəndaşları Arayik Harutyunyan, Arkadi Qukasyan, Bako Sahakyan, Davit İşxanyan, David Babayan, Levon Mnatsakanyan və digərlərinin barəsində olan cinayət işləri üzrə açıq məhkəmə prosesinin baxış iclası iyunun 19-da davam etdirilib.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Bakı Hərbi Məhkəməsində hakimlər Zeynal Ağayevin sədrliyi ilə, Camal Ramazanovdan və Anar Rzayevdən ibarət tərkibdə (ehtiyat hakim Günel Səmədova) keçirilən məhkəmə iclasında təqsirləndirilən şəxslərin hər biri bildikləri dildə tərcüməçi, həmçinin müdafiələri üçün vəkillərlə təmin olunub.

İclasda təqsirləndirilən şəxslər, onların müdafiəçiləri, zərərçəkmiş şəxslərin bir qismi, onların hüquqi varisləri və nümayəndələri, həmçinin dövlət ittihamını müdafiə edən prokurorlar iştirak ediblər.

Məhkəmə iclasında dövlət ittihamçısı Vüsal Abdullayev təqsirləndirilən şəxs David Manukyana növbəti suallar verib. O, əvvəlcə Azərbaycanın vaxtilə Ermənistan tərəfindən işğal olunmuş ərazilərində mina basdırılması ilə bağlı sualları cavablandırıb.

Ermənistan silahlı qüvvələrinin hərbi qulluqçusu olmuş, müxtəlif vəzifələr tutmuş, general-mayor ali hərbi rütbəsində xidmət etmiş, Azərbaycanın vaxtilə işğaldakı ərazilərində keçmiş qondarma rejimin "ordusu"nda (Ermənistan silahlı qüvvələrinin ən böyük silahlı birləşməsində - red.) "komandanın birinci müavini" olmuş Ermənistan vətəndaşı David Manukyan Birinci Qarabağ müharibəsində mina basdırılması və təmizlənməsi ilə məşğul olmadığını bildirib. Təqsirləndirilən şəxs daha sonra deyib: "Şərti dinc dövrlərdə hərbi hissədə komandir olduğum zaman o qədər çox olmasa da, minalarla bağlı hadisələr (mina basdırılmasını nəzərdə tutur - red.) baş verib. Formulyarların və xəritələrin saxlanması ilə bağlı çox aydın şəkildə təlimatlar verilib. Hər bir minalanma işindən əvvəl yuxarı komandanlıq tərəfindən əmr verilirdi".

Onun sözlərinə görə, əmrdə mina formulyarlarının, xəritələrinin, sxemlərinin neçə nüsxədə hazırlanmalı olduğu aydın şəkildə yazılıb. D.Manukyan daha sonra bildirib: "Orada ünvanlar qeyd olunur ki, hansı ünvana nə göndərilsin. Biz də əmrdə qeyd olunan maddələrə əsasən fəaliyyət göstərmişik".

O deyib ki, mina ən yüksək dairədə saxlanılır, aşağılara yuxarıdan paylanır. Hərbi hissəyə nə qədər mina lazımdırsa, o qədər verilirdi. Çünki bunun üçün konkret çıxış nöqtələri müəyyənləşdirilməlidir.

Təqsirləndirilən şəxs prokurorun "Bəs sizdən aşağıda olan diviziya komandirləri sizə məruzə etmədən, korpus rəhbərliyinə məlumat vermədən, öz təşəbbüsləri ilə əraziləri minalaya bilərdilərmi? Bu hüquqları olubmu?" sualına isə "xeyr" cavabını verib.

Təqsirləndirilən şəxs muzdlu hərbçilərlə bağlı sualı da cavablandıraraq qeyd edib ki, Xankəndidə yaşadığı evdə aşkarlanmış "Cəsurlar dəstəsi" Ermənistanın Müdafiə Nazirliyi tərəfindən formalaşdırılıb. Deyib ki, bu, dəstə deyil, bölükdür, Müdafiə Nazirliyi tərəfindən yaradılıb. Dövlət qurumları tərəfindən formalaşdırılıb və müdafiə strukturuna göndərilib.

D.Manukyan xarici vətəndaşların döyüşlərə cəlb olunmalarının hansı əsasla aparılması barədə suala isə belə cavab verib: "Mən onların kimliyini yoxlamırdım. Bu, mənim vəzifə borcum deyil. Mən onlara nəzarət etmək, onların hansı ölkədən gəldiyini müəyyənləşdirmək səlahiyyətində deyildim".

O, əsir və girovların qul kimi işlədilməsi, onlara işgəncə verilməsi hallarının şahidi olmadığını deyib. Bildirib ki, bu məsələ hər kəsin vicdanı üzərindədir - kim onlarla necə rəftar edibsə, o, öz vicdanına görə cavabdehdir. "Mən belə deyim: bu günə qədər mənə qarşı heç bir fiziki zorakılıq olmayıb", - deyə o əlavə edib.

D.Manukyan işğal dövründə Azərbaycanın ekologiyasına ziyan vurulması, yanğınlar törədilməsi barədə suala isə "Tutduğum vəzifənin o məsələlərlə əlaqəsi olmayıb" cavabını verib.

O, 2016-cı ildə baş vermiş Aprel döyüşləri zamanı Ermənistanda, 2020-ci ilin iyulundakı Tovuz döyüşləri vaxtı isə Azərbaycanın vaxtilə işğal altında olan ərazilərində olduğunu bildirib.

2019-cu il dekabrın 26-da imzalanmış əmrlə qondarma qurumun "ordu komandanının birinci müavini" təyin edilmiş D.Manukyan həmin təyinatla bağlı xidmətə 2020-ci il fevralın əvvəlində başladığını bildirib. O, bu təyinatla bağlı namizədliyinin Ermənistan prezidenti, yaxud silahlı qüvvələrin baş qərargah rəisi tərəfindən irəli sürülməsindən xəbəri olmadığını söyləyib.

Təqsirləndirilən şəxs təyinatı ilə bağlı 2020-ci ilin yanvarında Ermənistan baş nazirinin, general-mayor rütbəsi alması ilə bağlı isə Ermənistan prezidentinin qəbulunda olduğunu söyləyib. Əlavə edib ki, həmin vaxt Ermənistanın müdafiə naziri David Tonoyan idi.

D.Manukyan 2020-ci ildə baş vermiş 44 günlük müharibə zamanı qondarma "ordu komandanının birinci müavini" "vəzifəsi"ndə olduğunu deyib və əlavə edib: "Müharibə ilə bağlı mənim vəzifə borcum qısa və konkret şəkildə yazılmışdı. Ehtiyat komanda məntəqəsi yaradılır. Əgər əsas komanda məntəqəsi sıradan çıxarsa, bu zaman müəyyən müddət ərzində rabitə sistemi və komanda qərarlarının icrası məsuliyyəti həmin ehtiyat məntəqəsinin üzərinə düşür".

Təqsirləndirilən şəxs 2020-ci il sentyabrın 27-də Ermənistan tərəfindən təxribatların törədilməsi barədə isə eşitmədiyini iddia edib.

Bu zaman məhkəmədə Ermənistanın həmin vaxt müdafiə naziri olmuş David Tonoyanın fikirlərinin yer aldığı videomaterial erməni dilində tərcüməçinin iştirakı ilə tədqiq edilib. 2019-cu ilə aid videomaterialda D.Tonoyan bildirir: "Mən bir müdafiə naziri kimi o tezisə qarşıyam ki, sülh müqaviləsi ilə əraziləri vermək olar. Bu tezisə qəti şəkildə qarşıyam. Mən burada bu gün yalnız bir tezis irəli sürürəm: yeni müharibə, yeni ərazilər".

Videomaterialda diqqətə çatdırılır ki, görüntülər ABŞ-ın Nyu York şəhərində çəkilib. Qeyd edilir ki, David Tonoyan açıq şəkildə bəyanat verib. O bildirir ki, güzəşt yoxdur, amma kompromis mümkündür. Bundan sonra David Tonoyan hücum tipli hərbi birləşmələr haqqında da məlumat verib: "Biz müdafiə mövqeyindən çıxmalıyıq, çıxacağıq. Səngərlərdən çıxacaq və bu hücum birləşmələri sayəsində hərbi əməliyyatları rəqibin (Azərbaycanın işğal olunmamış ərazilərini nəzərdə tutur - red.) ərazisində keçirəcəyik".

Nyu Yorkda BMT-də mülki geyimdə, axşam isə Ermənistan icması nümayəndələri ilə görüşdə hərbi formada çıxış edən David Tonoyan Ermənistan ordusunda həyata keçirilən və keçiriləcək işlər barədə danışıb, bu işdə diasporun rolundan bəhs edib və deyib: "Mən özüm və Ermənistan silahlı qüvvələri - biz ianə məsələlərindən çox da məmnun deyilik".

Məhkəmədə qondarma rejimin "ordusunun qərargah rəisinin müavini" Kamo Vardanyanın imzaladığı məxfi sənəd də tədqiq edilib. 2020-ci il sentyabrın 25-də imzalanmış 0671 saylı sənəd "Rəqibin yaşayış məntəqələrinin atəşlə məhv edilməsinin qəbul olunması haqqında" əmr adlanır. Sənədə əsasən, birləşmələrin və hərbi hissələrin komandirlərinə 2020-ci il sentyabrın 28-dək ona əlavə olunmuş siyahıda göstərilən yaşayış məntəqələrinin atəşlə məhv edilməyə qəbul olunmasının təmin edilməsi barədə əmr verilib. Əmr edilir ki, atəş üçün mövqelər hesablansın və döyüş tətbiqinə dair sənədlər tam şəkildə tərtib olunub doldurulsun. Sənədlə əmr olunur ki, artilleriya hərbi hissələrində 40 kilometr məsafədə vura bilən raketlərlə atəş açmaq üçün konkret M-21 stansiyası ayrılsın. Bu stansiya üçün nəzərdə tutulmuş 80 raketdən 40-ı daimi döyüş vəziyyətində maşınlarda saxlanılsın. Qalan 40 raket isə döyüş mövqeyinə çıxmazdan əvvəl yüklənsin.

Əmrin icrasına nəzarət "ordunun artilleriya üzrə komandirinin müavini"nə tapşırılıb.

Əmrə "atəşlə məhv edilməyə məruz qalacaq yaşayış məntəqələrinin siyahısı" da əlavə olunub. Siyahıda Azərbaycanın 70-dək yaşayış məntəqəsinin, o cümlədən Gəncə, Mingəçevir, Naftalan şəhərlərinin, Beyləqan, Ağcabədi, Yevlax, Bərdə rayonlarının və kəndlərinin adları yer alıb.

D.Manukyan həmin əmrlə ilk dəfə ibtidai istintaq zamanı tanış olduğunu, İkinci Qarabağ müharibəsində bir sıra təşkilatçılıq məsələləri istisna olmaqla, döyüş əməliyyatlarının planlaşdırılmasında iştirak etmədiyini iddia edib. Əlavə edib ki, 44 günlük müharibə zamanı Ağdərənin şimal ərazisində, Hadrutun bir sıra yaşayış məntəqələrində və digər ərazilərində olub.

Təqsirləndirilən şəxs səfərbərlik məsələləri ilə bağlı təşkilati işlərlə məşğul olduğunu bildirib. Deyib ki, səfərbərliklə döyüşə qoşulanların qeydiyyatı kənd məktəbində aparılıb və orada onlara silah paylanılıb.

O, qondarma qurumun "ordusu" üçün hərbi təyinatların Ermənistandan gəldiyini etiraf edib və söyləyib: "Ehtiyat qurtaranda təminat qeyd etdiyim kimi, bu cür həll olunurdu. Bu, bütün təminat növlərinə, həm texnikaya, həm də canlı qüvvəyə aid idi".

D.Manukyan Azərbaycanın döyüş bölgəsindən uzaqda yerləşən şəhərlərində mülki infrastrukturun, yaşayış məntəqələrinin "İsgəndər M", "Toçka U" və digər raketlərlə vurulması barədə əmrin kim tərəfindən verilməsi ilə bağlı məlumatsız olduğunu deyib. Əlavə edib ki, qondarma rejimin "ordusu"nun ştat strukturunda belə silahlar olmayıb.

Məhkəmə prosesi iyunun 20-də davam etdiriləcək.

Qeyd edək ki, Ermənistan dövlətinin, onun dövlət qurumlarının vəzifəli şəxslərinin, hərbi qüvvələrinin və qanunsuz silahlı birləşmələrin bilavasitə rəhbərliyi və iştirakı, şifahi-yazılı qaydada verdiyi tapşırıq, göstəriş və təlimatları, maddi, texniki, şəxsi heyətlə verdiyi dəstəyi, mərkəzi qaydada idarəçiliyi əsasında, eləcə də ciddi nəzarəti altında Azərbaycan ərazisində daxili və beynəlxalq hüquq normalarına zidd şəkildə, Azərbaycana hərbi təcavüz etmək məqsədilə yaradılmış, həmçinin Köçəryan Robert Sedraki, Sarkisyan Serj Azati, Manukyan Vazgen Mikaeli, Sarkisyan Vazgen Zaveni, Babayan Samvel Andraniki, Balasanyan Vitali Mikaeli, Balayan Zori Hayki, Ohanyan Seyran Muşeqi, Qaramyan Arşavir Surenoviç, Melkonyan Monte Çarlz və digərlərinin rəhbərliyi, bilavasitə və dolayı iştirakları ilə Ermənistan dövləti, o cümlədən sözügedən cinayətkar birlik tərəfindən aparılan təcavüzkar müharibənin gedişində törədilmiş çoxsaylı cinayət faktlarına dair cinayət işi üzrə erməniəsilli 15 təqsirləndirilən şəxs ittiham edilir.

Həmin şəxslər, yəni, Harutyunyan Arayik Vladimiri, Qukasyan Arkadi Arşaviri, Sahakyan Bako Sahaki, İşxanyan Davit Rubeni, Manukyan David Azatini, Babayan David Klimi, Mnatsakanyan Levon Henrikoviç, Beqlaryan Vasili İvani, Qazaryan Erik Roberti, Allahverdiyan Davit Nelsoni, Stepanyan Qurgen Homeri, Balayan Levon Romiki, Babayan Madat Arakeloviç, Martirosyan Qarik Qriqori, Paşayan Melikset Vladimiri Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin 100 (təcavüzkar müharibəni planlaşdırma, hazırlama, başlama və aparma), 102 (beynəlxalq müdafiədən istifadə edən şəxslərə və ya təşkilatlara hücum etmə), 103 (soyqırımı), 105 (əhalini məhvetmə), 106 (köləlik), 107 (əhalini deportasiya etmə və ya məcburi köçürmə), 109 (təqib), 110 (insanları zorakılıqla yoxa çıxarma), 112 (beynəlxalq hüquq normalarına zidd azadlıqdan məhrumetmə), 113 (işgəncə), 114 (muzdluluq), 115 (müharibə qanunlarını və adətlərini pozma), 116 (silahlı münaqişə zamanı beynəlxalq humanitar hüquq normalarını pozma), 118 (hərbi soyğunçuluq), 120 (qəsdən adam öldürmə), 192 (qanunsuz sahibkarlıq), 214 (terrorçuluq), 214-1 (terrorçuluğu maliyyələşdirmə), 218 (cinayətkar birlik (təşkilat) yaratma), 228 (qanunsuz olaraq silah, onun komplekt hissələrini, döyüş sursatı, partlayıcı maddələr və qurğular əldə etmə, başqasına vermə, satma, saxlama, daşıma və gəzdirmə), 270-1 (aviasiya təhlükəsizliyinə təhdid yaradan əməllər), 277 (dövlət xadiminin və ya ictimai xadimin həyatına sui-qəsd etmə), 278 (hakimiyyəti zorla ələ keçirmə və onu zorla saxlama, dövlətin konstitusiya quruluşunu zorla dəyişdirmə), 279-cu (qanunvericiliklə nəzərdə tutulmayan silahlı birləşmələri və qrupları yaratma) və digər maddələri ilə ittiham olunurlar.

Ali Məhkəmə özəlləşdirmə çekləri ilə əlaqədar iş üzrə vəkillə təmsil olunmadan kassasiya şikayətini imzalamış 698 nəfər iddiaçıya hüquqlarını izah etdi

Azərbaycan Respublikası adından

Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin İnzibati Kollegiyasının

İddiaçı Vəliyev Hacı Fəxrəddin oğlu və digərlərinin cavabdeh Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Əmlak Məsələləri Dövlət Xidmətinə və digərlərinə qarşı iş üzrə qərardadı

(iş № 2-1(102)-1781/2025)

Bakı şəhəri **17 iyun 2025-ci il**

Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin İnzibati Kollegiyası

Hakimlər Hüseyn Aida Əli qızı (məruzəçi), Kərimov Səyyad Əli oğlu və Nəbizadə Rahib Sahib oğlundan ibarət tərkibdə,

İddiaçı Vəliyev Hacı Fəxrəddin oğlu və digərlərinin (cəmi 702 nəfər) cavabdeh Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Əmlak Məsələləri Dövlət Xidmətinə və digərlərinə qarşı "dövlət özəlləşdirmə payları üzərindəki mülkiyyət və sahiblik hüquqlarına qarşı pozuntuların aradan qaldırılması və sair" tələblərinə dair inzibati mübahisəyə dair iş üzrə Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin İnzibati Kollegiyasının 21 fevral 2025-ci il tarixli, 2-1(103)-1226/2025 nömrəli qərardadından iddiaçılar Əhmədzadə Elşən Əziz oğlu və digərləri (cəmi 700 nəfər) tərəfindən kollektiv, habelə iddiaçılar Qasımov Pərviz Müzəffər oğlu və Axundov Tahir Sərxan oğlu tərəfindən fərdi qaydada verilmiş kassasiya şikayətlərinə baxaraq,

müəyyən etdi:

1. İddiaçı Vəliyev Hacı Fəxrəddin oğlu və digərləri (cəmi 686 nəfər), habelə sonradan iddiaçı Novruzov Orxan Rasim oğlu və digərləri (cəmi 16 nəfər, ümumilikdə 702 nəfər iddiaçı - bundan sonra - iddiaçılar) cavabdehlər Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Əmlak Məsələləri Dövlət Xidmətinə, Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Nazirliyinə, Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyinə və Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Administrasiyasına (bundan sonra - cavabdehlər) qarşı iddia ərizəsi ilə məhkəməyə müraciət edərək iddiaçıların mülkiyyətində olub məhkəməyə təqdim edilmiş dövlət özəlləşdirmə payları üzərindəki mülkiyyət və sahiblik hüquqlarına qarşı olan hər cür pozuntunun aradan qaldırılması öhdəliyinin cavabdeh Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Əmlak Məsələləri Dövlət Xidmətinin üzərinə qoyulması, iddiaçıların mülkiyyətində olub məhkəməyə təqdim edilmiş dövlət özəlləşdirmə paylarının hər birinə düşən əmlakın naturada müəyyən edilərək iddiaçıların mülkiyyətinə verilməsi öhdəliyinin cavabdeh Azərbaycan Respublikası İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Əmlak Məsələləri Dövlət Xidmətinin üzərinə qoyulması, iddiaçıların mülkiyyətində olub məhkəməyə təqdim edilmiş dövlət özəlləşdirmə paylarının hər birinə düşən əmlakın naturada müəyyən edilərək iddiaçıların mülkiyyətinə verilməsi mümkün olmadığı təqdirdə, həmin dövlət özəlləşdirmə paylarının hər biri üçün onun qanunla inflyasiyadan qorunan dəyəri olan 40.000 manat pulun cavabdehlərdən müştərək qaydada tutularaq iddiaçılara ödənilməsi barədə qərar qəbul edilməsini xahiş etmişlər.

2. Bakı İnzibati Məhkəməsinin 2-1(112)-12800/2024 saylı, 06 dekabr 2024-cü il tarixli qərardadı ilə (hakim E.A.Abdullayev) iddiaçı Vəliyev Hacı Fəxrəddin oğlunun və digərlərinin cavabdeh Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Əmlak Məsələləri Dövlət Xidmətinə və digərlərinə qarşı "dövlət özəlləşdirmə payları üzərindəki mülkiyyət və sahiblik hüquqlarına qarşı pozuntuların aradan qaldırılması və sair" tələbləri barədə iddiaları mümkün sayılmamışdır.

3. Həmin qərardaddan 702 nəfər iddiaçı 16 və 686 nəfərlik qruplarla kollektiv apellyasiya şikayətləri verərək Bakı İnzibati Məhkəməsinin 2-1(112)-12800/2024 saylı, 06 dekabr 2024-cü il tarixli qərardadının ləğv, iddia tələbinin mümkün sayılması barədə qərar qəbul edilməsini xahiş etmişlər.

4. Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin İnzibati Kollegiyasının (hakimlər R.Ə.Səmədov (sədrlik edən), X.A.Cəmilova və E.Ə.Əliyev) 21 fevral 2025-ci il tarixli, 2-1(103)-1226/2025 nömrəli qərardadı ilə iddiaçıların apellyasiya şikayətləri təmin edilməyərək Bakı İnzibati Məhkəməsinin 2-1(112)-12800/2024 saylı, 06 dekabr 2024-cü il tarixli qərardadı dəyişdirilmədən saxlanılmışdır.

5. Həmin qərardaddan narazı qalan iddiaçılar Əhmədzadə Elşən Əziz oğlu və digərləri (cəmi 700 nəfər) kollektiv qaydada, iddiaçılar Qasımov Pərviz Müzəffər oğlu və Axundov Tahir Sərxan oğlu isə fərdi qaydada kassasiya şikayətləri ilə Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinə müraciət etmişlər.

6. Kollektiv kassasiya şikayətində yalnız Əhmədzadə Elşən Əziz oğlu, fərdi kassasiya şikayətlərində isə hər iki iddiaçılar, yəni Qasımov Pərviz Müzəffər oğlu və Axundov Tahir Sərxan oğlu vəkillə təmsil olunmuşlar. Əhmədzadə Elşən Əziz oğlunun vəkili Yolçiyev Mübariz Xalid oğlu həm də iddiaçı və kassatordur.

7. Məhkəmə kollegiyası hesab edir ki, hazırkı işdə kassasiya şikayəti verən şəxslərin sayının 40 nəfərdən çox olması, kollektiv kassasiya şikayəti verən şəxslərdən Əhmədzadə Elşən Əziz oğlu və vəkili Yolçiyev Mübariz Xalid oğlu istisna olmaqla, 698 nəfərin vəkillə təmsil olunmadıqları, onlara apellyasiya instansiyası məhkəməsi tərəfindən məhkəmə aktlarından kassasiya şikayəti verilməsi qaydasına dair yazılı izahın təqdim edilmədiyi nəzərə alınaraq, Azərbaycan Respublikasının İnzibati Prosessual Məcəlləsinin (bundan sonra - İPM) 21.1, 21.7 və 21.8-ci maddələri rəhbər tutularaq, kollektiv kassasiya şikayətinə vəkillə təmsil olunmadan imza çəkmiş şəxslərə kassasiya şikayəti vermə qaydası barədə yazılı izah, habelə vəkillə təmsil olunmaqla kassasiya şikayəti vermiş iddiaçılar Əhmədzadə Elşən Əziz oğlu, Qasımov Pərviz Müzəffər oğlu və Axundov Tahir Sərxan oğlu, habelə həm iddiaçı, həm də kassatorun vəkili Yolçiyev Mübariz Xalid oğluna və cavabdehlərə yazılı icraat qaydasında kassasiya şikayətinə baxılması ilə əlaqədar məhkəmə sənədləri (məhkəmə aktından kassasiya şikayəti vermə qaydasına dair izah və məhkəmə bildirişi) mediada dərc olunma yolu ilə təqdim olunmalıdır.

8. İPM-in 13-cü maddəsinə əsasən, Məhkəmə qaldırılan iddialarda yol verilən formal xətaların aradan qaldırılmasında, aydın olmayan iddia tələblərinin dəqiqləşdirilməsində, yanlış iddia növlərinin münasibləri ilə əvəz olunmasında, natamam faktiki məlumatların tamamlanmasında, eləcə də işin hallarının müəyyənləşdirilməsi və qiymətləndirilməsi baxımından əhəmiyyət kəsb edən izahatların təqdim olunmasında proses iştirakçılarına yardım etməyə borcludur.

9. İPM-in 21.1-ci maddəsinə əsasən, məhkəmə aktının 40 nəfərdən çox şəxsə elan edilməsinin tələb olunduğu hallarda, məhkəmə həmin aktın mediada dərc olunma yolu ilə elan edilməsi haqqında qərardad qəbul edə bilər.

10. İPM-in 21.7-ci maddəsinə əsasən, məhkəmə iclasının vaxtı və məhkəməyə çağırış haqqında qərardadlar tam şəkildə elanlar lövhəsindən asılmalı və dərc olunmalıdır.

11. İPM-in 21.8-ci maddəsinə əsasən, məhkəmə aktları və digər məhkəmə sənədləri gündəlik qəzetdə dərc olunduğu gündən 2 həftə sonra təqdim olunmuş sayılır.

12. Həmçinin məhkəmə kollegiyası İPM-in 13-cü maddəsini rəhbər tutaraq, kollektiv kassasiya şikayətini vəkillə təmsil olunmadan imzalamış 698 nəfər iddiaçılara formal xətanın aradan qaldırılması məqsədilə hazırkı qərardadın gündəlik qəzetdə dərc olunduğu gündən 2 həftə sonra hesablanmaqla 20 (iyirmi) gün vaxt verilməsini məqsədəuyğun hesab edir.

13. Göstərilənlərə əsasən və İPM-in 13, 21.1, 21.7 və 21.8-ci maddələrini rəhbər tutaraq, məhkəmə kollegiyası

qərara aldı:

1. İddiaçı Vəliyev Hacı Fəxrəddin oğlu və digərlərinin (cəmi 702 nəfər iddiaçı) cavabdehlər Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Əmlak Məsələləri Dövlət Xidmətinə və digərlərinə qarşı "dövlət özəlləşdirmə payları üzərindəki mülkiyyət və sahiblik hüquqlarına qarşı pozuntuların aradan qaldırılması və sair" tələbləri barədə inzibati mübahisəyə dair iş üzrə Əhmədzadə Elşən Əziz oğlu və digərlərinin (cəmi 700 nəfər) kollektiv kassasiya şikayətini vəkillə təmsil olunmadan imzalamış 698 (altı yüz doxsan səkkiz) nəfər iddiaçılara "məhkəmə aktlarından kassasiya şikayəti vermək qaydası barədə izah" "Azərbaycan" qəzetində dərc edilməklə təqdim edilsin, eləcə də Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin internet səhifəsində yerləşdirilməklə, həm də inzibati binasının elanlar lövhəsindən asılsın.

2. Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin inzibati kollegiyasına kollektiv kassasiya şikayətini vəkillə təmsil olunmadan imzalamış 698 nəfər iddiaçılara formal xətanın aradan qaldırılması məqsədilə hazırkı qərardadın "Azərbaycan" qəzetində dərc olunduğu gündən 2 həftə sonra hesablanmaqla 20 (iyirmi) gün vaxt verilsin.

3. İddiaçılar Əhmədzadə Elşən Əziz oğlu, Qasımov Pərviz Müzəffər oğlu və Axundov Tahir Sərxan oğluna, onların vəkillərinə, həm iddiaçı, həm kassatorun vəkili, həm də kassator Yolçiyev Mübariz Xalid oğluna, habelə cavabdehlərə iddiaçılar Əhmədzadə Elşən Əziz oğlu, Yolçiyev Mübariz Xalid oğlu, Qasımov Pərviz Müzəffər oğlu və Axundov Tahir Sərxan oğlunun verdikləri kassasiya şikayətləri üzrə tərtib edilmiş məhkəmə bildirişləri elektron kabinet vasitəsilə təqdim edilsin.

4. Kollektiv kassasiya şikayətini vəkillə təmsil olunmadan imzalamış 698 nəfər iddiaçıların adlı siyahısı, habelə "məhkəmə aktlarından kassasiya şikayəti vermək qaydası barədə izah" hazırkı qərardada əlavə edilsin.

5. Qərardaddan şikayət verilə bilməz.

İnzibati işlər üzrə apellyasiya instansiyası məhkəməsinin aktından kassasiya şikayəti verilməsi qaydasına dair izah

Bu məlumat kassasiya şikayəti vermək istəyən şəxsə hüquqi yardım məqsədilə hazırlanmışdır. Məlumatın təqdim olunması ilə kassasiya şikayətinin mümkünlüyü üzrə dinlənilmə hüququ təmin edilmiş hesab olunur.

I. Kassasiya şikayəti prosessual müddətlərə riayət edilməklə verilməlidir.

- inzibati məhkəmə icraatının iştirakçıları onların tələbləri təmin olunmadıqda apellyasiya instansiyası məhkəməsinin qərarından 1 ay, qərardadından isə 10 gün müddətində kassasiya şikayəti verə bilərlər.
- Kassasiya şikayəti verilməsi üçün prosessual müddətin axımı məhkəmə aktının təqdim edildiyi gündən başlanır.
- "Elektron məhkəmə" informasiya sistemində qeydiyyatdan keçmişlərsə, məhkəmə aktları həmin sistemdə yaradılmış "elektron kabinetlərdə yerləşdirildiyi vaxtdan təqdim edilmiş sayılır.
- Şikayət qanunda nəzərdə tutulmuş prosessual müddətlər ötürülməklə verildikdə, buraxılmış müddətin bərpa olunması barədə ərizə verilməlidir. Həmin ərizəyə müddətin üzrlü səbəblərdən ötürülməsi ilə bağlı sübutlar əlavə edilməlidir. Müddətin bərpası haqqında ərizə prosessual qanunvericiliyin tələblərinə cavab verən kassasiya şikayəti ilə birgə təqdim olunmalıdır.

II. Kassasiya şikayəti vermək istəyən şəxs vəkillə müqavilə bağlamalı, kassasiya şikayəti vəkil tərəfindən tərtib edilməlidir.

- Kassasiya şikayəti yalnız vəkil tərəfindən tərtib edilməli və şikayətə vəkil orderi əlavə edilməlidir.
- Kassasiya şikayəti vermək istəyən şəxs vəkilin xidmətlərini ödəmək üçün kifayət qədər vəsaiti olmadıqda, bununla bağlı aztəminatlı olduğunu təsdiq edən müvafiq sübutlar təqdim etməklə, məhkəmə aktını qəbul etmiş məhkəməyə dövlət vəsaiti hesabına vəkillə təmin edilməsi üçün məhkəmə aktını aldığı vaxtdan kassasiya şikayəti verilməsi üçün qanunla müəyyən edilmiş müddətlər daxilində ağlabatan müddət ərzində yazılı müraciət edə bilər.
- Şikayət verən şəxs özünün tələblərini aydın göstərməli, yəni məhkəmə aktının tam və ya qismən ləğv edilməsinə, eləcə də iş üzrə yeni qərar çıxarılmasına və ya işin təkrar apellyasiya baxışına göndərilməsinə dair tələblərini dəqiq bildirməlidir.
- Kassasiya şikayətində apellyasiya instansiyası məhkəməsi tərəfindən yol verildiyi güman olunan maddi və prosessual hüquq normalarının pozuntusunun nədən ibarət olduğu işin halları ilə əlaqəli şəkildə aydın təsvir edilməli, məhkəmə aktı çıxarılarkən gəlinən nəticənin konkret hansı qanunvericilik normalarına zidd olması göstərilməli, o cümlədən məhkəmə təcrübəsinin vahidliyinin pozulması barədə əsaslandırılmış mövqe ifadə olunmalıdır.

III. Kassasiya şikayəti həm onu verən şəxs (onun qanuni nümayəndəsi və ya nümayəndəsi), həm də onu tərtib etmiş vəkil tərəfindən imzalanmalıdır.

- Qanuni nümayəndə və ya nümayəndə tərəfindən imzalanan şikayətə onun səlahiyyətlərini təsdiq edən sənəd əlavə olunmalıdır.
- Şikayət hüquqi şəxs tərəfindən verildikdə, onu imzalamaq hüququ olan şəxs tərəfindən imzalanmalı və möhürlə təsdiq olunmalıdır.
- Müvafiq etibarnaməsi olan vəkil tərəfindən bir elektron imza ilə imzalandığı hallar istisna olmaqla, kassatorun elektron kabineti varsa, kassasiya şikayətini onu verən şəxs (onun qanuni nümayəndəsi və ya nümayəndəsi) və şikayəti tərtib etmiş vəkil "Elektron məhkəmə" informasiya sistemində elektron sənəd dövriyyəsi üçün gücləndirilmiş elektron imzadan və sertifikatlaşdırılmış elektron imza vasitələrindən istifadə etməklə imzalamalıdır.

IV. Kassasiya şikayəti hüququn düzgün tətbiq edilmədiyinə və vahid məhkəmə təcrübəsinə dair dəlillər əks olunmaqla əsaslandırılmalıdır.

- Kassasiya şikayətində hüququn düzgün tətbiq edilmədiyinə dair dəlillər göstərilərkən məhkəmə tərəfindən mübahisəyə tətbiq edilməli olan hüquq normalarının tətbiq edilmədiyinə və ya natamam tətbiq edildiyinə, tətbiq edilməli olmayan normaların tətbiq edildiyinə, yaxud da normaların düzgün təfsir edilmədiyinə dair münasibət işin halları ilə əlaqəli şəkildə əsaslandırılmış qaydada təqdim olunmalıdır.
- Kassasiya şikayətində vahid məhkəmə təcrübəsinə dair dəlillər göstərilərkən məhkəmənin iş üzrə gəldiyi nəticənin mövcud məhkəmə təcrübəsinə zidd olduğu və ya məhkəmə təcrübəsinin özünün ziddiyyətli olduğu, yaxud təcrübənin ümumiyyətlə olmadığı, yaxud da mövcud təcrübənin dəyişdirilməsinə zərurət yarandığı əsaslandırılmalıdır.

QEYD: Göstərilən tələblərə əməl edilməməsi kassasiya şikayətinin mümkün sayılmaması və onun icraata qəbulundan imtina olunması üçün əsasdır. Şikayətin qəbulundan imtina edildiyi hallarda apellyasiya instansiyası məhkəməsinin qərarı və ya qərardadı qanuni qüvvəyə minir. Bu halda təkrar kassasiya şikayətinə baxılması istisna edilir.

Kassasiya şikayətinin verilməsi qaydası ilə bağlı ətraflı məlumatı Ali Məhkəmənin rəsmi internet səhifəsindən (https://supremecourt.gov.az) əldə edə bilərsiniz.

İnzibati işlər üzrə apellyasiya instansiyası məhkəməsinin aktlarından kassasiya şikayəti verilməsi ilə bağlı hüquqi yardım haqqında

MƏLUMAT

Bu məlumat kassasiya şikayətinin verilməsi ilə bağlı Azərbaycan Respublikasının İnzibati Prosessual və Mülki Prosessual məcəllələrinin müvafiq müddəalarından irəli gələn və şikayət tərtib edilərkən riayət edilməli olan əsas tələbləri əks etdirir. Məlumat inzibati mübahisələrə dair işlər üzrə apellyasiya instansiyası məhkəməsinin aktlarından (qərar və ya qərardadlarından) kassasiya şikayəti vermək istəyən şəxsə yardım məqsədilə hazırlanmışdır. Göstərilən tələblərə əməl edilməməsi kassasiya şikayətinin mümkün sayılmaması və onun icraata qəbulundan imtina olunması üçün əsasdır. Kassasiya şikayəti verən şəxs şikayətin mümkünsüzlüyünə səbəb olan nöqsanların aradan qaldırılmasına dair sənədləri, məlumatları və ya mülahizəsini kassasiya şikayəti ilə birgə məhkəmə aktını çıxarmış apellyasiya instansiyası məhkəməsinə təqdim etməlidir.

I. KASSASİYA ŞİKAYƏTİ VERMƏK HÜQUQUNA MALİK OLAN ŞƏXSLƏR

1. Yalnız inzibati məhkəmə icraatının iştirakçıları kassasiya şikayəti vermək hüququna malikdirlər.
2. İddiaçı (ərizəçi), cavabdeh və ya məhkəmə icraatına cəlb olunmuş üçüncü şəxslər apellyasiya instansiyası məhkəməsində mübahisə ilə bağlı iş üzrə inzibati məhkəmə icraatının iştirakçılarıdırlar.
3. Məhkəmə icraatının iştirakçısı olmayan şəxslər apellyasiya instansiya məhkəməsinin aktından kassasiya şikayəti verə bilməzlər.
4. Məhkəmə icraatının iştirakçısı olmayan şəxslər apellyasiya instansiya məhkəməsinin aktının onların hüquqlarına və qanunla qorunan maraqlarına toxunduğunu güman etdikləri halda, hüquqlarının müdafiəsi üçün İPM-in 28-ci maddəsində təsbit edilmiş hüquqi müdafiə imkanlarından istifadə etməlidirlər. Bunun üçün onlar məhkəmə icraatına üçüncü şəxs kimi cəlb edilmə ilə bağlı vəsatətlə apellyasiya instansiyası məhkəməsinə müraciət etməlidirlər.

II. KASSASİYA ŞİKAYƏTİNİ TƏLƏBLƏRİ TƏMİN OLUNMAMIŞ ŞƏXSLƏR VERƏ BİLƏR

1. Şikayət vermək hüququnun yaranması üçün icraat iştirakçısının məhkəmə aktından məzmunca "ziyan çəkməsi" prinsipi tətbiq edilir.
2. İddia (ərizə) tam təmin edildikdə iddiaçı (ərizəçi), tam rədd edildikdə isə cavabdeh kassasiya şikayəti vermək hüququna malik deyil.
3. İddiaçı (ərizəçi) iddianın (ərizənin) təmin edilməmiş hissəsindən, o cümlədən iddianın (ərizənin) mümkün sayılmamasından, cavabdeh isə iddianın (ərizənin) təmin edilmiş hissəsindən kassasiya şikayəti verə bilər.
4. Üçüncü şəxslərin hüquqlarına dair məsələ məhkəmə aktı ilə onların ziyanına həll olunduqda, həmin şəxslər kassasiya şikayəti verə bilərlər.
5. Məhkəmə aktının icraat iştirakçılarının məhkəmə müdafiəsi hüququnu məhdudlaşdıran qanunvericilikdə birbaşa təsbit olunmuş prosessual pozuntularla qəbul edildiyi hallarda da kassasiya şikayəti verilə bilər.
6. İcraat iştirakçıları yalnız müstəqil qaydada mübahisələndirilməsinə yol verilən məhkəmə aktlarından şikayət verə bilərlər.
7. Məhkəmə qərarının motivasiyası və prosessual xərclərlə bağlı kassasıya şikayətinə yol verilmir.

III. KASSASİYA ŞİKAYƏTİNİN VERİLDİYİ MƏHKƏMƏ

1. Kassasiya şikayəti mübahisələndirilən aktı qəbul etmiş müvafiq apellyasiya instansiyası məhkəməsi vasitəsi ilə verilməlidir.
2. "Elektron məhkəmə" informasiya sisteminin tətbiq olunduğu məhkəmələrdə kassasiya şikayətinin təqdim edilməsi "Elektron məhkəmə" informasiya sistemində yaradılan elektron kabinet vasitəsilə həyata keçirilir.

IV. KASSASİYA ŞİKAYƏTİNİN FORMA VƏ MƏZMUNUNA DAİR TƏLƏBLƏR

1. Şikayət vəkil tərəfindən tərtib edilməli, həmçinin vəkil tərəfindən imzalanmalı və vəkilin orderinin əsli şikayətə əlavə edilməlidir.
2. Kassasiya şikayəti vermək istəyən şəxs vəkilin xidmətlərini ödəmək üçün kifayət qədər vəsaiti olmadıqda, bununla bağlı aztəminatlılığı təsdiq edən müvafiq sübutları təqdim etməklə, məhkəmə aktını qəbul etmiş məhkəməyə dövlət hesabına vəkillə təmin edilməsi üçün yazılı müraciət edə bilər.
3. Şikayət onu verən şəxs (onun qanuni nümayəndəsi və ya nümayəndəsi) tərəfindən imzalanmalıdır. Qanuni nümayəndə və ya nümayəndə tərəfindən verilən şikayətə onun səlahiyyətlərini təsdiq edən sənəd də əlavə olunmalıdır.
4. Şikayət hüquqi şəxs tərəfindən verildikdə, onu imzalamaq hüququ olan şəxs tərəfindən imzalanmalı və möhürlə təsdiq olunmalıdır.

Qeyd: *Müvafiq etibarnaməsi olan vəkil tərəfindən bir elektron imza ilə imzalandığı hallar istisna olmaqla və kassatorun elektron kabineti varsa, kassasiya şikayətini onu verən şəxs (onun qanuni nümayəndəsi və ya nümayəndəsi) və şikayəti tərtib etmiş vəkil "Elektron məhkəmə" informasiya sistemində elektron sənəd dövriyyəsi üçün gücləndirilmiş elektron imzadan və sertifikatlaşdırılmış elektron imza vasitələrindən istifadə etməklə imzalamalıdır.*

5. Şikayət verən şəxs özünün tələblərini aydın göstərməli, yəni məhkəmə aktının tam və ya qismən ləğv edilməsinə, eləcə də iş üzrə yeni qərar çıxarılmasına və ya işin təkrar apellyasiya baxışına göndərilməsinə dair tələblərini dəqiq bildirməlidir.
6. Şikayət MPM-ə Əlavə 3-də göstərilən kassasiya şikayətinin formasına dair tələblərə uyğun tərtib edilməlidir.

V. KASSASİYA ŞİKAYƏTİ PROSESSUAL MÜDDƏTLƏRƏ RİAYƏT EDİLMƏKLƏ VERİLMƏLİDİR

1. Kassasiya şikayəti məhkəmə qərarının tam formada təqdim olunduğu gündən 1 (bir) ay müddətində, məhkəmə qərardadının təqdim olunduğu gündən isə 10 (on) gün müddətində verilməlidir.
2. Müddətinin başlanğıcı məhkəmə aktının şəxsə rəsmi qaydada təqdim olunduğu gündən başlayır. Müddətlərin hesablanmasına və qurtarmasına dair müddəalar MPM-in 128 və 129-cu maddələrində təsbit olunmuşdur. İşdə iştirak edən şəxslər "Elektron məhkəmə" informasiya sistemində qeydiyyatdan keçmişlərsə, məhkəmə sənədləri bu şəxslərin həmin sistemdə yaradılmış "elektron kabinetlərində yerləşdirildyi vaxtdan təqdim edilmiş sayılır. Rəsmi qaydada təqdim edilmənin digər üsulları MPM-in 135-ci maddəsində göstərilmişdir.
3. Şikayət qanunda nəzərdə tutulmuş prosessual müddətlər ötürülməklə verildikdə, buraxılmış müddətin bərpa olunması barədə ərizə də verilməlidir. Həmin ərizəyə müddətin üzürlü səbəblərdən ötürülməsi ilə bağlı sübutlar əlavə edilməlidir. Müddətin bərpası haqqında ərizə kassasiya şikayəti ilə birgə təqdim olunmalıdır. Müddətin ötürülmədiyini güman edən şəxslər bu halı təsdiq edən sübutları təqdim etməlidir.

VI. KASSASİYA ŞİKAYƏTİ HÜQUQUN DÜZGÜN TƏTBİQ EDİLMƏDİYİNƏ VƏ VAHİD MƏHKƏMƏ TƏCRÜBƏSİNƏ DAİR DƏLİLLƏR ƏKS OLUNMAQLA ƏSASLANDIRILMALIDIR

1. Kassasiya şikayətində hüququn düzgün tətbiq edilmədiyinə dair dəlillər göstərilərkən məhkəmə tərəfindən mübahisəyə tətbiq edilməli olan hüquq normalarının tətbiq edilmədiyinə və ya natamam tətbiq edildiyinə, tətbiq edilməli olmayan normaların tətbiq edildiyinə, yaxud da normaların düzgün təfsir edilmədiyinə dair münasibət işin halları ilə əlaqəli şəkildə əsaslandırılmış qaydada təqdim olunmalıdır.
2. Kassasiya şikayətində vahid məhkəmə təcrübəsinə dair dəlillər göstərilərkən məhkəmənin iş üzrə gəldiyi nəticənin mövcud məhkəmə təcrübəsinə zidd olduğu və ya məhkəmə təcrübəsinin özünün ziddiyyətli olduğu, yaxud təcrübənin ümumiyyətlə olmadığı, yaxud da mövcud təcrübənin dəyişdirilməsinə zərurət yarandığı əsaslandırılmalıdır.

Ardı 13-cü səh.

Kollektiv kassasiya şikayətini vəkillə təmsil edilmədən imzalamış 698 nəfər iddiaçıya (adlı siyahı əlavə olunur) məhkəmənin yardım etmə vəzifəsi üzrə

M Ə H K Ə M Ə   B İ L D İ R İ Ş İ

Əvvəli 12-ci səh.

İddiaçılar Vəliyev Hacı Fəxrəddin oğlu və qeyrilərinin cavabdehlər Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Əmlak Məsələləri Dövlət Xidmətinə və qeyrilərinə qarşı "dövlət özəlləşdirmə payları üzərindəki mülkiyyət və sahiblik hüquqlarına qarşı pozuntuların aradan qaldırılması və digər" tələbinə dair iş üzrə Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin İnzibati Kollegiyasının 21 fevral 2025-ci il tarixli, 2-1(103)-1226/2025 nömrəli qərardadından 700 nəfər iddiaçı tərəfindən kollektiv, 2 nəfər iddiaçı tərəfindən isə fərdi qaydada kassasiya şikayətləri verilmişdir.

Azərbaycan Respublikasının İnzibati Prosessual Məcəlləsinin (bundan sonra - İPM) 16.3 və 96.4-cü maddələrinə əsasən Ali Məhkəmədə **işə yazılı icraat qaydasında, yəni məhkəmə iclası və şifahi dinləmələr keçirilmədən** baxılacaqdır.

Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin İnzibati Kollegiyasının 10 iyun 2025-ci il tarixli, 2-1(102)-1781/2025 nömrəli qərardadı məlumat üçün media vasitəsi ilə sizə təqdim edilməklə bildirilir ki, Bakı Apellyasiya Məhkəməsinin İnzibati Kollegiyasının 2-1(103)-1226/2025 nömrəli, 2025-ci il 21 fevral tarixli qərardadından 700 nəfər iddiaçının verdiyi kollektiv kassasiya şikayətinə 698 nəfər (adlı siyahı qoşmaya əlavə olunur) vəkillə təmsil olunmadan imza çəkmişlər.

İPM-in 13-cü maddəsini rəhbər tutaraq məhkəmənin yardım etmə vəzifəsi üzrə kollektiv kassasiya şikayətini vəkillə təmsil olunmadan imzalanmış 698 nəfər iddiaçıya Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin İnzibati Kollegiyasının 10 iyun 2025-ci il tarixli, 2-1(102)-1781/2025 nömrəli qərardadı və həmin qərardadla birlikdə "Azərbaycan" qəzetində məhkəmə sənədlərinin (məhkəmənin yardım etmə vəzifəsi üzrə hazırkı bildirişi, inzibati işlər üzrə apelyasiya instansiyası məhkəməsinin aktından kassasiya şikayəti verilməsi qaydasına dair izah və hazırkı bildirişin imzalandığı 698 nəfər iddiaçının adlı siyahısı) dərc edilməsindən 2 həftə sonra hesablanmaqla (qanunvericiliklə nəzərdə tutulmuş qaydada tərtib edilmiş (əsaslandırılmış) vəkillə təmsil olunmaqla, vəkilin orderi əlavə edilməklə, vəkillə birlikdə imzalanmış) yeni kassasiya şikayətinin Azərbaycan Respublikası Ali Məhkəməsinin İnzibati Kollegiyasına təqdim edilməsi üçün 20 (iyirmi) gün vaxt verilir.

Qoşma:

1) Kassasiya şikayətini vəkillə təmsil olunmadan imzalamış (698 (altı yüz doxsan səkkiz) nəfər) iddiaçıların adlı siyahısı 21 vərəq.
2) İnzibati işlər üzrə apelyasiya instansiyası məhkəməsinin aktından kassasiya şikayəti verilməsi qaydasına dair izah və adlı siyahı 4 vərəq.

Kassasiya şikayətini vəkillə təmsil olunmadan imzalamış (698 (altı yüz doxsan səkkiz) nəfər) iddiaçıların adlı siyahısı

1) Vəliyev Hacı Fəxrəddin oğlu
2) Zeynalov Sənan Arif oğlu
3) Xıdırov Habil Aydın oğlu
4) Əhmədov Vahid Məmməd oğlu
5) Süleymanova Gülzar Rasim qızı
6) Süleymanova Rəna Ələsgər qızı
7) Rəfiyev Mirzəhəsən Yaqub oğlu
8) Ələsgərova Mətanət Soltanəli qızı
9) Məmmədov Elşən Məmməd oğlu
10) Qurbanov İslah Nurəli oğlu
11) Abdullayeva Mahirə Məmməd qızı
12) Əhmədova Rahilə Nurəli qızı
13) Məmmədova Şərqiyə Rizvan qızı
14) Məmmədov Kamal Elşən oğlu
15) Şəmşiyev Eldar Kamaləddin oğlu
16) Məmmədova Lükusə Alipaşa qızı
17) Məmmədov Kamil Qəmbər oğlu
18) Şirinova Cəvahir Rüstəm qızı
19) Əhmədov Rəşad Vaqif oğlu
20) Yusubov Sübhan Sabit oğlu
21) Məmmədova Dilbər Cəbrayıl qızı
22) Məmmədov Vasif Asif oğlu
23) Anayeva Gülzadə Məmmədrasul qızı
24) Dərişova Sabirə Həsən qızı
25) Qaçayeva Zərifə Sərdar qızı
26) Nəsirov Müseyib Xəlil oğlu
27) Zeynalova Leyla Sabir qızı
28) Həsənova İradə Camal qızı
29) Həsənov Eldar Hüseyn oğlu
30) Ayazlı Asim Ayaz oğlu
31) Məhərrəmov Bəhruz Şəmsəddin oğlu
32) İdrisli Türkan Zeyid qızı
33) Orucov Aysel Məlikməmməd qızı
34) Hüseynov Oruc Fərman oğlu
35) Rəhimova Ziba Hacıhüseynovna
36) Hüseynova Vüsalə Arif qızı
37) Hüseynli Sevil Oruc qızı
38) Abasova Arzu Hüseynağa qızı
39) Abasov Günel İslam qızı
40) Eyvazov Nurəddin Mərkəz oğlu
41) Haqverdiyev Rövşən Nəcim oğlu
42) Əliyeva Əfruzə Gülbala qızı
43) Əliyev Emil Abuzər oğlu
44) Məmmədova Aidə Qasım qızı
45) Məmmədov Ədalət Eyvaz oğlu
46) İsmayılova Zeynəb Cabbar qızı
47) Aslanova Nigar Tərlan qızı
48) Əsədov Adil Əli oğlu
49) Quliyeva Məlahət Mehti qızı
50) Bayramov Cavanşir Arif oğlu
51) Mövsümov Miri Əli oğlu
52) Əkbərova Pərvanə Xanlar qızı
53) Əhmədov Əfqan Calal oğlu
54) Aslanov Vahid Zahid oğlu
55) Muxtarova Tovuz Zakir qızı
56) İmranova Məhluqə Ədil qızı
57) Quliyev Tərlan Xanağa oğlu
58) Cabbarova Sahilə Tahir qızı
59) Hacıyeva Lətifə Neymət qızı
60) Cabbarov Tahir Həsən oğlu
61) Muxtarov Əjdər Sabir oğlu
62) Qəhrəmanlı Orxan İsrəfil oğlu
63) Haxveriyev Yavər Əvəz oğlu
64) Əhmədov Abbas Nəbi oğlu
65) Əliyev Fariz Tofiq oğlu
66) İmranov Fərid Muxtar oğlu
67) İmranova Nərgiz İxtiyar qızı
68) İmranova Rəfiqə Balaca qızı
69) Tahirov Mehti Qurban oğlu
70) Haqverdiyev Mətləb Rasim oğlu
71) Haqverdiyeva Vüsalə Rasim qızı
72) İsmayılova Ülviyyə Malik qızı
73) Heydərova Rahilə Xəlil qızı
74) İsmayılova Ləman Malik qızı
75) Əhmədov Qurban Cabbar oğlu
76) Nəcəfova Nailə Mir Rəhim qızı
77) Həsənov İbrahim Şükür oğlu
78) İbrahimova Xəyal Siyavuş oğlu
79) Səfərov Cəfər İdris oğlu
80) Rəcəbov İbrahim Ağaxan oğlu
81) Rəcəbov Əflan Nurbala oğlu
82) Əliyev Əfqan İlyas oğlu
83) Həsənzadə Ətir İrəhman qızı
84) Həsənov Çingiz Kamal oğlu
85) Həsənova Mahirə Saleh qızı
86) Məmmədov Şaiq Tofiq oğlu
87) Tağıyev Fərhad Rüstəm oğlu
88) İsmayılova Adilə Məhəmməd qızı
89) Əhmədov Etibar Musa oğlu
90) Ağakişiyeva Zülfiyyə Sabir qızı
91) Atayeva Valeh Kamal oğlu
92) Sadıqov Məhərrəm Fərman oğlu
93) Abbasov Rəfail Cəfər oğlu
94) Qurbanov Vasif Ələsgər oğlu
95) Əliyeva Solmaz Saleh qızı
96) Məmmədov Fərhad Bədəl oğlu
97) Şəfi-zadə Bəxtiyar Aslan oğlu
98) Dadaşova Sevinc Hacı qızı
99) Şəfi-zadə Elnura Xəlfəli qızı
100) Atayeva Səmayə Abdulla qızı
101) Bayramova Gülayə Mahmud qızı
102) Quliyeva Şəlalə Rəhim qızı
103) Həsənov Saydın Əli oğlu
104) Qurbanov Elmir Ələsgər oğlu
105) Quliyeva Xatirə Elmixan qızı
106) Zeynalov Rəfail Heydər oğlu
107) Səfərova Rəhimə Mirzəbala qızı
108) Nuriyeva Zeynəb Rəhmətulla qızı
109) Əliyev Camaləddin İxtiyar oğlu
110) Bağışov Ağali Əlhüseyn oğlu
111) Zeynalova Gülxar Məmməd qızı
112) Rəcəbov Sədrəddin İsmayıl oğlu
113) Məhərrəmova Aşura Baloğlan qızı
114) Məmmədov Eldar Şahab oğlu
115) Məmmədov Mehdi Eldar oğlu
116) Əliyev Qalib Abuzər oğlu
117) Quliyeva Kəmalə Şiraslan qızı
118) Quliyev Xeyrulla Şiraslan oğlu
119) Hacıyeva Zibeyda Şiraslan qızı
120) Quliyev Rəşad Xeyrulla oğlu
121) Quliyev Sulduz Şiraslan oğlu
122) Quliyeva Kamilə Şiraslan qızı
123) Hacıyeva Günay Fazil qızı
124) Hacıyev Elgün Fazil oğlu
125) Panəliyeva Ruxsara Allahverən qızı
126) Panəliyev Böyükağa Bilə oğlu
127) Məmmədova Şövkət Cəbrayıl qızı
128) Əhmədova Turan Seyfəddin qızı
129) Eyvazova Kəmalə Mahmud qızı
130) Əliyev İsrafil İslam oğlu
131) Camalov Könül Əli qızı
132) Məmmədov Sevindik Adil oğlu
133) Kazımova Mirvari Sadıx qızı
134) Abdullayeva Ceyran Abdulla qızı
135) Kazımova Samirə Adil qızı
136) Kazımov Elvin Sadıx oğlu
137) Rüstəmov Ramiz Həsən oğlu
138) Nəsibova Reyhan Mehti qızı
139) İsmayılov Alpaşa Qara oğlu
140) Nəsibova Kifayət Mehti qızı
141) Əsədova Rəsmiyyə Hafiz qızı
142) Abdurahmanova Sevda Rəşid qızı
143) Abdurahmanova Könül Rəşid qızı
144) Qocayeva Tamilə Namaz qızı
145) Məmmədli Altun Mais oğlu
146) Məmmədov Elməddin Eldar oğlu
147) Məmmədova Xəyalə Eldar qızı
148) Əliyeva Sevda Əhməd qızı
149) Rüstəmov Nəcəf Sabir oğlu
150) Rüstəmov Şahmar Sabir oğlu
151) Əliyeva Nisə Sevindik qızı
152) Əliyev Ayaz Yunis oğlu
153) Əliyev Firuz Ayaz oğlu
154) Əliyev Eyvaz Ayaz oğlu
155) Əliyeva Əzizə Ayaz qızı
156) Babasüleymanov Etibar Şamil oğlu
157) Səfərova Elnaz Sadıq qızı
158) Xəlilov Elməddin Tapdıq oğlu
159) Cəfərov Mahir Eldar oğlu
160) Qasımov Məhəmməd Binnət oğlu
161) Təqəvi Kəlcahi Şəbnəm Abbas Əli qızı
162) Musayeva Şahnaz Xanlar qızı
163) Əhmədova Xalidə Şaban qızı
164) Həsənova Aydan Abbas Əli qızı
165) Musayev Əhməd-Kamal İman oğlu
166) Qurbanov Nicat Saleh oğlu
167) Bədəlova Naibə Əlimansur qızı
168) Hidayətova Tamilə Şabəddin qızı
169) Hümbətova Solmaz Hidayət qızı
170) Süleymanova Elminaz Hidayət qızı
171) Əhmədov Hacı Mirzəhüseyn oğlu
172) Səfərov Zaur Cəfər oğlu
173) Əliyev Rafiq Məmmədağa oğlu
174) Cəfərov Araz Məhəbbət oğlu
175) Əliyeva Ulduzə Rafiq qızı
176) Əbdüləhmədov Qafar Sərdar oğlu
177) Quliyev Zamiq Təhməz oğlu
178) Əbdüləhmədova Gülşən Rasim qızı
179) Qaffarov Anar Əflatun oğlu
180) Quliyev Təhməz İmran oğlu
181) Əliyev Hafiz Ayaz oğlu
182) Cəfərov Eldar Tahir oğlu
183) Abdullayev Salman İbrahim oğlu
184) Məmmədova Rəna Əliskəndər qızı
185) Məmmədova Aygün Ayaz qızı
186) Heydərova Günay Ayaz qızı
187) Məmmədov İlqar Abdulla oğlu
188) Əliyeva Gülənbər Mir Yusif qızı
189) Məmmədova Nahidə Qurban qızı
190) Muxtarova Vüsalə Mətləb qızı
191) Qurbanov Saleh Nurəli oğlu
192) Qurbanova Gülşəndə Qəzənfər qızı
193) İmranov Muxtar Həsən oğlu
194) Babayeva Ərkinaz Nadir qızı
195) Əlizadə Qabil İsmayıl oğlu
196) Atayev İlham Yusif oğlu
197) Məmmədzadə Esmira Əsgər qızı
198) Əhmədzadə Ziyad Əfqan oğlu
199) Umarova Xaisə Umar qızı
200) Rəcəbova Tünzalə İslam qızı
201) Rzayev Ceyhun Yadigar oğlu
202) Rzayeva Kəmalə Şükür qızı
203) Məmmədov Tarix Aşur oğlu
204) Vahabova Həyat Tarix qızı
205) Umuyev Səhrab Sədi oğlu
206) Məmmədova Milvari Məmmədiyyə qızı
207) Abbasov Zakir Bilal oğlu
208) Mehdiyeva Rəsmiyyə Zakir qızı
209) Mehdiyev İltifat Məmmədoğlu
210) Saadova Pərvanə Əliəşraf qızı
211) Rəhimov Elşad Ehtiram oğlu
212) Əsgərova Təranə Mustafa qızı
213) Aslanəyov Nizami Sulaydinoviç
214) Mustafayev Vaqif Həybulla oğlu
215) Bayramova Rəsmiyyə Əjdər qızı
216) Əsgərov Hacı Yəhya oğlu
217) Əsgərov Elvin Tasim oğlu
218) Bayramov Rafət Süleyman oğlu
219) Bayraniv Süleyman Rafət oğlu
220) Kamranlı Pərviz Elmar oğlu
221) Qurbanova Şəlalə Xaliq qızı
222) Eybatov Həmid Musa oğlu
223) Yusufova Zümrüd Yusuf qızı
224) Murtuzayeva Sevinc Vaqif qızı
225) Məmmədov Qalib Qardaşxan oğlu
226) Həsənov Həsən Hüseyn oğlu
227) Əliyev Hidayət Həsən oğlu
228) Həsənova Könül Həsən qızı
229) Qədirov Rafiq Tofiq oğlu
230) Məmmədov Təhmiraz Xanış oğlu
231) Abasova Məlahət Abas qızı
232) Abduləzizov Rövşən Nazim oğlu
233) Əhmədova Elmir Elman oğlu
234) Əhmədova Simarə Kərəm qızı
235) Hacıyeva Bəsti Mehdi qızı
236) Səmədova Səidə Hüseyn qızı
237) Əliyev Vidadi Fürsət oğlu
238) Musayev Xalid Musa oğlu
239) Xəlilova Çiçək Tofiq qızı
240) Qəşəmli Qorxmaz Əsgər oğlu
241) Qasımov Mərhəməd Məhəmməd oğlu
242) Qasımov Məhəmməd Əvəz oğlu
243) Fətullayev Etibar Bayram oğlu
244) Kərimova Xuraman Mustafa qızı
245) Muradova Yasəmən Ramiz qızı
246) Muradov Natiq Həsən oğlu
247) Hümmətov İbrahim Zəkəriyevə oğlu
248) Əliyev Məhərrəm Həmid oğlu
249) Əlili Şahin Məhərrəm oğlu
250) Əlili Elnur Məhərrəm oğlu
251) Hümmətova Gülyanaq Kamil qızı
252) Nəcədov Tahir Bəşir oğlu
253) Abdullayeva İradə Ramazan qızı
254) Abbasova Albina İslam qızı
255) Şirinova Mahirə Sabir qızı
256) Nurməmmədov Xaliq Yaqub oğlu
257) Hümmətov Hasil İbrahim oğlu
258) Cumayzadə Toğrul İmran oğlu
259) Cumayeva Ruxsarə Yusif qızı
260) Cumazadə İbrahim İmran oğlu
261) Heydərova Rəhimə Xəlil qızı
262) Absalamova Şahin Fəzail oğlu
263) Ləmbəranlı Rövşən Rəşid oğlu
264) Vəlizadə Şəhriyar Rövşən oğlu
265) Abbasov Fərman Elşən oğlu
266) Abbasov Elşən Zakir oğlu
267) Heydərov Fərid Ruslan oğlu
268) Məmmədov Vahid Hüseyn oğlu
269) Məmmədova Yeganə Vahid qızı
270) Məmmədov Rövşən Xalid oğlu
271) Salmanov Kamran Elbrus oğlu
272) Osmanova Ruhəngiz Məhəmmədhəsən qızı
273) Osmanlı Ayşən Vidadi qızı
274) Abbasov Bəxtiyar Niyazi oğlu
275) Paşayeva Həcər Alı qızı
276) Şahbazov Akif Yaşar oğlu
277) Rəhimov Rəşad Ehtiram oğlu
278) Kərəmova Samirə Rüstəm qızı
279) Rəhimova Naibəxanım Məlikheydər qızı
280) Nurəliyev Zülfüqar Məhəmməd oğlu
281) Nurəliyeva Tahirə Nəriman qızı
282) Kosayeva Mətanət Adil qızı
283) Əliyev Calal Məhərrəm oğlu
284) Hüseynov Mirfateh Mirhəsən oğlu
285) Eyvazlı Sədi Nəsir oğlu
286) Xəlilov Ənvər Vasif oğlu
287) Salahov Bəhram Sadiq oğlu
288) Süleymanov Elnur Eldar oğlu
289) Məmmədova Elmira Məsim qızı
290) Məmmədov Mais Həsənəli oğlu
291) Qanbayev Tural Əlvan oğlu
292) Abdullayev Abdulla Fərman oğlu
293) Ağayev Midhəd Əli oğlu
294) Hüseynov Anar Rafiq oğlu
295) Qasımov Əli Fərman oğlu
296) Yusibova Nailə Muxtar qızı
297) Yenqalçeva Rumiya Əliyevna
298) Rzayev Nurağa Həsənağa oğlu
299) Vəliyeva Tünzalə Qismət qızı
300) Qarayev Əli Qurban oğlu
301) Cananova Tahirə Məmməd qızı
302) Rzayev Səlahətdin Əli Niyaz oğlu
303) Rzayeva Marina Əlisəfa qızı
304) Əliyev Musa Baləli oğlu
305) Abdullayeva Aynur Ramiz qızı
306) Əliyeva Yevgeniya Əliyevna
307) Abdullayev Nizami Saleh oğlu
308) Fətullayeva Şəhrun Etibar oğlu
309) Hüseyinov Kamal Qəşəm oğlu
310) Balayeva Zülfiyyə Yasin qızı
311) Salahov Aslan Qəhrəman oğlu
312) Balayev Talek Mayis oğlu
313) Hüseynova Həyat Şahgözəl qızı
314) Əkbərov Namiq Qismət oğlu
315) Hüseynov İlham Vahab oğlu
316) Əsədov Əmrah Bahadır oğlu
317) Vəliyev İzafət Vəli oğlu
318) Abbasova Məlahət Abbas qızı
319) Abbasov Araz Teymur oğlu
320) Nəsirov Ağaverdi Dadaş oğlu
321) Babayeva Qaratel Məstalı qızı
322) Babayev Nail Qaşqay oğlu
323) Kamalova Pərizadxanım Kamal qızı
324) Əliyeva Seda Məcid qızı
325) Məmmədov Sultan Nadir oğlu
326) Allahverdiyev Eyvaz Əziz oğlu
327) Əliyeva Abidə Şəki qızı
328) Kazımov Mahir İbrahim oğlu
329) Fəhradi Firuzə Quli qızı
330) Əliyeva Aynurə Əlyar qızı
331) Şəfiyeva Mədinə Qasım qızı
332) Ələsgərov Eynur Bəxtiyyar oğlu
333) Rəsulov Nicat Eldar oğlu
334) Rəsulov Şahin Eldar oğlu
335) Cumayev İmran İbrahim oğlu
336) Səfərova Sahilə Bəxtiyar qızı
337) İsgəndərova Səbinə İntiqam qızı
338) Rəhimov Ehtiram Rəhim oğlu
339) Məmmədova Qönçə Musa qızı
340) Əsgərova Afət Aydın qızı
341) Teymurov Faiq Canhəsən oğlu
342) Mustafayev Emil Sahib oğlu
343) Məmmədov Aşur Cabbar oğlu
344) Səfərova Mətanət Lətif qızı
345) Zeynalova Yaqut Kamran qızı
346) Zeynalov Elşən Kamran oğlu
347) Məlikov Yusif Davud oğlu
348) Quluzadə Vahid Babakişi oğlu
349) Həşimov Nurəddin Dayandur oğlu
350) Quluzadə Zümrüd İsmayıl qızı
351) Məmmədova Mahirə Abbas qızı
352) Əliyev Anar Adil oğlu
353) Qurbanova Şəlalə Kamran qızı
354) Şəfiyeva Zəhrə Məmmədəli qızı
355) Salahova İradə Ramiz qızı
356) Sadıqova Nazqədəm Seyfiəli qızı
357) Həsənli Mədinə Asəf qızı
358) İsmayılov Akif Musa oğlu
359) Kərimov Vüqar Vəlyəddin oğlu
360) Muradova Şəbnəm Əziz qızı
361) Bahadirov Balaş Qiyasəddin oğlu
362) Allahverdiyeva Fatma Əskər qızı
363) Abdullayev Tural Əliyusif oğlu
364) Aşurova Bənövşə Adıgözəl qızı
365) Süleymanov Ramil Əziz oğlu
366) Süleymanova Səbinə Aqif qızı
367) İsmayılova Zafta Əsədullah qızı
368) Təsilov Ruzigar Muxtar oğlu
369) Həmidova Səadət Ramiz qızı
370) Hüseynova Şabəyim Alabbas qızı
371) Nəcəfova Gülşən Nadir qızı
372) Abbasova Əsmə Mustafa qızı
373) Abbasov Nadir Məmmədəli oğlu
374) Əhmədova Svetlana Novruz qızı
375) Şamionova Nuriye Şakirovna
376) Abbaslı Kamran Vidadi oğlu
377) İbrahimli İbrahim Ruhiz oğlu
378) İbrahimov Ruhiz Çingiz oğlu
379) Rəsulova Məlahət Allahverdi qızı
380) Hüseynov Elçin Məhərrəm oğlu
381) İbrahimova Fatimə Ruhiz qızı
382) Məmmədzadə Aytac Kənan qızı
383) Hüseynova Rəfiqə Firudin qızı
384) Hüseynov Anar Qəhraman oğlu
385) İbrahimova Kəmalə Abasqulu qızı
386) Əliyeva Nigar Fazil qızı
387) Əliyev Fazil Bəhlul oğlu
388) Əliyev Nazim Fazil oğlu
389) Orucov Allahqulu Əkbər oğlu
390) Oruclı Elnurə Cavanşir qızı
391) Mirzəyev Ənvər Çərkəz oğlu
392) İsmayılov Sahil Malik oğlu
393) Mirzəyeva Sevda Çəkrəz qızı
394) Qəhrəmanova Sevinc Alı qızı
395) Qurbanova Aytac Kamran qızı
396) Məmmədova Arzu Cavad qızı
397) İdrisli Tacəddin Cəfər oğlu
398) Alıyev Çovdar İsmayıl oğlu
399) Aliyev Nəciməddin Covdar oğlu
400) Zeynalova Vəfa Babakişi qızı
401) Zeynalov Elvin Valeh oğlu
402) Qəhrəmanova Sevinc Sabir qızı
403) Kazımova Sonra Hüseynqulu qızı
404) Vəlizadə Vəli İzafət oğlu
405) Qəhrəmanova Sona Yəhya qızı
406) Bayramova Sərvan İlham oğlu
407) Bayramov İlham Nadir oğlu
408) İbrahimova Nigar Akif qızı
409) İbrahimova Arzu Mükafat qızı
410) Əliyeva Nuriyyə Bahadır qızı
411) İbrahimov Rövşən Akif oğlu
412) İbrahimova Mələk Aslan qızı
413) Orucova Aypara Vəli qızı
414) Bakayeva Qərinə Rahman qızı
415) Səfərova Nübar Səfər qızı
416) Heybətova Fərqanə Adil qızı
417) Novruzov Valeh Məhəmmədəli oğlu
418) Heybətov Bahadır Adil oğlu
419) İminov Turqay Eldarbəy oğlu
420) Əliyeva Kəmalə Akif qızı
421) Kələntərli Lalə Akif qızı
422) Kələntərli Aydan Anar qızı
423) İminova Nailə İsgəndər qızı
424) Məmmədova Günay Tariyel qızı
425) Əliyeva Ofelya Rəsul qızı
426) Fətullayeva Vüsalə Əyyub qızı
427) Talıbova Mətanət Qismət qızı
428) Rzayeva Dürdanə Qismət qızı
429) Bəndəliyev İsa Kərəm oğlu
430) Hüseynov Rövşən Eldar oğlu
431) Kazımov Sadik Əzim oğlu
432) Kazımova Solmaz Dədəkişi qızı
433) Absalamov Fəzael Ağasalam oğlu
434) Absalamova Sevda Məzahim qızı
435) Absalamov Şəhri Fəzail oğlu
436) Absalamova Şəbnur Əlirza qızı
437) Sadıqova Gülşən Elçin qızı
438) Absalamova Elnurə İxtiyar qızı
439) Azaylı Xəzər İlham oğlu
440) Azaylı Ayla İlham qızı
441) Nurməhəmmədi Sevda Qəhraman qızı
442) Hüseynov Eynul Abbas oğlu
443) Tağıyeva Ceyran Aydın qızı
444) Abdullayev Elnur Xəqani oğlu
445) Mehtiyeva Türkan Adil qızı
446) Mehdiyeva Fatma Aydın qızı
447) Hacıyev Rauf Nürəddin oğlu
448) Rezai Mirqasım Mirələskər oğlu
449) Mirzəyeva Asiya Nəsiri qızı
450) Abasov Əflatun Əşrəf oğlu
451) Abbasova Aytac Əflatun qızı
452) Cəfərova Yasəmən İmran qızı
453) Allahverdiyev Zakir Fərəc oğlu
454) Nəcəfova Şövkət Ənvər qızı
455) Şəfiyeva Rəna Nəsri qızı
456) Əliyeva Aysel Ənvər qızı
457) Rəcəbov Rüfət Fikrət oğlu
458) Mustafayev Xosrov Heybulla oğlu
459) Nağıyev Vaqif Saleh oğlu
460) Nağıyev Akif Saleh oğlu
461) Quliyeva Lalə İsmayıl qızı
462) Səfərova Günay İzafət qızı
463) Hüseynova Zənfirə Filağa qızı
464) Hüseynli Kənan Rövşən oğlu
465) Fərəcova Aynurə Rövşən qızı
466) Hüseynli Aytac Araz qızı
467) Qasımova Həmayə Qabil qızı
468) Qasımov İlqar Cəfər oğlu
469) Orucova Müşgünaz Teymur qızı
470) Fərəcova Nubar Eldar qızı
471) Sadıqov Elfan Məhərrəm oğlu
472) Sadıqova Ülkər Məmməd qızı
473) Sadıqova Aydan Elfan qızı
474) Sadıqova Dilbər Rəsul qızı
475) Sadıqov Fərid Elfan oğlu
476) Kərimova Aytəkin Məhərrəm qızı
477) Kərimova Aişə Siracəddin qızı
478) Kərimov Siracəddin Allahverdi oğlu
479) Axundova Gülnar İsfəndiyar qızı
480) Sadıqov Emin Fərman oğlu
481) Sadıqov Emil Emin oğlu
482) Vəliyeva Xanbikə Eldar qızı
483) Quliyeva İlduza Mehti qızı
484) Vəliyeva Şəfəq Eldar qızı
485) Quliyev Ruslan Savalan oğlu
486) Qasımov Cəfər Bərxuda oğlu
487) Orucov Teymur Hüseyn oğlu
488) Orucova Lamiyə Qabil qızı
489) Quliyeva Nəzirə Əkbər qızı
490) Çələbiyeva Ruhəngiz Əlibala qızı
491) Çələbiyev Cavid Namiq oğlu
492) Həsənzadə Vüqar Çingiz oğlu
493) Məmmədov Fərhad Bədəl oğlu
494) Rzayeva Cəmilə Novruz qızı
495) Məmmədov Kənan Abdulla oğlu
496) Azayev İlham Qəribağa oğlu
497) Azayeva Qolşat İsmaqilovna
498) Azayeva Şəlalə Seyfəddin qızı
499) Təsilov Misir Muxtar oğlu
500) Əliyeva Nuranə Məmməd qızı
501) Quliyev İlham Vahid oğlu
502) Orucov Cavanşir Firudin oğlu
503) Orucova Təranə Məmməd qızı
504) Əliyev Fərman Qurban oğlu
505) Aslanov Tarix Məhəmməd oğlu
506) Əliyev Adil Əli Əsgər oğlu
507) Nağıyev Rasim Saleh oğlu
508) İsrayılov Telman Vasif oğlu
509) Əlizadə Fətəli Etibar oğlu
510) Nağıyev Ruslan Rasim oğlu
511) Vəliyev Rövşən Gülməmməd oğlu
512) Vəliyev Teymur Zahid oğlu
513) Allahquliyev Bayram Allahqulu oğlu
514) Vəliyeva Aysel Zahid qızı
515) Vəliyev Zahid Fərux oğlu
516) Vəliyeva Sara Mıhəmməd qızı
517) Cavadov Salman İsa oğlu
518) Şahverdiyev Badruddin Üzeyir oğlu
519) Məmmədova Şirmayə Sədi qızı
520) Dadaşzadə Aqil Ağaverdi oğlu
521) Məmmədov Elnur Qardaşxan oğlu
522) Qəhrəmanov İmaməddin Sarı oğlu
523) Əhmədov İmran Vəliyəddin oğlu
524) Məmmədova Nailə Tenqız qızı
525) Mustafayeva Elnarə Ənvər qızı
526) Aliyeva Tükəzban Məmməd qızı
527) Kərimov Mübariz Gülağa oğlu
528) Musayeva Həqiqət Qüdrət qızı
529) Alıyeva Xəyalə Məmməd qızı
530) Musayev Dağıstan Qurban oğlu
531) Muxtarova Gülər Mətləb qızı
532) Mustafayeva Gövhər Əli Muxtar qızı
533) Ələkbərzadə Mehriban Ağakərim qızı
534) Məmmədova Kəbirə Abdulla qızı
535) Əliyeva Telnaz Mənəf qızı
536) Rzayev Əmrah Azər oğlu
537) Rzayev Zaur Azər oğlu
538) Rzayev Azər Ələs oğlu
539) Nərimanzadə Elza Oruc qızı
540) Nərimanzadə Qətibə Nəriman qızı
541) Fərəczadə Musa Rövşən oğlu
542) Əliyeva Xanım Bəydabə qızı
543) Əliyev Pərviz Xanoğlan oğlu
544) Gülməmmədova Xəzəngül Kərəm qızı
545) Veyisov İsmayıl Həbib oğlu
546) Vahabova Sevinc Möhür qızı
547) Qurbanova Nərmin Adil qızı
548) Qurbanov Arif Adil oğlu
549) Qurbanova Fatma Nadir qızı
550) Əhmədova Saqibət İbrahim qızı
551) Hüseynova Leyla Eynul qızı
552) Allahverdiyev Arif Nüsrət oğlu
553) Fərəcov Rövşən Eldar oğlu
554) Əfrasiyablı Arif Əyyub oğlu
555) Ağayeva Zərifə Eldar qızı
556) Cəfərov Səxvətulla Əminulla oğlu
557) Quluzadə Ətirxanım Əliəkrəm qızı
558) Hacıyev Sahib Fikrət oğlu
559) Əsədov Fərəc Firuddin oğlu
560) Əsədli Cabbar Firudun oğlu
561) Əsgərov İsmayıl Ağakişi oğlu
562) Əsgərova Solmaz Elçin qızı
563) Ömərov Gülsəf Osman oğlu
564) Sadıqov Qardaşxan Dadaş oğlu
565) Sadıqova Ləyaqət Məcnun qızı
566) Əliyeva Esmira Tariyel qızı
567) Quliyeva Pərvanə Ramiz qızı
568) Zülfüqarova Əminbikə Ağalı qızı
569) Zülfüqarov Oktay Buxsay oğlu
570) Əzməmmədov Elnur Oruc oğlu
571) İbrahimxəlilov Siyavuş Sabir oğlu
572) Nağıyev Vüsal Vaqif oğlu
573) Bağırov Ədalət Əkbər oğlu
574) Məmmədova Sahibə Sabir qızı
575) Nəbiyev Vüsal Hüseyn oğlu
576) Musayev Yavər Hüsü oğlu
577) Alqayev Mübariz Umar oğlu
578) Qulizadə Mirsadiq Taleh oğlu
579) Abdullayev Mirzağa İbrahim oğlu
580) Musayeva Nuranə Nüsrət qızı
581) Eldarlı Elgün Bəydabə oğlu
582) Şirinov Hünər Əli oğlu
583) Əkbərov Nüsrət Qismət oğlu
584) Əkbərova Kəmalə Nizami qızı
585) Tağıyev Samit Sahib oğlu
586) Tağıyeva Validə Nəzər qızı
587) Əhmədova Bikə Dəryanur qızı
588) Qurbanov Ramil Əbülfət oğlu
589) Muxtarlı Vüqar Telman oğlu
590) Quliyev Ağakişi Rəcəb oğlu
591) Məmmədova Nəzakət Yasər qızı
592) Rəhimova Xırda Əziz qızı
593) Bayramova Aygün Oqtay qızı
594) Bayramlı Nəzrin Seymur qızı
595) Rəhimova Şəhla Əbdürəhim qızı
596) Hüseynova Tamara Elxan qızı
597) Hüseynov Seymur Elxan oğlu
598) Astanova Sara Akif qızı
599) Astanov Xəyal Təyyub oğlu
600) Hüseynov Sabir Elxan oğlu
601) Məmmədova Mədinə Elçin qızı
602) Nadirli Lalə İbrahim qızı
603) Əsədov Ceyhun Fərəc oğlu
604) Əsədova Sevinc Bəxtiyar qızı
605) Əsədov Yavər Müzəffər oğlu
606) Quliyev Məhəmməd Fərman oğlu
607) Bəşirova Kifayət Bayram qızı
608) Bəşirov Məhəmməd Bəşir oğlu
609) Baxşaliyeva Sucaət Bayram qızı
610) Məhərrəmov Şükür Telman oğlu
611) Hacıyev Zahid Rzaqulu oğlu
612) Quliyev Nazim Həmid oğlu
613) Əhmədov Məhərrəm Məmməd oğlu
614) Qasımov Kamal Hüseynxan oğlu
615) Muradov Həsənağa Yusif oğlu
616) Qasımov Etibar Qəzənfər oğlu
617) Uğurluyev Rahim Uğurlu oğlu
618) İbrahimova Nailə Mehralı qızı
619) Mahmudov Mahmud Müğdət oğlu
620) İbrahimov Seymur Fazil oğlu
621) Qasımov Fəzail Qəzənfər oğlu
622) Axundov Yusif Mustafa oğlu
623) Axundova Minarə Sərxan qızı
624) Axundova Familə İsi qızı
625) Axundova Mətanət Tofiq qızı
626) Axundov Zilfiqar Qaffar oğlu
627) Məmmədzadə Rauf Arif oğlu
628) Səfərova Rəhilə Ənvər qızı
629) Abuşov Səyyad Xanhüseyn oğlu
630) Axundzadə Sadiq Nəsir oğlu
631) Axundov Nəsir Sərxan oğlu
632) Axundova Afaq İxtiyyar qızı
633) Axundova Xalidə Asif qızı
634) Gülməmmədova Ruhiyyə İsbəndiyar qızı
635) Mahmudov Məhəmməd Bəndali oğlu
636) Əliyev Aydın Məhəmməd oğlu
637) Axundov Mayıl Qaffar oğlu
638) Axundov Bahəddin Nizami oğlu
639) Axundzadə Qorqud Tahir oğlu
640) Axundova Turanə Niyazi qızı
641) Məmmədova Aygün Yusif qızı
642) İbrahimov Fazil Nəriman oğlu
643) Mahmudova Mələk Şıldır qızı
644) Mahmudov Xəyal Mahmud oğlu
645) Əliyev Araz Aydın oğlu
646) Quliyev Əyyub Allahverdi oğlu
647) Əsədov İlqar Ağaqulu oğlu
648) Nağıyev Aqif Saleh oğlu
649) Əliyev Həsən Abdullətif oğlu
650) Həsənov Emin Mikayil oğlu
651) Əliyeva Səyarə Xankişi qızı
652) Cavadova Füruzə Əbil qızı
653) Əhmədov Mürvət Məmməd oğlu
654) Hüseynova Sovet Nəsibalı qızı
655) Abdullayeva Tamara Əmirulla qızı
656) Quliyeva Nazilə Vəliq qızı
657) Vəliyev Bəydabə Eldar oğlu
658) Mehdizadə Gülşən Kamal qızı
659) Əliyev Nazim Baləli oğlu
660) Abdullayev Namizət Allahverdi oğlu
661) Cəfərli Fəxrəddin Müşviq oğlu
662) Qafarov Aydın Hacıbaba oğlu
663) Quliyev Ülvi Vahid oğlu
664) Qəhrəmanov Elmar Məharət oğlu
665) Yusubov Firqət İsmayıl oğlu
666) Babayev Nazim Mayis oğlu
667) Qasımova İradə Əsgər qızı
668) Əhmədova Könül Etibar qızı
669) Məmmədzadə Tural İsmayıl oğlu
670) Behbudova Əzizə Yusif qızı
671) Fərziyev Elnur Teymur oğlu
672) Fərziyev Seymur Teymur oğlu
673) Cəfərova Starə Hüseyin qızı
674) Muradov Nicat Natiq oğlu
675) Cəfərli Pərvanə Talib qızı
676) Musayev Əlimirzə Musarza oğlu
677) Rüstəmova Tamila İslamovna
678) Rüstəmov Rəcəb Cəmşid oğlu
679) Muxtarov Aydın Həsən oğlu
680) Rüstəmov Rauf Rəcəb oğlu
681) Əskərov Rafiq Hacıağa oğlu
682) Hacıyeva Xatirə Vaqif qızı
683) Əkbərova Zülfiyyə Alı qızı
684) Məmmədov Həsənəli Hafiz oğlu
685) Bayramov Səyyad İbrahim oğlu
686) Aslanbəyov Nizami Sulaydinoviç
687) Novruzov Orxan Rasim oğlu
688) Qasımov Ayaz Tofiq oğlu
689) Abbasov Qismət Abbas oğlu
690) Abdullayev Bakir Allahqulu oğlu
691) Tağıyev Aslan Varis oğlu
692) Şıxıyev Orxan Mübariz oğlu
693) Niyazov Yusif Həsrət oğlu
694) Dünyamaliyev Qəzənfər Vəli oğlu
695) Həsənov Sucəddin Şəmməd oğlu
696) Məmmədov Aslan Məmməd oğlu
697) İsmayılov Əlimusa Əli oğlu
698) Əliyev Baris Rəfail oğlu

REGİONLAR

Taxıl biçini

Bu il Ağstafada bol taxıl yetişmişdir

Ərzaq məhsullarından söz düşəndə ilk növbədə yada taxıl düşür. Bu vacib bitkinin istehsalını artırmaq üçün ölkəmizdə bir sıra məqsədyönlü tədbirlər həyata keçirilir. Taxılçılar bunun hesabına hər il məhsul istehsalını artırmaq üçün bütün imkanlardan maksimum istifadə edirlər.

Taxılçılıqda uğur qazanan rayonlardan biri də Ağstafadır. Fermerlər hər il yüksək göstəricilərə nail olurlar. Keçən il 8512,1 hektarda taxıl, o cümlədən 2777,6 hektarda arpa, 5734,6 hektarda buğda əkən fermerlər yüksək məhsuldarlığa nail olmuşlar. Rayon üzrə hər hektardan 26,1 sentner arpa, 34,2 sentner buğda götürmüşlər.

Rayon fermerləri bu nəticələri cari ildə artırmaq üçün gərgin əmək sərf edirlər. 2740,5 hektarda arpa, 5178,5 hektarda buğda əkilmiş, zəmilərdə bol məhsul yetişmişdir. Hazırda fermerlər arpa biçini aparırlar. İndiyədək 120 hektar sahədə biçin aparılmışdır. Biçinə fiziki şəxslərə məxsus 11 kombayn cəlb edilmişdir. Yaxın günlər "Aqroservis" ASC tərəfindən ölkənin digər ərazilərindən rayona kombaynların dislokasiyasının həyata keçirilməsi nəzərdə tutulmuşdur. Fermerlər arpa biçinini qısa vaxtda başa çatdırıb, buğda biçininə başlamaq üçün bütün qüvvələri səfərbərliyə almışlar.

Sabir ƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Yardımlıda taxıl biçininə hazırlıq işləri başa çatıb

Yardımlının taxıl sahələrində biçin kampaniyasına hazırlıq işləri başa çatıb. İlkin mərhələdə taxıl biçini nisbətən dağətəyi ərazilərdə arpa sahələrində aparılacaq.

Rayon statistika idarəsinin rəisi Aydın Ağayevin verdiyi məlumata görə, 2025-ci ilin məhsulu üçün 2 min 644 hektar sahədə taxıl əkilib. Bunun 2 min 207 hektarı buğda, 391 hektarı arpa, 46 hektarı isə vələmirdir.

Hazırda əsas diqqət biçin kampaniyasının vaxtında başa çatdırılmasına yönəlib. Dənli bitkilərin biçilməsini həyata keçirəcək istehsalçıların texnika sarıdan çatışmazlığının aradan qaldırılması üçün biçin kampaniyası növbəlilik əsasında aparılacaq.

Taxılın yığılması, daşınması və saxlanması dövründə yanğın hadisələrinin baş verməməsi üçün təsərrüfatlarda təhlükəsizlik tədbirləri görülüb.

"Azərbaycan"

Yaşıl tarlaların ağ libasa bürünməsinə çox vaxt qalsa da...

Neftçalada pambıqçılıqla bağlı geniş müşavirə keçirilib

Neftçalada rayon icra hakimiyyətinin təşəbbüsü ilə Dövlət Aqrar İnkişaf Mərkəzinin, Statistika İdarəsinin, Su Meliorasiya Sistemləri İstismarı İdarəsi rəhbərlərinin, inzibati ərazi dairəsi üzrə nümayəndələrin, bələdiyyə sədrlərinin, xam pambıq tədarük edən şirkətlərin yerli nümayəndələrinin, pambıqçı fermerlərin, Sudan İstifadəedənlər birliklərinin sədrlərinin iştirakı ilə "Pambıqçılıqda mövcud vəziyyət və qarşıda duran vəzifələr" mövzusunda növbəti seminar-müşavirə keçirilib.

Seminar-müşavirə "Elektron kənd təsərrüfatı informasiya sistemi haqqında Əsasnamə"nin təsdiq edilməsi barədə Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 23 dekabr 2019-cu il tarixli fərmanına əsasən, "kənd təsərrüfatı subyektlərinin qeydiyyatı" altsistemi vasitəsilə fermerlərin, kənd təsərrüfatı sahəsində fəaliyyət göstərən subyektlərin qeydiyyatının aparılması, onların fəaliyyəti üzrə tələb olunan məlumatların və sənədlərin daxil edilməsi, torpaq sahələrinin xəritələşdirilməsinin təmin edilməsi ilə bağlı pambıqçı fermerlərin və pambıq tədarük edən şirkətlərin yerli nümayəndələrinin məlumatlandırılması üçün təşkil olunmuşdur.

Rayon icra hakimiyyəti başçısının müavini - Sosial-iqtisadi inkişafın təhlili və proqnozlaşdırılması şöbəsinin müdiri Burcalı Ağayev tədbiri giriş sözü ilə açaraq ölkəmizdə qeyri-neft sektorunun, o cümlədən kənd təsərrüfatının strateji sahələrindən hesab olunan pambıqçılığın inkişafı ilə bağlı Prezident İlham Əliyevin qəbul etdiyi qərarlar, verdiyi tapşırıq və tövsiyələr sayəsində ölkəmizdə pambıqçılığın sürətli inkişafına qısa müddətdə əlverişli şərait yaradıldığını, sahibkarlığa dövlət dəstəyinin gücləndirilməsini, pambıqçılığın inkişafı ilə bağlı aparılan siyasətin bütün regionlarda olduğu kimi, Neftçala rayonunda da öz bəhrəsini verdiyini qeyd edərək bir sıra məqamları diqqətə çatdırmışdır.

Seminar-müşavirədə Elektron Kənd Təsərrüfatı İnformasiya Sistemi (EKTİS) üzərindən pambıq əkininin bəyan edilməsi ilə yanaşı, torpaq sahəsinin xəritələrinin çəkilməsinin təmin olunması, su ehtiyatlarından səmərəli istifadə edilməklə pambıq sahələrinə vegetasiya suyunun vaxtında verilməsi, rayonun su limitini nəzərə alaraq taxıl biçinindən sonra pambıq əkininin aparılması, fərdi qaydada pambıq əkini aparan fermerlərin maarifləndirilməsi, xam pambıq tədarük edən şirkətlərin fermerlərlə bağlanmış pambıq müqavilələrinin şərtlərinə əməl olunması, sudan istifadə ilə bağlı müqavilə əsasında pambığın vegetasiya suyunun növbəlilik prinsipinə əsasən təmin edilməsi mövzusunda geniş müzakirələr aparılmış, müvafiq təlimatlar, tövsiyələr verilmişdir.

Neftçala Dövlət Aqrar İnkişaf Mərkəzinin direktor vəzifəsini müvəqqəti icra edən - direktor müavini Elsevər Əsədov çıxış edərək pambıq əkini həyata keçirən fermerlərin bəyan zamanı xəritələrin çəkilməsi zərurəti, habelə bu istiqamətdə atılmış addımlar, xəritələrin çəkilməsi proseduru, bu zaman yarana biləcək texniki və ya digər çətinliklər, xəritələrin çəkilmədiyi halda məhsul subsidiyasının verilməsində yarana biləcək problemlər barədə pambıqçı fermerləri ətraflı məlumatlandırmışdır.

Neftçala Su Meliorasiya Sistemləri İstismar İdarəsinin müdiri Təbriz Eyyubov isə 2025-ci ildə rayon ərazisində xam pambıq tədarükü edən şirkətlər - "Prime Cotton", "P-Aqro", "Azərpambıq ASK", "Aztəsərrüfat" MMC ilə bağlanmış müqavilələr əsasında 1415 fermerin becərdiyi 7 min 116 hektar pambıq əkininin suvarma suyu ilə təmin olunmasından, fərdi qaydada becərilən pambıq sahələrinin su ilə təmin edilməsindən, o cümlədən suvarma dövründə görülən işlərdən geniş söhbət açaraq bir sıra məsələləri diqqətə çatdırmışdır.

Həmin şirkətlər adından çıxış edən "P-Aqro" MMC Neftçala rayon bölməsinin müdiri Mustafa Əliyev 2025-2026-cı ilin məhsulu üçün rayon ərazisində 335 nəfər fermerlə 1300 hektar sahədə pambıq əkini ilə əlaqədar müqavilə bağlandığını, bəyan olunmuş 1300 hektar torpaq sahəsində şirkət tərəfindən naturada torpaq sahələrinin xəritələrinin çəkilərək başa çatdırılmasını, vegetasiya suyunun verilməsində çətinliklərin olmamasını, fermerlərlə bağlanmış müqavilə şərtlərinə əsasən müvafiq tədbirlərin görülməsini diqqətə çatdırmışdır.

Tədbirdə pambıq əkini bəyan olunmuş torpaq sahələrinin xəritələşdirilməsinin təmin edilməsi ilə bağlı pambıqçı fermerlərə, xam pambıq tədarük edən şirkətlərin yerli nümayəndələrinə müvafiq tövsiyələr verilmiş, xəritəçəkmə prosesi ilə bağlı sual doğuran fikirlərə aydınlıq gətirilmişdir. Sudan İstifadəedənlər birliklərinin sədrlərinə, pambığın vegetasiya dövründə fermerlərə suyun vaxtında və növbəlilik əsasında verilməsi, su müqaviləsinin şərtlərinə əməl olunması ilə əlaqədar müvafiq tövsiyələr verilmiş, eyni zamanda fermerləri düşündürən, narahat edən məsələlər dinlənilmiş, qarşılıqlı fikir mübadiləsi aparılmış, səsləndirilən təkliflər nəzərə alınaraq tədbirlərin görüləcəyi bildirilmişdir.

Seyran CAVADOV,
"Azərbaycan"

Xocalıya köçürülmüş sakinlərdən 350-dən çox şəxs məşğulluq tədbirlərinə cəlb olunub

Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin tabeliyində Dövlət Məşğulluq Agentliyi Xocalı şəhəri və Xocalının Ballıca kəndinə köçürülmüş sakinlərdən artıq 351 şəxsi məşğulluq tədbirlərinə cəlb edib.

Onlardan 333-nün rayon ərazisində məşğulluğu təmin edilib (o cümlədən rayona köçürülmüş sakinlərdən 71 nəfər üçün özünüməşğulluq proqramı üzrə kiçik təsərrüfatlar yaradılıb), 18 sakin isə peşə kurslarına cəlb edilib.

Hazırda daha bir qrup sakinin məşğulluğuna dəstək işləri aparılır. Onların məşğulluq imkanları qiymətləndirilir və hansı məşğulluq proqramına cəlb olunacaqları müəyyən edilir.

Masallıda 5 yaşayış məntəqəsini birləşdirən yolun tikintisi davam edir

Azərbaycan Avtomobil Yolları Dövlət Agentliyi Masallı rayonunda uzunluğu 23 km olan Xıl-Sirəbil-Çayqıraq-Molalan-Allahyarlı marşrutu üzrə avtomobil yollarının əsaslı şəkildə yenidən qurulması işlərini davam etdirir.

Layihənin məqsədi yolboyu yaşayan əhalinin rahat və təhlükəsiz hərəkətini təmin etmək, yük və sərnişin daşımalarını asanlaşdırmaqdır.

Tikinti işləri layihəyə uyğun texnoloji ardıcıllıq və yüksək keyfiyyətlə icra olunur. Əraziyə kifayət qədər canlı qüvvə və texnika cəlb edilib. Əvvəllər yararsız asfalt, torpaq əsaslı və çınqıl örtüklü olan yol 4-cü texniki dərəcəyə uyğun olaraq yenidən qurulur.

Artıq 8,2 km uzunluğundakı Xıl-Sirəbil hissəsində torpaq işləri yerinə yetirilib, suötürücü boruların quraşdırılması isə son mərhələdədir. Molalan (3,5 km) və Allahyarlı (6,4 km) hissələrində torpaq işləri, yol yatağının genişləndirilməsi və suötürücü boruların quraşdırılması başa çatıb.

Layihəyə əsasən, Molalan (2,9 km-də) və Çayqıraq (1,1 km-də) hissələrində mövcud körpülərin təmiri, Xıl-Sirəbil hissəsində isə (6,7 və 6,9 km-də) iki yeni körpünün inşası nəzərdə tutulub.

Aqrar sektorda istehsalı artırmağın səmərəli yolu

Müasir texnologiyalar və yeni üsullar hesabına məhsuldarlıq yüksəldilməlidir

Dünyada iqlim dəyişikliyinin ən çox ziyan vurduğu sahələrin önündə aqrar sektor gedir. Səbəb məlum və sadədir: nə qədər yeni texnologiya və məhsuldar sortlardan istifadə olunsa da, məhsulun yetişməsində iqlim mühüm rol oynamaqda davam edir. Belə hal açıq tarlada yetişdirilən məhsullara daha çox aiddir.

Ancaq o da sübut olunub ki, əkinçilikdə istifadə edilən müasir texnologiyalar və yeni becərmə üsulları, həmçinin məhsuldar sortlar sayəsində qlobal miqyasda məhsuldarlığı artırmaq mümkündür. Hazırda dünyada aqrar sektorun inkişafının bunun üzərində qurulmasının səbəbi də budur. İkincisi də, sadəcə başqa yol yoxdur.

Ayrı-ayrı ölkələr aqrar sektorda innovasiyalardan geniş istifadə etməklə yüksək məhsuldarlıq əldə etməyə nail olurlar. Məsələn, dünyada taxılçılıqda 60 sentnerdən 90 sentnerə qədər yüksək məhsuldarlığa nail olan təsərrüfatlar var. Ancaq Azərbaycanda fermerlər (aqroparklar və iri fermer təsərrüfatları istisna olmaqla) 1 hektardan 32 sentnerdən çox məhsul əldə edə bilmirlər. Bu faktın özü bizim təsərrüfatların məhsuldarlıqda nə qədər geri qaldığını göstərir.

Bəs biz bu geriliyə son qoya bilərikmi? Qoya bilməriksə, səbəb nədir? Bu yerdə Azərbaycanda geniş yayılmış, əslində, bəlaya çevrilmiş bir məsələyə toxunmaq istərdik. Dünyada aparılan elmi araşdırmalar təsdiq edib ki, biçindən sonra əkin sahələrinin yandırılması mənfi fəsadlar doğurur. Aparılan elmi araşdırmalar göstərir ki, kövşənin yandırılması torpağın məhsuldarlığını xeyli azaldır. Buna baxmayaraq, aqrar biliyə az sahib olan taxılçılarımız hələ də dədə-baba qaydasından yaranan yanlışlığı davam etdirirlər. Daha dəqiq desək, əkin sahələrini öz əlləri ilə tədricən sıradan çıxarırlar.

Dünyada əkinçilik mədəniyyəti deyilən bir ifadə var. Nədənsə ölkəmizdə buna əhəmiyyət verilmir, əkib-becərməyə kor-koranə yanaşılır. Unutmayaq ki, torpaq da canlıdır, bütün canlılar kimi o da qayğı və qulluq tələb edir.

Bu gün Azərbaycan fermeri deyə bilməz ki, dövlət ona dəstək vermir. Ölkəmizdə istehsalçı kəndliyə edilən güzəştləri sayıb qurtarmaq olmur. O ki qaldı həmin dəstəkdən səmərəli istifadə etməyə, bu, başqa bir problemdir. Hər halda səmərəli istifadə edilsəydi, məhsuldarlıq belə aşağı olmazdı.

Hesablama Palatası tərəfindən aparılan təhlillər göstərir ki, dövlət büdcəsindən bitkiçilik sahəsinə verilmiş subsidiyaların cəmi, eləcə də 1 hektara düşən subsidiya məbləğləri 2020-ci ildən başlayaraq davamlı şəkildə artdığı halda, 1 hektara düşən istehsal edilmiş bitkiçilik məhsullarının dəyəri 2024-cü ildə 2023-cü illə müqayisədə 434,1 manat (13 faiz) azalıb. Təhlillərdə eyni zamanda qeyd edilib ki, çoxillik əkmələrlə birlikdə kənd təsərrüfatı bitkilərinin cəmi əkin sahəsi 2023-cü illə müqayisədə ötən il 345,4 min hektar (19,4 faiz) artaraq kənd təsərrüfatına yararlı torpaq sahələrinin əvvəlki illə müqayisədə daha çox hissəsini (89,9 faizini) təşkil etməsinə baxmayaraq, nəticə göstəricilərində (məhsuldarlıq, istehsal) artım olmayıb.

Aparılan təhlillər müvafiq tendensiyanın heyvandarlıqda da olduğunu göstərib. Belə ki, Aqrar Kredit və İnkişaf Agentliyinin xətti ilə süni mayalanma yolu ilə doğulmuş hər baş buzova 100 manat məbləğində subsidiyanın verilməsinə və damazlıq heyvanların dəyərinin 60 faizinə güzəştin tətbiq olunmasına baxmayaraq, ölkə üzrə qaramalın və qoyun-keçilərin baş sayı 2016-cı ildən başlayaraq (2020-ci ilin yekunu istisna olmaqla) davamlı surətdə azalaraq 2024-cü ilin sonuna müvafiq olaraq 2 milyon 459,7 min və 6 milyon 850,2 minə düşüb.

Rüstəm KAMAL,
"Azərbaycan"

Sumqayıt çimərlikləri mövsümə hazırdır

İyunun 15-dən açıq elan olunan çimərliklərə giriş ödənişsizdir

Sumqayıt Şəhər İcra Hakimiyyətində şəhər və qəsəbələrdəki Xəzərsahili çimərliklərdə əhalinin istirahətinin təşkili ilə bağlı geniş tərkibli tədbir keçirilib.

Aidiyyəti qurumların və sahə inzibati ərazi dairələri üzrə icra nümayəndələrinin, xidmət sahələrinin rəhbərləri və sahilyanı zonalarda fəaliyyət göstərən sahibkarların iştirak etdikləri tədbirdə bildirilib ki, yay mövsümündə əhalinin səmərəli istirahətinin təmin olunması, ictimai təhlükəsizliyin və sanitar-gigiyenik normalara əməl edilməsi vacibdir. Qeyd olunub ki, şəhər rəhbərliyinin 29 may 2025-ci il tarixli qərarına əsasən, Sumqayıtın və ətraf qəsəbələrin sahilyanı ərazilərində yerləşən çimərliklərin fəaliyyətinin təşkilinə dair tapşırıqlar verilib və bu istiqamətdə hazırlıq işləri yekunlaşıb.

Təyin olunmuş qurumlar - Mənzil-Kommunal Təsərrüfatı İstehsalat Birliyi, sahə nümayəndəlikləri, "Sumqayıt Bulvar" MMC və digər strukturlar tərəfindən sahilyanı zonalarda abadlıq və təmizlik işləri aparılıb, infrastrukturların fəaliyyətə hazır vəziyyətə gətirildiyi bildirilib. İyunun 15-dən etibarən bütün çimərliklərin fəaliyyətə başladığı vurğulanıb.

İclasda çıxış edən müvafiq qurumların nümayəndələri ərazilərdə xilasetmə məntəqələrinin, iaşə və ticarət obyektlərinin təşkili, sanitar-gigiyenik vəziyyətin qorunması, nəqliyyat marşrutlarının təşkil olunması və əhalinin maneəsiz istirahətinin təmin olunması istiqamətində görülmüş və nəzərdə tutulan tədbirlər barədə məlumat veriblər.

Çimərliklərə girişin pulsuz olduğu bir daha diqqətə çatdırılıb. Bildirilib ki, fiziki şəxslər və sahibkarlar tərəfindən yalnız göstərilən xidmətlərə görə haqq alınacaq, digər hallarda istirahət üçün əlavə rüsum yığılmasına yol verilməyəcək. Aidiyyəti qurumlara bu qaydalara ciddi nəzarət etmələri tapşırılıb.

İclasda həmçinin sahibkarlara sahilyanı ərazilərdəki obyektlərinin vizual görünüşünün yaxşılaşdırılması, hasar və divarların yenilənməsi, yaşıllıqların artırılması və tullantıların vaxtında daşınması ilə bağlı tövsiyələr verilib. Sonda qeyd olunub ki, yay mövsümü ərzində çimərliklərdə xidmətin keyfiyyətinin yüksəldilməsi, ictimai asayişin təmin olunması, dəniz və sahilyanı ekosistemin qorunması istiqamətində işlər davamlı şəkildə aparılacaq.

Akif ƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Mədəniyyət

Teatr xadimlərimiz

Səhnəmizin "Qoçu Əsgər"i

O, yaratdığı obrazlara əbədiyaşarlıq ömrü verən əsl sənətkar, bənzərsiz səhnə ustası idi. İfa etdiyi bütün rollar qısa müddətdə məşhurlaşaraq tamaşaçıların sevimlisi olurdu. Yaratdığı obrazları ondan sonra ifa etmək mümkün deyil. Hər bir obraza sanki öz möhürünü vurub.

Görkəmli teatr və kino aktyoru, canlandırdığı obrazlarla mədəniyyət tariximizi zənginləşdirən aktyorlardan biri, səhnəmizin "Qoçu Əsgər"i Möhsün (Sənani) Sadıq oğlu Cəfərovdan bəhs edirik. O, 1900-cü il iyunun 19-da Tiflisin "Şeytanbazar" məhəlləsində anadan olub. Atası Sadıq kişi rozəxanlıq edərmiş. Möhsün Sənani kiçik yaşlarında ata-anasını itirdiyi üçün nənəsinin himayəsində böyüyüb. Nənəsinin arzusu onu gələcəkdə atası kimi mərsiyəxan görmək idi. Elə bu məqsədlə də onu ruhani təhsili almaq üçün 1906-cı ildə mədrəsəyə qoyur.

Dörd-beş yaşlarında valideynlərinin itirən Möhsün Sənaninin nənəsi də 1908-ci ildə vəfat edir. Həyatın acılarını çiynində daşıyan gələcək aktyoru xalası molla Ziynət öz himayəsinə götürür. Sonralar o, uşaqlıq illərini xatırlayarkən həmişə xalası Molla Ziynətin Möhsünü öz uşaqlarından çox istədiyini deyərdi. Xatırladaq ki, Molla Ziynət Azərbaycanın Xalq artisti Əli Qurbanovun anasıdır. Ziynət xanımın özünün ailə üzvlərinin çox olmasına, maddi vəziyyətinin heç də yaxşı olmamasına baxmayaraq, Möhsünə və bacısına öz doğma övladı kimi baxırdı. Möhsünün yaşı az olsa da, xalasına yük olduğunu düşünüb bundan xəcalət çəkir, ailəyə kömək etmək üçün çıxış yolu axtarırdı. Odur ki, 1909-cu ildən işləməli olur. Möhsünü bir gürcü dostunun atası tramvay parkında işə düzəldir. O, aldığı maaşla özünü, bacısını təmin etməklə yanaşı, xalasına da kömək edib ailənin vəziyyətini yüngülləşdirir.

Mərhum aktyorun qızı Bakı Dövlət Universitetinin rus dili müəllimi Gülər xanım atasının uşaqlıq illərindən danışarkən demişdir: "O, "Şeytanbazar"da hər cür əzab-əziyyətə və böyük zəhmətə qatlaşıb. Uşaq olanda valideynlərini itirən atamı və bibimi xalası saxlayıb. Atam 15 yaşına qədər Tiflisdə yaşayıb, hamballıq edib, konduktor işləyib, zirvəyə çatana qədər min əzabdan keçib".

Yeniyetməlik yaşlarından səhnəyə maraq göstərən Möhsün Sənani yerli teatrların və Tiflisə qastrola gələn artistlərin tamaşalarını böyük həvəslə izləyirdi. O zaman dərvişlər meydanlarda xoş avazla oxuyarmışlar. Bu zaman Möhsün Sənani onları heyranlıqla dinləyər, sonra da təqlid edərmiş.

İlk dəfə 1911-ci ildə aktyor böyük izdiham qarşısında çıxış edir. Bənzərsiz istedadı

ona ilk çıxışı zamanı dinləyicilərin qəlbinə yol tapmaq imkanı qazandırır. Beləliklə, Möhsün Sənani 1912-ci ildə kiçik həvəskarlar dərnəyinə qoşulur və bu dərnəkdə birpərdəli səhnələrdə müxtəlif rolları canlandırır. Möhsünün ilk rejissoru Tiflis müsəlman artistləri dəstəsinin komik aktyoru Mirzəxan Quliyev olub. Mirzəxan Quliyev və Möhsün Sənaninin canlandırdığı obrazlara tamaşa edən, Tiflis teatrında çalışan Mirzəli Abbasov, Mustafa Mərdanov, İbrahim İsfahanlı kimi görkəmli aktyorlar onun istedadına ümid edirlər. Böyük sənətkarların ona olan inamını hiss edən Möhsün Sənaninin səhnəyə olan marağı daha da artır. Möhsün Sənanini xalqa sevdirən onun bənzərsiz sənətkarlığı, fitri istedadı, qayğıkeş olması idi. M.Sənani aktyora çox vacib olan oxumaq, oynamaq, musiqi alətlərində ifa etmək bacarığına malik sənətkar idi.

Artıq 1915-ci ildə M.Sənani Tiflis truppasına cəlb edilir. Həmin ildə Hüseyn Ərəblinskinin iştirakı ilə hazırlanmış "Kaveyi-Ahəngər" tamaşasında Möhsünə dəmirçi Kavənin oğlunun rolunu tapşırırlar. O, bu rolu çox böyük ustalıqla ifa edir. Vəziyyətinin ağırlığına, maddi ehtiyac içərisində yaşamasına baxmayaraq, bütün işlərdən əl çəkib aktyorluqla məşğul olmağa başlayır. Bu dövrdə Tiflis teatrı truppasında çox məşhur sənətkarlar fəaliyyət göstərirdi. Onların sırasında Mirzəli Abbasov, Mirzəxan Quliyev, Əşrəf Yüzbaşıyev, Mirseyfəddin Kirmanşahlı, İbrahim İsfahanlı, Tərlan xanım, Əli Əskərov, Həsən Səbri, Paşa Mahmudov, Kaftaradze, Panfiliya Tanailidi, Əli Qurbanov və adlarını çəkmədiyimiz digər sənətkarlar var idi. Möhsün Sənani onların arasında ən gənc aktyor idi. İlk rollarından o, elə bir etimad qazanmışdı ki, gənc olmasına baxmayaraq, az bir zamanda Vəli ("Arşın mal alan"), Hambal ("Məşədi İbad"), Rzaqulu ("Nadir Şah"), Kasio ("Otello") kimi məsul rolları yaratmaq ona tapşırılır. Elə bu rollar da ona bacarıqlı, işinin peşəkarı kimi qısa zamanda şöhrət qazandırır. 1915-ci ildən 1920-ci ilə kimi Tiflis teatr truppasında çalışan aktyor 1921-ci ildən Bakının teatr səhnələrində görünməyə başlayır. O, nəinki teatrda, eləcə də kinoda yaddaqalan, təkrarolunmaz obrazlar qalereyası yaradır. "Aktrisanın təbəssümü", "Altıncı hiss", "Bayquş", "Bəxtiyar", "Bir məhəllədən iki nəfər", Bismillah", "Bizim küçə", "Dağlarda döyüş", "Fətəli xan", "İsmət" ,"Kəndlilər", "Kölgələr sürünür", "Koroğlu", "Qara daşlar", "Qız qalası əfsanəsi", "Qüdsi", "Mollanın sərgüzəşti", "Nağılların Dərbəndi", "O olmasın, bu olsun", "Səbuhi", "Səhər" və bir çox film kinosevərlərin yaddaşına Möhsün Sənanin rol aldığı filmlər kimi həkk olunub.

Ömrünün son vaxtlarında aktyorun səhhətində ciddi problemlər yaranır, gözləri zəif görür. Yüksək qan təzyiqindən əziyyət çəkən, illərlə səhnə həyatı yaşadığı iş yoldaşlarından ayrı düşdüyünə görə fikir edən aktyor xəstəxanada ikən iki dəfə infarkt keçirir. Möhsün Sənani 11 fevral 1981-ci ildə vəfat edir.

Görkəmli aktyor çoxillik səhnə fəaliyyətinə görə "Qırmızı əmək bayrağı", "Xalqlar dostluğu", "Şərəf nişanı" ordenləri , "Əmək veteranı" və "Əmək igidliyinə görə" medalları ilə təltif edilib.

Elşən QƏNİYEV,
"Azərbaycan"

Gənclər Kitabxanasında Xalq şairi Bəxtiyar Vahabzadənin biblioqrafik icmal və elektron resurslar bazası yaradılıb

Bu il Azərbaycan ədəbiyyatının görkəmli nümayəndəsi, Xalq şairi, dramaturq, ədəbiyyatşünas, pedaqoq və ictimai xadim, Dövlət mükafatları laureatı, akademik Bəxtiyar Vahabzadənin anadan olmasının 100 ili tamam olur. Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin Xalq şairi Bəxtiyar Vahabzadənin 100 illik yubileyinin keçirilməsinə dair imzaladığı sərəncamdan irəli gələn tədbirləri həyata keçirmək məqsədilə Cəfər Cabbarlı adına Respublika Gənclər Kitabxanasında biblioqrafik icmal və elektron resurslar bazası yaradılıb.

Kitabxanadan bildirilib ki, təqdim olunan vəsaitdə bir sıra rəsmi sənədlərin tam mətni, şairin zəngin həyat və yaradıcılığı, layiq görüldüyü fəxri adlar haqqında məlumat, elm, mədəniyyət, ədəbiyyat, mət-

buat sahəsinin nümayəndələrinin, ictimai-siyasi xadimlərin onun haqqında söylədikləri dəyərli fikirlər yer alır. Biblioqrafik icmalda şairin müəllifi olduğu və onun haqqında qələmə alınan kitablar, dövri mətbuat nümunələri sərgilənir. Kitabxana əməkdaşları tərəfindən hazırlanan materialda şairin müxtəlif illərdə 12 cilddə nəşr edilmiş "Seçilmiş əsərləri", "Axı dünya fırlanır", "Gülüstan poeması", "Ağ atlı oğlan", "Örtmə pəncərəni", "Türk dünyasının Bəxtiyarı", "Parlament fəsilləri və Bəxtiyar Vahabzadə", "Bəxtiyar Vahabzadə poeziyasının dili", "Bəxtiyar Vahabzadə pyeslərinin səhnə taleyi" kimi 50-yə yaxın kitabın biblioqrafik təsviri ilə yanaşı, qısa annotasiyası da verilib.

Yeni parkda gənc rəssamların sərgisi açılıb

Son illər dövlət başçısı İlham Əliyevin diqqət və qayğısı sayəsində Bakının yeni istirahət parkları ilə zənginləşdirilməsinə, paytaxtımızın yaşıllıqlar şəhərinə çevrilməsinə çox böyük önəm verilir. Qlobal ekoloji böhran fonunda şəhərlərin qədimliyinin, ətraf mühitinin qorunması ilə yanaşı, müasirləşdirilməsi və problemlərin həlli istiqamətində paytaxtda genişmiqyaslı tədbirlər görülür.

Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin (BŞİH) Mətbuat xidmətindən bildirilib ki, bu qəbildən görülən işlər nəticəsində bir neçə ay əvvəl metronun "Gənclik" stansiyasının yaxınlığında istifadəyə verilən yeni park artıq şəhər sakinlərinin, qonaqların sevimli gəzinti və istirahət məkanına çevrilib. Burada təşkil olunan kütləvi tədbir və konsertlər parkı gənclər üçün daha cəlbedici edir.

BŞİH-in Humanitar şöbəsi, Azərbaycan Rəssamlıq Akademiyası və "Regional İnkişaf" İctimai Birliyinin birgə təşkil etdiyi "Yeni park - gənc rəssamların gözü ilə" adlı tədbir-sərgi məhz gündən-günə gözəlləşən və "parklar şəhəri" adlandırılan Bakının "Gənclik" metrostansiyasının yaxınlığındakı həmin parka həsr olunub.

Rəssamlıq Akademiyasının müəllim və tələbələri, gənc rəssamlar, "Regional İnkişaf" İctimai Birliyinin könüllülərinin və ictimaiyyət nümayəndələrinin iştirakı ilə keçirilən sərgidə akademiya tələbələrinin yeni parka həsr olunan 40-dan çox əl işi nümayiş etdirilib.

Tədbir iştirakçıları qarşısında çıxış edən Bakı Şəhər İcra Hakimiyyətinin şöbə müdiri Elmin İmanov, Rəssamlıq Akademiyasının rektoru, Xalq rəssamı Natiq Əliyev, "Regional İnkişaf" İctimai Birliyinin şöbə müdiri Aqşin Oruclu, akademiyanın prorektoru, Xalq rəssamı Səlhab Məmmədov, gənc rəssam Sevinc Gəncəliyeva sərginin əhəmiyyəti, onun gənc rəssamlar arasında maraqla qarşılanması, rəsm əsərlərində parkın özəlliklərinin xüsusi olaraq vurğulanması barədə danışıb, bu kimi sərgilərin digər parkların ərazilərində təşkil edilməsinin maraqla qarşılanacağını bildiriblər.

Rəsm əsərləri Azərbaycan Rəssamlıq Akademiyasının münsiflər heyəti tərəfindən qiymətləndirilib və ilk üç yerin qalibləri müəyyənləşdirilib - Fatimə Əliyeva birinci yerə, Leylahon Nurmetova ikinci yerə, Sevinc Gəncəliyeva, Nigar Qasımova, Aydan Qurbanova və Narın Zeynalabduyeva isə üçüncü yerə layiq görülüblər.

Sərginin qaliblərinə pul mükafatları və sertifikatlar, digər iştirakçılara isə sertifikatlar təqdim edilib.

Sənət dünyamız

Teatrda, kinoda böyüklüyündən, kiçikliyindən, xarakterindən asılı olmayaraq ifa etdiyi hər rolla tamaşaçıların dərhal diqqətini cəlb edir və yaddaşlarda qalırdı...
Səksən il öncə - 1945-ci il iyunun 15-də Gəncə şəhərində dünyaya gələn Amaliya Pənahova ömrünün ilk çağlarından aktrisalıq sənətinin sehrinə düşmüşdü. O, uşaqlıq illərindən teatra, səhnəyə maraq göstərirdi. İllər sonra həmin günləri xatırlayır, sanki özü-özünə yaradıcılıq hesabatı verirdi: "Mən aktrisa olmaq üçün dünyaya gəldim. İllər keçdikcə buna daha çox əmin oluram. Hərdən özümə sual verirəm: ola bilərdimi başqa sahədə işləyim? İnanın, bunu təsəvvürə gətirmək qeyri-mümkündür. Görünür, hər bir adamın taleyi, eləcə də sənəti hələ dünyaya gəlməzdən əvvəl müəyyən olunur. Gəncədə, bizim qonşuluğumuzda bir bina vardı. Orada Gəncə Teatrının işçiləri, onların ailələri yaşayırdılar. Səhər açılandan axşam düşənə qədər bizim həyətdən uşaqların səs-küyü əskik olmazdı. Mənim doğma, şirin uşaqlıq xatirələrim bu səsli-küylü mühitlə bağlıdır. Bəlkə sənət seçimim də elə o mühitdən gəlirdi".

Aktrisalığı tale yazısı hesab edirdi

Onun on yaşı olanda atasının işi ilə əlaqədar Bakıya köçdülər. Gəncədə orta məktəbin dördüncü sinfində oxuyan Amaliya Pənahova təhsilini Bakıdakı 4 saylı məktəbdə davam etdirdi. Orta məktəbi başa vurduqdan sonra Moskvaya getmək, orada Ümumittifaq Kinematoqrafiya İnstitutunda oxumaq istəyirdi. Atasının qəti etirazı bu arzusunu reallaşdırmasına mane oldu. Ancaq o, aktrisa olmaq istəyindən əl çəkmədi. On yeddi yaşında Mirzəağa Əliyev adına Azərbaycan Dövlət Teatr İnstitutunun (indiki Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universiteti) Dram və kino aktyorluğu ixtisası fakültəsinə qəbul edildi. Adil İsgəndərovun tələbəsi oldu. Aktyorluq sənətinin sirlərini bu görkəmli sənətkardan öyrəndi.

İstedadı elə tələbəliyinin ilk illərindən ona sənətdə yol açmağa başladı. Sehrinə uşaqlıq illərindən düşdüyü səhnəyə də tələbə ikən qədəm qoydu. İkinci kursda oxuyanda dördüncü kurs tələbələrinin hazırladığı "Romeo və Cülyetta" tamaşasında Cülyetta rolu ona həvalə olundu. Azərbaycan Dövlət Akademik Dram Teatrına (indiki Azərbaycan Dövlət Akademik Milli Dram Teatrı) baş rejissor təyin olunan Tofiq Kazımov kursa rəhbərlik edirdi. Həmin vaxt İlyas Əfəndiyevin "Sən həmişə mənimləsən" pyesi teatrda tamaşaya hazırlanırdı. Rejissor pyesi Amaliya Pənahovaya verdi. Tapşırdı ki, oxuyub qeydlərini etsin.

On səkkiz yaşında İlyas Əfəndiyevin "Sən həmişə mənimləsən" tamaşasına Nargilə roluna dəvət olundu. Rejissor Tofiq Kazımovun səhnələşdirdiyi bu tamaşa Amaliya Pənahovaya şöhrətin qapısını açdı. Sonralar sənətdəki ilk uğurunu minnətdarlıq duyğusu ilə yada salırdı: "Əgər mən teatra "Sən həmişə mənimləsən" tamaşasındakı Nargilə ilə gəlməsəydim, bəlkə də mənim tamam başqa taleyim olardı", - deyirdi.

Nargilədən sonra uğurlar onun sənət yolunu izlədi. Amaliya Pənahova 1964-cü ildən başlayaraq teatrda yüzlərlə obraza səhnə həyatı verdi. Tamaşaçılar onu Tomris, Burla Xatun, Məhsəti, Natəvan, Medeya, Larisa, Ofeliya, Linza və başqa rollarda gördülər, sevdilər.

Amaliya Pənahovanın yaradıcılığında görkəmli dramaturq, Xalq yazıçısı İlyas Əfəndiyevin əsərlərinin xüsusi yeri oldu. O, dramaturqun bir sıra pyeslərindəki maraqlı rolları səhnədə canlandırdı. "Unuda bilmirəm"də Nərmin, "Sən həmişə mənimləsən"də Nargilə, "Mahnı dağlarda qaldı"da Şahnaz, "Mənim günahım"da Nurcahan və başqa rollar onun ifasında təqdim olunaraq tamaşaçı rəğbəti qazandı.

Teatr kimi, kino sahəsində fəaliyyəti də diqqətçəkən oldu. Amaliya Pənahova 30-dan çox filmdə bənzərsiz rollar ifa etdi. Kinoda çəkilməyə də tələbəlik illərində başladı. Müəllimi Adil İsgəndərov 1963-cü ildə ekranlaşdırdığı "Əhməd haradadır?" filmində ona Məsmə rolunu verdi. Bu epizodik roldan sonra - 1964-cü ildə rejissor, yazıçı və kinodramaturq Həsən Seyidbəyli "Cazibə qüvvəsi" filmində bu istedadlı tələbə qıza idmançı obrazını həvalə etdi. Sonralar bir-birindən maraqlı filmlərdə - "Sən niyə susursan?"da uşaqlı ana, "Həyat bizi sınayır"da Münəvvər, "Xatirələr sahili"ndə Xalidə, "Səmt küləyi"ndə Xədicə, "Mezozoy əhvalatı"nda Nərminə, "Ən vacib müsahibə"də zoopark müdiri, "Qərib cinlər diyarında"da Zərri, "Arxadan vurulan zərbə"də Ziba, "Babək"də Zərnisə və başqa filmlərdə iştirak etdi.

Gənc yaşlarında - 1968-ci və 1972-ci illərdə Azərbaycan Lenin komsomolu və Azərbaycan SSR Dövlət mükafatı laureatı fəxri adlarına layiq görüldü. Amaliya Pənahovaya teatr və kino sənətinin inkişafındakı xidmətlərinə görə, 1974-cü ildə Əməkdar artist, 1985-ci ildə isə Xalq artisti fəxri adları verildi.

İstedadlı aktrisa bacarıqlı rejissor olduğunu da 12 televiziya və teatr tamaşasına quruluş verməklə təsdiq etdi. Onların çoxu - "Mənim günahım", "Təkan", "Sənsiz", "Tomris", "Dəli Domrul" və digər tamaşalar lentə alındı, hazırda televiziyanın "Qızıl fondu"nda saxlanılır.

Amaliya Pənahovanın Azərbaycan teatr sənətinə göstərdiyi xidmətlərdən biri də 1992-ci ildə Bakı Bələdiyyə Teatrını yaratması oldu. Həmin teatra orta və yaşlı nəsillə yanaşı, gənc istedadlı aktyorları da cəlb etdi.

O, yalnız teatrda gənc aktyorlara səhnə sənətinin incəliklərini öyrətmədi. Amaliya Pənahova həm də pedaqoji fəaliyyətlə məşğul oldu. Azərbaycan Dövlət Mədəniyyət və İncəsənət Universitetinə dərs demək üçün dəvət olunan sənətkar bu təhsil ocağında uzun illər çalışdı. Universitetin professoru oldu. 2013-cü ildə o, "Obrazın yaranma prosesində aktyor yaradıcılığında ikinci planın təcəssüm vasitələri" mövzusunda doktorluq işini müdafiə edərək sənətşünaslıq elmləri doktoru elmi adını aldı.

2000-2005-ci illərdə Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin deputatı, MDB Parlamentlərarası mədəniyyət, informasiya, turizm, idman daimi Komissiyasının sədri, İtaliya-Azərbaycan Parlamentləri işçi qrupunun sədri oldu.

Amaliya Pənahova 2003-cü ildən Prezident təqaüdçüsü idi. O, 1995-ci ildə "Şöhrət" ordeni, 2013-cü ildə isə "Şərəf" ordeni ilə təltif edildi. 2015-ci ildə Azərbaycan mədəniyyətinin inkişafında böyük xidmətlərinə görə "Azərbaycan Respublikası Prezidentinin fəxri diplomu" ilə təltif olundu.

Unudulmaz aktrisa 2018-ci il noyabrın 8-də 73 yaşında xərçəng xəstəliyindən dünyasını dəyişdi.

Zöhrə FƏRƏCOVA,
"Azərbaycan"

Bakıda dünyaşöhrətli musiqişünasın mühazirəsi dinlənilib

Azərbaycan Milli Konservatoriyasında "Muğam aləmi" 7-ci Beynəlxalq Musiqi Festivalı çərçivəsində dünyaşöhrətli arxeomusiqişünas və bəstəkar Riçard Dumbrill mühazirə oxuyub.

Mədəniyyət Nazirliyindən bildirilib ki, Riçard Dumbrill mühazirədə Yaxın və Orta Şərqin arxeomusiqiologiyasını, xüsusilə şumer, babil və hurri dillərində yazılmış musiqi nəzəriyyəsinin mixi mətnləri ilə bağlı öz şərhini verib. O, Yaxın və Orta Şərq musiqi mədəniyyətinə aid biliklərinə əsaslanan görüşlərini iştirakçılarla bölüşüb. Həmçinin qədim Şərqin musiqi mədəniyyətinə həsr etdiyi kitablarından sitatlar gətirib. Mütəxəssisin müxtəlif musiqi nəzəriyyələrinə həsr olunan mühazirəsi dinləyicilər tərəfindən böyük maraqla qarşılanıb.

İyunun 22-dək davam edəcək festival Heydər Əliyev Fondu və Mədəniyyət Nazirliyinin təşkilatçılığı ilə gerçəkləşir.

BMU dünyanın 1000 ən yaxşı universiteti sırasına daxil olub

Dünya universitetlərinin yeni reytinq siyahısı (QS World University Rankings 2026) açıqlanıb. Bakı Mühəndislik Universiteti (BMU) reytinq siyahısında ciddi irəliləyişə nail olub. Siyahıda dünya üzrə ilk TOP 1000-ə daxil olan BMU ötən illə müqayisədə 550 pillə irəliləyərək 901-950 aralığında qərarlaşıb.

Universitetdən AZƏRTAC-a bildirilib ki, BMU-nun əldə etdiyi bu mühüm nəticə universitetin tarixində bir ilkdir. Son illər BMU-da elmi potensialın gücləndirilməsi, infrastrukturun yenidən qurulması, təhsil və idarəetmənin müasir standartlara cavab verməsi, həmçinin beynəlxalq əlaqələrin gücləndirilməsi və keyfiyyət göstəricilərinin qlobal miqyasda tanınması istiqamətində mühüm addımlar atılıb. Bununla yanaşı, məzunların işlə təminatında ciddi irəliləyişlərə nail olmaq üçün sənaye və özəl sektorla əməkdaşlıq daha geniş müstəvidə davam etdirilib. Eyni zamanda elmmetrik bazalara əlçatanlığın təmin edilməsi, elmi nəticələrin kəmiyyət və keyfiyyət göstəricilərinin yaxşılaşdırılması, nüfuzlu elmi jurnallarda məqalə sayının artırılması istiqamətində önəmli işlər gerçəkləşdirilib. BMU-da son bir ildə əcnəbi tələbə sayında da müsbət dinamika müşahidə olunub. Əcnəbi tələbə sayı 4 dəfə artıb və xarici tələbələrin təmsil olunduğu ölkələrin sayı 28-ə çatıb.

Bütün bunlar, habelə innovativ siyasət və sahibkarlıq təşəbbüslərinin dəstəklənməsi yönündə məqsədyönlü fəaliyyət, universitetin gələcək inkişaf üzrə strateji proqramında bu sahələrə, xüsusən elmi göstəricilərin yaxşılaşdırılmasına diqqətin daha da artırılması BMU-nun əldə etdiyi nailiyyətdə mühüm rol oynayıb.

Qeyd edək ki, ümumilikdə 6 universitetimiz "QS 2026 dünyanın ən yaxşı universitetlərinin reytinqi"ndə TOP 1000-ə daxil olub. "Akademik nüfuz", "İşəgötürənlər arasında nüfuz", "Müəllim-tələbə nisbəti", "Əcnəbi müəllim payı", "Əcnəbi tələbə payı" və "Məşğulluq nəticələri" indikatorları üzrə Azərbaycan universitetlərinin göstəricilərində müsbət dinamika müşahidə olunub. Reytinqin nəticələrinə əsasən, Azərbaycan Cənubi Qafqaz regionunda lider mövqedədir və ölkəmizdən reytinqə daxil olan universitetlərin sayı Cənubi Qafqazın digər dövlətlərindən reytinqə düşən universitetlərin toplam sayından 3 dəfə çoxdur.

OXUCULARIN VƏ MƏTBUAT YAYIMI TƏŞKİLATLARININ NƏZƏRİNƏ!

"AZƏRBAYCAN" *qəzetinə*

2025-ci il üçün abunə yazılışı davam edir!

Abunə respublikanın bütün poçt şöbələri tərəfindən aparılır. Eyni zamanda aşağıda göstərilən mətbuatyayımı qurumlarına müraciət edə bilərsiniz:

"Azərpoçt" MMC	*(012) 598-49-55, (051) 225-02-13*
"Azərmətbuatyayımı" ASC	*(012) 441-19-91, (050) 322-33-17*
"Qaya" firması	*(012) 566-77-80, (050) 214-40-53*
"Region Press" MMC	*(055) 316-79-01, (050) 316-79-01*
"Səma-M" MMC	*(012) 594-09-59*
"Ziya" LTD	*(012) 497-76-96, (050) 306-77-22*
"Pressinform" MMC	*(012) 598-49-52, (070) 340-01-00*
"City press" MMC	*(055) 819-09-26*

1 illik -187,20 (yüz səksən yeddi manat iyirmi qəpik) **manat**
6 aylıq - 93,60 (doxsan üç manat altmış qəpik) **manat**
3 aylıq - 46,80 (qırx altı manat səksən qəpik) **manat**
1 aylıq - 15,60 (on beş manat altmış qəpik) **manat**

AZƏRBAYCAN
AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MİLLİ MƏCLİSİNİN ORQANI
AZƏRBAYCANIN FƏRQLİ, DÜŞÜNÜLMÜŞ SİYASƏTİ
Azərbaycan-Bolqarıstan əlaqələri strateji xarakter daşıyır
Prezident İlham Əliyev Bolqarıstan Milli Assambleyasının Sədrini qəbul edib
Kahramanmaraşda qardaşlıq abidəsi: Azərbaycan-Türkiyə həmrəyliyinin daha bir rəmzi
Komissiya diqqətlə izləyir, müvafiq cavab tədbirləri görür

Hörmətli oxucular!

Abunə ilə bağlı hər hansı bir problemlə üzləşsəniz, redaksiyaya ***(Tel.: (012) 539-59-33)*** *zəng vura bilərsiniz.*

Tramp ABŞ-nin İrana zərbə endirmək planını təsdiqləsə də...

Xamenei: "Amerikanın münaqişəyə sürüklənməsi ona zərər verəcək"

İsrail-İran qarşıdurması davam edir. İyunun 19-da İran İsrailə yeni raket zərbələri endirib. Ballistik raketlərdən biri ölkənin cənubundakı Beer- Şeva şəhərində yerləşən "Soroka" xəstəxanasına düşüb.

"The Times of Israel" xəbər verir ki, sosial şəbəkələrdə hadisə şahidlərinin raket zərbəsi nəticəsində xəstəxana binasının zədələndiyini göstərən çoxsaylı foto və videoları yayılıb. "JPost"un xəbərində deyilir ki, "Soroka" tibb mərkəzinin nümayəndəsi xəstəxanaya ciddi ziyan dəydiyini və yaralıların olduğu barədə məlumat verib.

İranın "Mehr" xəbər agentliyi isə bildirib ki, hücumun əsas hədəfləri İsrail ordusunun kəşfiyyat və komandanlığının qərargahı və xəstəxananın yaxınlığında yerləşən Gav-Yam texnoparkındakı kəşfiyyat düşərgəsi olub. İran tərəfinin məlumatına görə, tibb müəssisəsi yalnız partlayış dalğasına məruz qalıb və ciddi ziyan görməyib.

Həmçinin İranın raketlərinin Təl-Əviv, Ramat Qan və Holonu vurduğu barədə xəbər yayılıb. Holonda raket yaşayış binasına düşüb və bina qismən dağılıb. İranın raket zərbələri nəticəsində 65-ə yaxın insan yaralanıb. "Ynet" portalı yazır ki, İsrailin Baş naziri Benyamin Netanyahu bu hücuma görə qisas alacağını vəd edib.

İsrail ordusu dünən gecə saatlarında İrana yeni zərbələr endirib. Ordunun mətbuat xidməti bildirib ki, hədəflər Tehranda nüvə silahının inkişafı və raket istehsalı ilə bağlı obyektlər olub. Bundan əvvəl İsrail İranın Ərak və Xondab şəhərlərinin sakinlərini təxliyəyə çağırıb. İran televiziyası isə Ərakdakı ağır su nüvə reaktorunun vurulduğunu bildirib. Ərazinin əvvəlcədən boşaldıldığı və "radiasiya təhlükəsi olmadığı" iddia edilir. Əlavə edək ki, Ərakdakı ağır su reaktorunun yalnız bir hissəsi tikilibmiş və İran onu 2026-cı ildə istifadəyə verməyi planlaşdırıbmış.

Bu arada "The Wall Street Journal" və "Bloomberg" mənbələrə istinadən bildiriblər ki, Donald Tramp İrana zərbə endirmək planını təsdiqləyib, lakin yekun əmri hələ verməyib. Qəzetin mənbələrinə görə, Amerika lideri öz köməkçilərinə hücum planlarını təsdiqlədiyini, lakin Tehranın nüvə proqramından imtina edib-etməyəcəyini bilmək üçün hələlik onun icrasını dayandırdığını bildirib. Amerikanın hücumu üçün mümkün hədəf kimi Fordo Uran Zənginləşdirmə zavodu qeyd olunur.

"Bloomberg" xəbər verir ki, ABŞ-nin yüksəkvəzifəli rəsmiləri yaxın günlərdə İrana zərbə endirmək ehtimalına hazırlaşırlar. Bəziləri bunun həftəsonu baş verə biləcəyini söyləsələr də, vəziyyətin hələ də dəyişə biləcəyini qeyd edirlər. "Bloomberg" mənbələrindən biri deyir ki, bir neçə federal agentliyin rəhbərləri də İrana zərbə endirməyə hazırlaşırlar.

Axios veb-saytının xəbərinə görə, Tramp bunker əleyhinə bombaların Fordo zavodunu məhv edə biləcəyi ilə maraqlanıb və bu barədə hərbi müşavirlərindən soruşub. Onlar buna əmin olduqlarını söyləyiblər. Lakin Tramp hələ tərəddüd edir. Prezident əmin olmaq istəyir ki, hücum həqiqətən zəruridir, o, ölkəni uzunmüddətli müharibəyə sürükləməyəcək və ABŞ İranın nüvə proqramını məhv etmək məqsədinə nail olacaq.

İran və İsrail arasında yeni qarşıdurma başlayandan bəri ABŞ ona qarışmayıb və Tramp Tehranla danışıqları davam etdirməyə ümid edib. Bu müddət ərzində Ağ Ev İrandan uranın zənginləşdirilməsindən və nüvə proqramından imtina etməyi tələb edib. İyunun 18-də jurnalistlərin İranın nüvə obyektlərinə ABŞ-nin zərbələr endirməyi planlaşdırıb-planlaşdırmadığını soruşduqda Tramp deyib: "Mən bunu edə də bilərəm, etməyə də. Heç kim nə edəcəyimi bilmir". O, daha sonra əlavə edib ki, Vaşinqton müharibəyə qarışmaq istəmir, lakin İran bir neçə həftə ərzində nüvə silahı hazırlaya bilərdi.

İranın ali dini lideri Ayətullah Əli Xamenei Vaşinqtona xəbərdarlıq edib ki, onun İsrail tərəfində münaqişəyə cəlb olunması ABŞ-yə ciddi ziyan vuracaq. Eyni zamanda Xamenei ABŞ-nin təslim olmaq çağırışlarını qəti şəkildə rədd edərək Vaşinqtona xəbərdarlıq edib: "Əgər Amerika bu münaqişəyə qarışsa, ona 100 faiz ziyan vurulacaq. Ona dəyəcək zərər İranın potensial olaraq çəkə biləcəyi zərərdən qat-qat çox olacaq. Əgər ABŞ hərbi əməliyyata qarışsa, Amerikaya dəyən zərər şübhəsiz ki, bərpaolunmaz olacaq".

ABŞ Milli Kəşfiyyat Xidmətində hələ də İranın nüvə silahı yaratmaq üzərində işlədiyinə dair heç bir dəlil yoxdur. Bunu Amerika Senatının Kəşfiyyat üzrə xüsusi komitəsinin sədr müavini Mark Uorner deyib. Demokratlar Partiyasının nümayəndəsi bu günlərdə komitənin senatorlara təqdim etdiyi Milli Kəşfiyyat Xidmətinin məlumatlarına istinad edib.

Beynəlxalq Atom Enerjisi Agentliyi (MAQATE) də öz məlumatlarına əsaslanaraq hesab edir ki, İran nüvə silahı istehsalına cəhd etməyib. Bununla bağlı agentliyin baş direktoru Rafael Qrossi Sky News telekanalına deyib. "Bizim qənaətimizə əsasən, hazırda İranda nüvə silahı istehsalı üçün sistemli cəhdlərin olduğunu deyə bilmərik". Onun sözlərinə görə, MAQATE-nin İsrail tərəfindən geniş istinad edilən hesabatında bildirilir ki, İran uranı 60 faiz zənginləşdirir və bu, dünyada bunu edən yeganə ölkədir. Ona görə də "narahatlıq üçün əsaslar var idi". "Lakin biz onların nüvə silahı yaratdıqlarını və istehsal etdiklərini deməmişik", - deyə Qrossi vurğulayıb.

Eyni zamanda MAQATE İsrailin nüvə obyektlərinə davam etdirdiyi hücümların təsirindən narahatdır və qeyd edir ki, nüvə obyektlərinə zərbə endirərkən "nüvə materialının hissəciklərinin atmosferə yayılması" kimi radioloji fəsadların hər zaman başvermə ehtimalı var.

Rizvan CƏFƏROV, "Azərbaycan"

İrəvan Moskvaya meydan oxuyur

Baş nazir Nikol Paşinyan Rusiyanın ən varlı ermənisini həbs etdirib

Ermənistanda iqtidar və müxalifətin bir-birinə qarşı kompromat xarakterli hücumlarının artması, gözdənsalma kampaniyasını genişləndirməsi vəziyyəti daha kritik həddə çatdırıb. İndi həm hakimiyyət, həm də revanşistlər 2026-cı ilin parlament seçkilərinə hazırlaşırlar. Bu isə qarşıdakı dövrdə Ermənistanda xaosun qaçılmaz olduğunu deməyə əsas verir.

Proseslər göstərir ki, keçmiş hərbi xunta vəziyyətdən yararlanıb kilsəni də siyasi proseslərə cəlb edərək ölkədəki xaosu daha da dərinləşdirməyə çalışır.

Bu günlərdə İrəvanda rusiyalı erməniəsilli tanınmış iş adamı Samvel Karapetyan hüquq-mühafizə orqanları tərəfindən saxlanılıb. Karapetyan son günlər Ermənistan hakimiyyətinin Apostol Kilsəsinə qarşı apardığı kampaniyanı kəskin tənqid edib və açıq şəkildə Erməni Apostol Kilsəsinə dəstəyini ifadə edib. Müxalifətə yaxın dairələr onun məhz bu bəyanatları fonunda hədəfə alındığını bildiriblər.

Xəbər verildiyi kimi, bir neçə gün əvvəl hökumətlə kilsə arasında gərginlik artmışdı. Paşinyan kilsənin siyasi təsirini qırmaq üçün kampaniyaya başlamış, bu isə ictimaiyyətdə və elita daxilində narazılığa səbəb olmuşdu. Məhz bu fonda baş verən son hadisələr Paşinyanın sistem daxilindəki "təmizləmə" əməliyyatını sürətləndirdiyini göstərir.

Samvel Karapetyan Rusiyada "Tashir Group" adlı iri biznes imperiyasının rəhbəri kimi tanınır. O, uzun illərdir Ermənistanın iqtisadi və ictimai layihələrinə maliyyə dəstəyi göstərib. Hadisə Ermənistan cəmiyyətində və diasporunda ciddi rezonansa səbəb olub.

S.Karapetyan Ermənistanın energetika sektorunda - xüsusilə elektrik şəbəkələrində mühüm paya sahibdir və Kremlə yaxınlığı ilə tanınır. Onun evində xüsusi əməliyyat keçirilib və iki güc strukturu - Milli Təhlükəsizlik Xidməti (MTX) və Daxili İşlər Nazirliyi (DİN) bu prosesdə iştirak ediblər. Mənbələrin bildirdiyinə görə, MTX rəhbəri Armen Abazyan Paşinyanın Karapetyanın həbsi ilə bağlı əmrini yerinə yetirməkdən imtina edib və bu səbəbdən səhər saatlarında işdən çıxarılıb. Bu isə Abazyanın sistem içində müstəqil və ya balanslaşdırıcı fiqur olduğunu və Paşinyanın planlarına müqavimət göstərdiyini təsdiqləyir.

Abazyanın yerinə gətirilən şəxs - Andranik Simonyan təhlükəsizlik sistemində olmayan bir şəxsdir. Bu fakt Ermənistanda ciddi müzakirə mövzusudur. Ekspertlər bildirirlər ki, Simonyanın MTX rəhbəri təyin olunması Paşinyanın artıq hüquq-mühafizə orqanlarını tamamilə öz adamları ilə doldurduğunu göstərir. Bu şəxslər nəinki sistemdən kənardadır, həm də birbaşa Paşinyanın siyasi iradəsinə tabe olmağa hazır adamlardır.

Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyan "Feysbuk" səhifəsində sual ünvanlayıb ki, kilsəyə, yoxsa onun müqəddəsliklərini ləkələyənlərə qarşı çıxmışam?: "Erməni Apostol Kilsəsi Ermənistan Ədliyyə Nazirliyində qeydiyyatdan keçmiş nizamnaməsində təsdiq edir ki, onun nizamnaməsi kilsə rəsmiləri və dindarlar üçün hüquqi qüvvəyə malikdir. İndi bu suallara cavab verərkən mən kilsəyə qarşı mübarizə aparıram, yoxsa Erməni Apostol Kilsəsinin dəyərləri uğrunda mübarizə aparıram? Mən kilsəyə, yoxsa onun müqəddəsliklərini ləkələyənlərə qarşı çıxmışam? Təbii ki, mən kilsəmizin müqəddəsliyini ləkələyənlərə qarşı çıxmışam, sadiq üzvü olduğum Erməni Apostol Kilsəsi və onun sadiq davamçıları naminə mübarizə aparıram".

"California Courier" qəzetinin redaktoru Harut Sasunyan isə bildirib ki, 2026-cı ilin iyununda keçiriləcək parlament seçkiləri ərəfəsində reytinqlərinin kəskin aşağı düşməsi fonunda baş nazir Nikol Paşinyan bütün ermənilərin katolikosunu hədəfə alır. Onun sözlərinə görə, Paşinyan istər Ermənistanda, istərsə də diasporda ermənilərin əksəriyyətinin Erməni Apostol Kilsəsinə sadiq qalmasına məhəl qoymayaraq, ictimai dəstək qazana biləcəyini yanlışlıqla düşünür: "Ötən həftə Paşinyan katolikos II Qaregini daha itaətkar ruhani ilə əvəzləmək niyyətində olduğunu bəyan edərək, ruhanilərin subaylığını bəhanə edib". Sasunyan bildirib ki, Paşinyanın kilsəyə hücumları Ermənistanda vətəndaş müharibəsinə səbəb ola bilər.

Göründüyü kimi, Ermənistan sonu görünməyən daxili siyasi böhrana qədəm qoymaqdadır.

Elçin CƏFƏROV, "Azərbaycan"

Qurban QURBANOV: "Hər kəsi Bakıda keçiriləcək UFC turnirində döyüşçülərimizi dəstəkləməyə çağırıram"

"Bakıda keçiriləcək UFC turnirində olacağam və hər kəsi döyüşçülərimizi dəstəkləməyə çağırıram".

AZƏRTAC xəbər verir ki, bu sözləri "Qarabağ"ın baş məşqçisi Qurban Qurbanov qarşıdan gələn UFC turniri ilə bağlı danışarkən deyib.

Təcrübəli mütəxəssis Bakıda keçiriləcək döyüş gecəsi ilə bağlı fikirlərini bölüşüb və azarkeşləri azərbaycanlı idmançıları dəstəkləməyə səsləyib.

Q.Qurbanov döyüş həvəskarlarını iyunun 21-də təşkil olunacaq turnirə dəvət edib: "Hər kəsi azərbaycanlı döyüşçülərimizi dəstəkləməyə dəvət edirəm. Özüm də Bakıda keçiriləcək UFC turnirində olacağam. Bu vacib anda döyüşçülərimizin yanında olmalı, onlara dəstək göstərməliyik. Bakı Kristal Zalında Azərbaycan azarkeşlərini görmək bizə xoş olardı. Avrokubok oyunlarında "Qarabağ"ın matçları zamanı stadionu 30-35 min azarkeş doldurur. Hər kəsi Bakıda keçiriləcək UFC turnirinə dəvət edirik".

BAŞ REDAKTOR
Bəxtiyar SADIQOV

Əlaqə telefonları:

Qəbul otağı	- 539-68-71,	Beynəlxalq həyat, idman və	
Baş redaktor müavinləri	- 538-86-86, 539-72-39	informasiya şöbəsi	- 539-63-82, 432-37-68
Məsul katib	- 539-43-23,	Humanitar siyasət şöbəsi	- 538-56-60, 434-55-58
Məsul katib müavinləri	- 539-44-91,	İctimai əlaqələr şöbəsi	- 539-49-20, 538-31-11,
Parlament və siyasət şöbəsi	- 539-84-41, 539-21-00,	Kompüter mərkəzi	- 538-20-87,
İqtisadiyyat şöbəsi	- 538-42-32, 538-35-55,	Mühasibatlıq	- 539-59-33

AZ 1073, Bakı şəhəri, Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə, "Azərbaycan" nəşriyyatı, IV mərtəbə

az.reklam@mail.ru

www.azerbaijan-news.az

Qeydiyyat № 1

"Azərbaycan" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb səhifələnmiş, "Azərbaycan Nəşriyyatı" MMC-nin mətbəəsində çap edilmişdir

Qəzetə dərc üçün göndərilən materiallar Azərbaycan dövlətinin mövqeyinə uyğun olmalıdır

Gündəlik rəsmi dövlət qəzeti

Tiraj 3822
Sifariş 1243

Qiyməti 60 qəpik